

NIEUWSBRIEF • RECHTSPRAAK EUROPA

Inhoud

In deze nieuwsbrief vindt u de volgende onderwerpen:

(Door op het onderwerp te klikken komt u direct bij de uitspraken op het betreffende rechtsgebied.)

Inhoud.....	1
Leeswijzer.....	4
Deel I – Rechtspraak.....	5
Aanbesteding en overheidsopdrachten.....	5
Arbeid, sociale zekerheid en vrij verkeer werknemers.....	8
Asiel, migratie en Unieburgerschap.....	17
Beginselen van gemeenschapsrecht.....	25
Belastingen.....	26
Belastingen, accijns.....	28
Belastingen, btw.....	30
Belastingen, douane en tariefindeling.....	37
Belastingen, vennootschapsbelasting.....	37
Brexit.....	38
Civiel.....	38
Consumenten.....	39
COVID-19.....	41
Detentie, politiebehandeling en politieonderzoek.....	41
Diensten, vrij verkeer van diensten, elektronische communicatiediensten.....	42
Digitale markt en social media.....	44
Discriminatie.....	45

Maandelijks overzicht van de rechtspraak van het Europese Hof voor de Rechten van de Mens (EHRM) en het Hof van Justitie van de Europese Unie (HvJEU).

De Nieuwsbrief Rechtspraak Europa is een samenvoeging van de Nieuwsbrief Rechtspraak Europa (Marc de Werd/Hof Amsterdam) en de GCE-nieuwsbrief (Joanne Bik/LBVR).

Kernredactie: Joanne Bik, Doeke Kingma, Mariëlle Leenaers. Vaste medewerkers: Sophie Abelsma, Roel Andrea, Jos Beckers, Anouk Biersteker, Anne-Marie ten Bosch, Stella van Gennip, Nicolien Keerweer, Nadine Laatsch, Suus Pesch, Charlotte Roseboom, Nynke Veenstra en Bonita van Vliet.

Rechtspraak Europa komt tot stand door een samenwerkingsverband tussen het Gerechtshof Amsterdam en het Landelijk Bureau Vakinhoud rechtspraak (LBVR), en wordt gepubliceerd op de website van de rechtspraak en op MKO (alleen intern). Het archief is te raadplegen op rechtspraak.nl.

Rechtspraak Europa rechtstreeks ontvangen? Stuur een mail naar RechtspraakEuropa@rechtspraak.nl om te worden toegevoegd aan de verzendlijst.

Eigendomsrecht.....	45
Energiemarkt	47
Erfrecht en erfbelasting	49
Europese subsidies	50
Euthanasie.....	50
Familieleven en familierecht	51
Financiële markt en diensten, EMU, Bankenunie	52
Gewasbeschermingsmiddelen	55
Gezondheid, geneesmiddelen en etikettering	56
Godsdienstvrijheid	58
Grondrechten (Handvest) en EVRM, algemeen	58
Handel en anti-dumping	60
Hof van Justitie EU	61
Huiselijk geweld.....	62
IE - Intellectuele eigendom	63
Insolventie.....	66
Institutioneel	66
IPR.....	67
Landbouw en visserij.....	72
Levenslang	75
LHBT-rechten	75
Luchtvaart.....	76
Manipulatiesoftware auto's.....	78
Mededinging	79
Medische fout	81
Milieu, natuur, duurzame energie.....	82
Ne bis in idem.....	85
Oekraïne	85
Onderwijs.....	87
Overlevering en uitlevering.....	88
Prejudiciële procedure HvJ.....	92
Privacy en persoonsgegevens	92
Procesrecht en recht op eerlijk proces – algemeen en civiel recht.....	94
Procesrecht en recht op eerlijk proces – strafrecht	95
Rechtsstaat en rechterlijke macht	97
Recht op leven.....	100
Seksuele intimidatie.....	101
Staatssteun.....	101

Strafrecht	102
Vervoer	104
Tabak.....	104
Terrorisme en witwassen.....	105
Toegang tot documenten.....	105
Verkiezingen en kiesrecht	106
Vervoer, voertuigen, zeevervoer en reizen	106
Verzekeringen	111
Vrijheid van meningsuiting en persvrijheid	111
Vrijheid van vereniging	111
Vuurwapens.....	112
Deel II – Algemeen	113
Cursus en opleiding.....	113
Nieuwsbrieven	115
NL zaken bij het HvJEU.....	117
NL prejudiciële verwijzingen	117
NL zaken bij het EHRM	117
Verzoeken Protocol no. 16 EVRM.....	118

Leeswijzer

De redactie heeft ervoor gekozen om de rechtspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (EHRM) en van het Hof van Justitie van de Europese Unie (HvJEU) en het Gerecht per rubriek gezamenlijk aan te bieden. De toenemende vervlechting van het EU recht en het EVRM sinds het Verdrag van Lissabon (2009) is met name zichtbaar op het terrein van de grondrechtenbescherming. Deze ontwikkeling naar een Europees ius commune maakt dat beide kenbronnen in een juridische casus gelijktijdig relevant kunnen zijn. De redactie wil aldus recht doen aan die Europese realiteit.

- Om sneller te scrollen: klik op tweede icoon van boven “bladwijzers”, de index blijft dan in de linkerkolom staan.
- De nieuwsbrief is ingedeeld in alfabetisch gerangschikte onderwerpen.
- Prejudiciële verwijzingen bevatten een link naar de verwijzingsuitspraak op de website van het ECER. Voor de samenvattingen wordt gebruik gemaakt van de samenvattingen van ECER. Als de verwijzing nog niet beschikbaar is verwijst de link, voorzien van een * naar de algemene pagina van ECER.

Volledigheid en selectiecriteria

- Voor wat betreft de Europese uitspraken streeft de redactie ernaar een volledig overzicht te geven van de voor Nederland relevante uitspraken.
- Alle prejudiciële verwijzingen uit alle lidstaten worden opgenomen in de nieuwsbrief.
- De Nederlandse uitspraken die in de nieuwsbrief staan, worden opgenomen omdat er een blog over is of omdat iemand de redactie heeft gewezen op een bepaalde uitspraak. Het overzicht van de Nederlandse jurisprudentie is dus niet volledig. Signalering van een relevante Nederlandse uitspraak wordt zeer op prijs gesteld.
- De redactie houdt ontwikkelingen bij via Twitter, Legal Intelligence etc. Uiteraard is dit overzicht niet volledig. Datzelfde geldt voor opleidingen, literatuur en noten bij arresten. Ook hiervoor geldt dat signalering door lezers op prijs wordt gesteld.

Deel I – Rechtspraak

Aanbesteding en overheidsopdrachten

HvJ – ARREST – 7 juli 2022 – gevoegde zaken C-213/21 en C-214/21 – Italy Emergenza – Roemenië – ECLI:EU:C:2022:532 – geen conclusie – arrest

Overheidsopdrachten - Medisch spoed- en noodvervoer

Richtlijn 2014/24/EU. In beide zaken heeft de sociale coöperatie zonder winstoogmerk Italy Emergenza beroepen ingesteld tegen de aankondigingen van overheidsopdrachten. De overheidsopdrachten zouden onrechtmatige clausules bevatten waardoor zij niet deel kan nemen aan de aanbesteding. In het bijzonder voert Italy Emergenza aan dat de toegepaste nationale regeling in strijd is met overweging 28 en artikel 10h) van richtlijn 2014/24, op grond waarvan sociale coöperaties met het oog op de rechtstreekse gunning van de nood- en spoeddiensten volledig zouden zijn gelijkgesteld met vrijwilligersverenigingen, aangezien beide non-profitorganisaties zijn. De vraag is kortgezegd of sociale coöperaties die hun winsten niet volledig herinvesteren en restorno's uitkeren, rechtmatig kunnen worden uitgesloten van de gunning bij overeenkomst van de dienst voor medisch nood- en spoedvervoer?

Hof: Artikel 10, onder h), van richtlijn 2014/24/EU staat niet in de weg aan een nationale regeling op grond waarvan diensten van medisch spoed- en noodvervoer bij overeenkomst met voorrang uitsluitend kunnen worden gegund aan vrijwilligersorganisaties en niet aan sociale coöperaties die aan hun leden ristorno's kunnen uitkeren die verband houden met hun activiteiten.

- B** EU-Hof: begrip 'non-profitorganisaties en -verenigingen' in aanbestedingsrichtlijn is beperkt tot organisaties die geen winstoogmerk hebben en geen winst mogen verschaffen aan hun leden (ECER)

HvJ – ARREST – 14 juli 2022 – gevoegde zaken C-274/21 en C-275/21 – EPIC Financial Consulting – Oostenrijk – ECLI:EU:C:2022:565 – geen conclusie – arrest

Aanbesteding zonder voorafgaande bekendmaking – Covid-19 antigeentest – Raamovereenkomsten - Proceskosten

Verordening (EU) nr. 1215/2012. Richtlijn 89/665/EEG. Richtlijn 2014/24/EU. Artikel 47 Handvest EU. Verweersters (Oostenrijk en de Oostenrijkse aanbestedende dienst) hebben verschillende keren na een onderhandelingsprocedure zonder voorafgaande bekendmaking, raamovereenkomsten met één enkele ondernemer gesloten voor de levering van COVID-19 antigeentests. Verzoekster stelt dat dit feit, en de in het kader van deze raamovereenkomsten geplaatste afzonderlijke opdrachten, haar in strijd met het aanbestedingsrecht benadelen.

Vragen over o.a. de verenigbaarheid met het Unierecht van het nationale recht dat bepaalt dat ook in geval van op niet-transparante wijze uitgevoerde aanbestedingsprocedures, de rechter de waarde van de opdracht en het totaalbedrag van de in het kader van de aanbestedingsprocedures betwiste besluiten moet vaststellen, zonder dat dit relevantie heeft voor de beslechting van het geding, zodat op basis hiervan de proces- en gerechtskosten bij verzoeker kunnen worden ingevorderd.

Hof: Artikel 1, lid 1, van richtlijn 89/665/EEG moet aldus worden uitgelegd dat de sluiting van een raamovereenkomst met één enkele ondernemer overeenkomstig artikel 33, lid 3, van richtlijn 2014/24/EU, overeenkomt met de sluiting van de overeenkomst zoals bedoeld in artikel 2 bis, lid 2, van richtlijn 89/665.

Artikel 33, lid 3, van richtlijn 2014/24 dient aldus te worden uitgelegd dat een aanbestedende dienst zich voor het gunnen van een nieuwe opdracht niet meer kan baseren op een raamovereenkomst waarvan de maximale hoeveelheid en/of waarde van de daarin bepaalde werken, leveringen of diensten reeds is bereikt, behalve wanneer de gunning van die opdracht

de raamovereenkomst niet wezenlijk wijzigt zoals bepaald in artikel 72, lid 1, onder e), van deze richtlijn.

Het gelijkwaardigheidsbeginsel verzet zich niet tegen een nationale regeling die voor verzoeken in kort geding en beroepen met betrekking tot een aanbestedingsprocedure andere procedureregels bepaalt dan die welke met name in het burgerlijk recht gelden.

Artikel 1, lid 1, van richtlijn 89/665, gelezen in het licht van artikel 47 Handvest EU verzet zich tegen een nationale regeling die de justitiabele verplicht om in zijn verzoek in kort geding of zijn beroep aan te geven tegen welke aanbestedingsprocedure en welk afzonderlijk voor beroep vatbaar besluit hij opkomt, ook als de aanbestedende dienst heeft gekozen voor een aanbestedingsprocedure zonder voorafgaande aankondiging van een opdracht en de aankondiging van de gegunde opdracht nog niet is gepubliceerd.

Artikel 2, lid 1, van richtlijn 89/665, gelezen in het licht van artikel 47 van het Handvest, dient aldus te worden uitgelegd dat deze bepaling:

– zich verzet tegen een nationale regeling die een rechter bij wie een kort geding aanhangig is gemaakt teneinde aankopen door de aanbestedende dienst te verhinderen, verplicht om, alvorens uitspraak te doen, vast te stellen om wat voor soort aanbestedingsprocedure het gaat, wat de (geraamde) waarde van de opdracht is en hoeveel afzonderlijk voor beroep vatbare besluiten er zijn, alsook, in voorkomend geval, hoeveel percelen de betrokken aanbestedingsprocedure omvat, louter om de hoogte van de vaste griffierechten te berekenen die de indiener moet betalen, op straffe van afwijzing – op die enkele grond – van het verzoek in kort geding, wanneer de aanbestedende dienst heeft gekozen voor een aanbestedingsprocedure zonder voorafgaande aankondiging van een opdracht en de aankondiging van de gegunde opdracht nog niet is gepubliceerd op het moment dat het beroep tot nietigverklaring van een besluit ter zake van die procedure wordt ingesteld;

– zich niet verzet tegen een nationale regeling die een rechter bij wie een beroep aanhangig is gemaakt teneinde een afzonderlijk voor beroep vatbaar besluit van de aanbestedende dienst nietig te doen verklaren, verplicht om, alvorens uitspraak te doen, vast te stellen om wat voor soort aanbestedingsprocedure het gaat, wat de (geraamde) waarde van de opdracht is en hoeveel afzonderlijk voor beroep vatbare besluiten er zijn, alsook, in voorkomend geval, hoeveel percelen de betrokken aanbestedingsprocedure omvat, louter om de hoogte van de vaste griffierechten te berekenen die de verzoeker moet betalen, op straffe van afwijzing – op die enkele grond – van het beroep.

Artikel 47 van het Handvest moet aldus worden uitgelegd dat het zich verzet tegen een nationale regeling die degene die een verzoek in kort geding indient of een beroep instelt verplicht om vaste griffierechten te betalen die hij van tevoren onmogelijk kan kennen, wanneer de aanbestedende dienst heeft gekozen voor een aanbestedingsprocedure zonder voorafgaande aankondiging van een opdracht of, in voorkomend geval, zonder aankondiging van de gegunde opdracht nadien, zodat de justitiabele mogelijk geen weet heeft van de geraamde waarde van de betrokken opdracht en het aantal afzonderlijk voor beroep vatbare besluiten van de aanbestedende dienst, op grond van welke waarden die rechten zijn berekend.

HvJ – ARREST – 14 juli 2022 – zaak C-436/20 – ASADE – Spanje – ECLI:EU:C:2022:559 – conclusie – arrest

Overheidsopdrachten op het gebied van sociale diensten – Uitsluiting van entiteiten met een winstoogmerk

Artikelen 49 en 56 VWEU. Richtlijn 2014/24/EU. Richtlijn 2006/123/EG. ASADE is een brancheorganisatie waarbij particuliere ondernemingen zijn aangesloten. Zij verzoekt de verwijzende rechter om nietigverklaring van besluit 181/2017 van de autonome regio Valencia, voor zover dat besluit entiteiten met winstoogmerk belet om met overheidsinstanties akkoorden te sluiten voor de centraal geregelde verrichting van sociale diensten.

Op grond van besluit 181/2017 mogen alleen private non-profitorganisaties akkoorden sluiten voor het verrichten van sociale diensten. In die context wordt het Hof in wezen verzocht te verduidelijken of het Unierecht in de weg staat aan een nationale regeling die entiteiten met winstooi merk uitsluit van akkoorden met overheidsinstanties voor de van overheidswege geregelde verrichting van sociale diensten, maar tegelijk wel toestaat dat non-profitorganisaties dergelijke akkoorden sluiten.

Hof: De artikelen 76 en 77 van richtlijn 2014/24/EU verzetten zich niet tegen een nationale regeling die enkel aan private non-profitorganisaties de mogelijkheid biedt om, door een oproep tot mededinging van inschrijvingen, akkoorden te sluiten op grond waarvan die organisaties sociale hulpverlening aan personen bieden, tegen vergoeding van de door hen gemaakte kosten, ongeacht de geschatte waarde van die hulpverlening, ook al voldoen deze organisaties niet aan de vereisten van dat artikel 77, mits het wettelijke en contractuele kader waarbinnen die organisaties werken daadwerkelijk bijdraagt tot het sociale doel en tot het nastreven van de aan die regeling ten grondslag liggende doelstellingen van solidariteit en kostenefficiëntie en mits het transparantiebeginsel, zoals met name verduidelijkt in artikel 75 van deze richtlijn, wordt nageleefd.

Artikel 76 van richtlijn 2014/24 verzet zich tegen een nationale regeling volgens welke, in het kader van de gunning van een overheidsopdracht voor sociale diensten als bedoeld in bijlage XIV bij die richtlijn, de vestiging van de marktdeelnemers op de plaats waar de diensten moeten worden verricht, een criterium voor de selectie van de marktdeelnemers vormt dat voorafgaat aan het onderzoek van hun inschrijvingen.

HvJ – ARREST – 1 augustus 2022 – zaak C-332/20 – Roma Multiservizi en Rekeep – Italië – ECLI:EU:C:2022:610 – [conclusie](#) – [arrest](#)

Overheidsopdracht – Beheer van geïntegreerde schooldienst - Gemengde vennootschap

Richtlijn 2014/23/EU. Richtlijn 2014/24/EU. De gemeente Rome heeft een aanbesteding uitgeschreven voor de keuze van de particuliere aandeelhouder en voor het toevertrouwen van de geïntegreerde schooldienst waarvoor de gemeente bevoegd is, aan een gemengde vennootschap op aandelen. Hierbij is de deelneming van de gemeente op 51% en die van de particuliere aandeelhouder op 49% vastgesteld. Vraag is o.a. of uitsluitend rekening moet worden gehouden met de formele samenstelling van de particuliere aandeelhouder in een op te richten vennootschap met openbaar en particulier kapitaal, of kan/moet de overheidsinstantie die de aanbesteding uitschrijft, rekening houden met haar eigen indirecte deelneming in de concurrerende particuliere aandeelhouder?

Hof: [niet officiële vertaling] Artikel 58 van Richtlijn 2014/24/EU moet aldus worden uitgelegd dat een aanbestedende dienst een ondernemer kan uitsluiten van de procedure om enerzijds een semi-overheidsbedrijf op te richten en anderzijds om dat bedrijf een opdracht voor dienstverlening te gunnen, wanneer die uitsluiting wordt gerechtvaardigd door het feit dat op grond van de indirecte deelname van die aanbestedende dienst in die ondernemer, de maximale deelname van die aanbestedende dienst in die onderneming, zoals bepaald in de aanbestedingsdocumenten, in de praktijk zou worden overschreden indien die aanbestedende dienst die economische exploitant als zijn partner, voor zover de overtollige deelname dient om de financiële onzekerheid voor die aanbestedende dienst te vergroten. Artikel 38 van Richtlijn 2014/23/EU moet aldus worden uitgelegd dat een aanbestedende dienst een ondernemer kan uitsluiten van de procedure om enerzijds een semi-overheidsbedrijf op te richten en anderzijds dat bedrijf een concessie voor diensten te gunnen, indien die uitsluiting wordt gerechtvaardigd door het feit dat op grond van de indirecte deelname van die aanbestedende dienst in die ondernemer, de maximale deelname van die aanbestedende dienst in die onderneming, zoals bepaald in de aanbestedingsdocumenten, in de praktijk zou worden overschreden indien die aanbestedende dienst die ondernemer als partner zou selecteren, voor zover die overparticipatie dient om de financiële onzekerheid voor die aanbestedende dienst te vergroten.

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Letland – 21 juni 2022 (ECER 9.8.2022) – [C-421/22](#) – [DOBELES AUTOBUSU PARKS e.a.*](#)

**Aanbesteding – Openbaar personenvervoer – Busvervoersdiensten –
Compensatieregeling – Indexering contractprijs**

Verordening nr. 1370/2007. De aanbestedende dienst heeft een openbare aanbesteding uitgeschreven voor de concessie van het recht om openbare busvervoersdiensten te verlenen, die voorziet in de sluiting van een overheidsopdracht met aanbieders van openbare vervoersdiensten met een looptijd van 10 jaar. Eiseressen betwistten de bepalingen van het bestek van de aanbesteding.

Vraag is of het Unierecht in de weg staat aan een compensatieregeling die de bevoegde instantie niet verplicht om de verlener van openbaarvervoersdiensten middels regelmatige indexering van de contractprijs (compensatiebedrag) volledig te compenseren voor kostenstijgingen in verband met de dienstverlening waarop deze geen vat heeft, hetgeen inhoudt dat het risico dat de dienstverlener verliezen lijdt die niet voor compensatie in aanmerking komen niet volledig wordt weggenomen.

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Italië – 11 mei 2022 (ECER 22.7.22) - [C-348/22](#) - [Autorità Garante della Concorrenza e del Mercato](#)

**Verlenging concessie voor maritieme domeingoederen – Dienstenrichtlijn –
Rechtstreekse werking**

Samenvatting onder: [Diensten](#)

OVERIG

- Commissie presenteert wetgevingsvoorstel voor gezamenlijke aanbestedingen van de lidstaten op defensiegebied ([ECER](#))
- Verordening over Internationaal Aanbestedingsinstrument in EU-Publicatieblad gepubliceerd ([ECER](#))

Arbeid, sociale zekerheid en vrij verkeer werknemers

**EHRM – ARREST – 5 juli 2022 - Association of Civil Servants (....) e.a. t. Duitsland –
persbericht – [arrest](#) - [815/18 e.a.](#) - [ECLI:CE:ECHR:2022:0705JUD000081518](#)**

Vakbondsvrijheid – Alleen grootste cao van toepassing - Proportionaliteit

Samenvatting onder: [Vrijheid van vereniging](#)

**EHRM – ARREST – 21 juli 2022 – Bieliński t. Polen – [persbericht](#) – [arrest](#) – [48762/19](#) -
[ECLI:CE:ECHR:2022:0721JUD004876219](#)**

**Verlaging ouderdomspensioenen en invaliditeitspensioen – Berechting binnen een
redelijke termijn – Schorsing van zaak in afwachting van oordeel Constitutioneel Hof –
Geen effectief rechtsmiddel**

Artikel 6 EVRM. Artikel 13 EVRM. Klager woont in Polen en is vanaf 1977 werkzaam geweest bij de civiele militia en daarna nog bij verschillende overheidsinstellingen. Vanaf 2000 kreeg hij een ouderdomspensioen en een arbeidsongeschiktheidspensioen voor voormalig functionarissen van de geüniformeerde diensten. In 2009 heeft de directeur van de Raad voor Pensioenen besloten de ouderdomspensioenen te verlagen, op grondslag van een wet met nieuwe regels voor de berekening van pensioenen. Voor klager betekende de wijziging dat zijn ouderdomspensioen

werd verlaagd. In 2017 heeft de directeur van de Raad voor Pensioenen wederom een besluit genomen tot verlaging van de pensioenen. Klagers ouderdomspensioen werd substantieel verlaagd (ongeveer gehalveerd) en hij ontving geen invaliditeitspensioen meer. Tegen dit besluit heeft klager beroep ingediend. De rechtbank in eerste aanleg heeft de procedure in 2018 geschorst omdat in een soortgelijke zaak die aanhangig was bij dezelfde rechtbank, vragen aan het constitutioneel hof waren gesteld. Klager heeft hiertegen hoger beroep ingediend. Dat is afgewezen. Klager heeft verschillende klachtprocedures gevoerd vanwege de lange duur van het proces en heeft ook verzocht tot hervatting van de zaak, maar in alle procedures zijn de klachten ongegrond verklaard. In 2019 heeft het gerechtshof het besluit tot schorsing vernietigd en besloten dat de zaak moest worden hervat omdat de procedure voor klager van wezenlijk belang is. Klagers pensioen is verlaagd op basis van een besluit, dat nog niet definitief is omdat daartegen nog een procedure loopt. Omdat onduidelijk was wanneer het Constitutioneel Hof een oordeel zou geven over de vragen, was daarmee in feite ook onduidelijk wanneer de procedure zou kunnen worden hervat. De staat van schorsing had in feite klagers recht op toegang tot de rechter ontnomen. In november 2020 is de eerste zitting geweest.

Schending van artikel 6, eerste lid EVRM en artikel 13 EVRM. Ten aanzien van de berechting binnen een redelijke termijn op grond van artikel 6 EVRM, overweegt het Hof dat het vijf maanden duurde voordat de zaak vanuit de Raad voor Pensioenen bij de bevoegde rechtbank is ingediend. Daarna is de zaak na vijf maanden geschorst. De schorsing duurde anderhalf jaar. De uitspraak in eerste aanleg kwam binnen zes maanden na de zitting. De zaak was niet bijzonder complex. Wel was er sprake van een uitzonderlijk zware werklust voor de bevoegde rechterlijke instantie als gevolg van de verlaging van de pensioenen. Het Hof overweegt dat het de plicht van de staat is om maatregelen te treffen zodat gerechten procedures binnen een redelijke termijn kunnen behandelen. Het Hof constateert dat de vertraging in deze zaak het gevolg was van de lengte van de procedure bij het Constitutioneel Hof, waar een vergelijkbare zaak aanhangig was en waarvan de uitkomst relevant is voor deze zaak. Omdat de uitkomst belangrijk is voor klager omdat het zijn middelen van bestaan betreft, is het belangrijk dat de zaak een zorgvuldige behandeling krijgt. Maar alle omstandigheden in aanmerking genomen, komt het Hof tot de conclusie dat er onvoldoende rechtvaardiging is voor de vertraging in klagers proces. Er is dan ook een schending van artikel 6 EVRM.

Ten aanzien van artikel 13 EVRM constateert het Hof dat de lengte van de procedure het gevolg was van de schorsing in afwachting van het oordeel van het Constitutioneel Hof. Klager heeft twee klachtprocedures gevoerd vanwege de lengte van de procedure. In beide gevallen is de klacht ongegrond verklaard. Het Hof constateert echter dat er in Polen geen klachtprocedure bestaat voor de gevallen waarin het Constitutioneel Hof rechtsvragen moet beantwoorden. Er bestond voor klager dus in feite geen mogelijkheid om in die situatie een rechtsmiddel in te dienen. Dat levert een schending op van artikel 13 EVRM.

EHRM – ARREST - 30 augustus 2022 – C. t. Roemenië – [persbericht](#) – [arrest](#) - [47358/20](#) - [ECLI:CE:ECHR:2022:0830JUD004735820](#)

Ernstige tekortkomingen in onderzoek naar seksuele intimidatie op de werkvloer

Samenvatting onder: [Seksuele intimidatie](#)

HvJ – ARREST – 7 juli 2022 – gevoegde zaken C-257/21 en C-258/21 – Coca-Cola European Partners Deutschland – Duitsland – [ECLI:EU:C:2022:529](#) – geen conclusie – [arrest](#)

Verschil tussen compensatie voor onregelmatige nachtarbeid vs. regelmatige nachtarbeid – Toepasselijkheid EU Handvest - Tenuitvoerlegging EU-recht?

Artikel 153 VWEU. Richtlijn 2003/88/EG. Artikel 20 en Artikel 51 Handvest EU. Allereerst is de vraag aan de orde of artikel 20 EU Handvest in casu toepasselijk is. Dit is slechts dan het geval indien ervan moet worden uitgegaan dat de betrokken cao-regeling de bepalingen van richtlijn 2003/88 en zodoende het recht van de Unie ten uitvoer brengt in de zin van artikel 51, lid 1 eerste volzin, van het Handvest. Voor het geval dat het Hof de eerste prejudiciële vraag bevestigend

beantwoordt, wenst de verwijzende rechter met de tweede prejudiciële vraag te vernemen of het in §7(1) van de sector-cao vastgelegde verschil in hoogte van de toeslagen voor regelmatige en onregelmatige nachtarbeid verenigbaar is met het in de artikelen 20 en 21 van het Handvest verankerde beginsel van gelijke behandeling.

Hof: Een bepaling van een collectieve arbeidsovereenkomst die voorziet in een hogere loontoeslag voor incidentele nachtarbeid dan voor regelmatige nachtarbeid, brengt richtlijn 2003/88/EG niet ten uitvoer in de zin van artikel 51, lid 1, Handvest EU.

- E** EU-Hof: loontoeslag voor werknemers die nachtarbeid verrichten valt niet onder werkingssfeer EU-arbeidstijdenrichtlijn ([ECER](#))

HvJ – ARREST – 7 juli 2022 – zaak C-377/21 – Zone de secours Hainaut - Centre – België – ECLI:EU:C:2022:530 – geen conclusie – arrest

Deeltijdarbeid – Brandweer - Erkenning anciënniteit

Richtlijn 97/81/EG. Raamovereenkomst inzake deeltijdarbeid, Clausule 4. Geschil over de berekening van anciënniteit. Staat clausule 4 van de bij richtlijn 97/81/EG ten uitvoer gelegde raamovereenkomst in de weg aan een nationale regeling die voor de berekening van het salaris van voltijds beroepsbrandweerlieden de als vrijwillig brandweerman in deeltijd gepresteerde diensten als financiële anciënniteit in aanmerking neemt op basis van het werkvolume, en niet op basis van de duur van de periode waarbinnen de prestaties zijn verricht?

Hof: Clausule 4 van de op 6 juni 1997 gesloten raamovereenkomst inzake deeltijdarbeid, die is opgenomen in de bijlage bij richtlijn 97/81/EG staat niet in de weg aan een nationale regeling die voor de berekening van de bezoldiging van voltijdse beroepsbrandweerlieden de diensten die zij als vrijwillig brandweerman eerder in deeltijd hebben verricht, als financiële anciënniteit in aanmerking neemt volgens het pro-rata-temporisbeginsel, dat wil zeggen op basis van de werkelijk verrichte prestaties.

HvJ – ARREST – 7 juli 2022 – zaak C-576/20 – Pensionsversicherungsanstalt – Oostenrijk – ECLI:EU:C:2022:525 – persbericht – conclusie – arrest

Berekening ouderdomspensioen - In andere lidstaten vervulde tijdvakken van kinderopvoeding

Verordening (EG) nr. 987/2009. Artikel 21 VWEU. Spanje en Tsjechië hebben schriftelijke opmerkingen ingediend. Het betreft een procedure tussen verzoekster en de PVA, het orgaan dat verantwoordelijk is voor het Oostenrijkse wettelijke stelsel van de ouderdomsverzekering. Zij heeft betrekking op de weigering van de PVA om bij de berekening van verzoeksters ouderdomspensioen de tijdvakken in aanmerking te nemen die verzoekster in België en Hongarije heeft besteed aan de opvoeding van haar kinderen.

In dit verband zien de vragen meer bepaald op de voorwaarden waaronder het bevoegde orgaan van een lidstaat waar de betrokken persoon heeft gewerkt, verplicht is om de wetgeving van die lidstaat toe te passen op de tijdvakken van kinderopvoeding die door die persoon zijn vervuld in een of meer andere lidstaten.

In het kader van de toepassing van verordening (EEG) nr. 1408/71, die aan verordening nr. 883/2004 en verordening nr. 987/2009 voorafging en geen bepaling over dat specifieke onderwerp bevatte, heeft het Hof eerder geoordeeld dat die eerste lidstaat zijn wetgeving op dergelijke tijdvakken van kinderopvoeding moet toepassen indien deze tijdvakken „voldoende nauw verband houden” met tijdvakken van werkzaamheden in loondienst of anders dan in loondienst die de betrokkene eerder op zijn eigen grondgebied heeft vervuld.

Waar het in de onderhavige zaak om draait, is of die juridische oplossing nog van toepassing is nu de wetgever artikel 44, lid 2, van verordening nr. 987/2009 heeft vastgesteld, waarin uitdrukkelijk een reeks criteria ter verduidelijking van die verplichting is opgenomen.

Het Hof oordeelt dat in andere lidstaten vervulde tijdvakken van kinderopvoeding in aanmerking moeten worden genomen bij de berekening van het ouderdomspensioen.

Hof: Artikel 44, lid 2, van verordening (EG) nr. 987/2009 moet aldus worden uitgelegd dat wanneer de betrokkene niet voldoet aan de voorwaarde dat hij, al dan niet in loondienst, werkzaam was, die in deze bepaling wordt gesteld om te bereiken dat de lidstaat die verantwoordelijk is voor zijn ouderdomspensioen, bij de toekenning van dat pensioen de door hem in andere lidstaten vervulde kinderopvoedingstijdvakken in aanmerking neemt, deze lidstaat op grond van artikel 21 VWEU verplicht is deze tijdvakken in aanmerking te nemen, mits deze persoon, zowel vóór als na de overbrenging van zijn woonplaats naar een andere lidstaat waar hij die tijdvakken heeft vervuld, uitsluitend in eerstbedoelde lidstaat heeft gewerkt en premies heeft betaald.

- Hof van Justitie EU preciseert recht op pensioen bij kinderopvoeding. (VN-Vandaag-2022/1714)
- EU-Hof: EU-lidstaten moeten bij de berekening van het ouderdomspensioen rekening houden met in andere lidstaten vervulde kinderopvoedingstijdvakken ([ECER](#))

HvJ – ARREST – 1 augustus 2022 – zaak C-411/20 – Familienkasse Niedersachsen-Bremen – Duitsland – Grote Kamer – ECLI:EU:C:2022:602 – persbericht – conclusie – arrest

Vrij verkeer en verblijf – Gezinsbijslagen - Drie maanden-eis

Richtlijn 2004/38/EG. Verordening (EG) Nr. 883/2004. Verzoekster heeft samen met haar echtgenoot drie minderjarige kinderen, zij zijn allen Bulgaarse onderdanen. Sinds augustus 2019 wonen zij in Duitsland. Sinds 5 november 2019 werkt verzoekster bij Z-Service in loondienst. Eind oktober 2019 heeft verzoekster bij verweerster kinderbijslag aangevraagd. Dat verzoek is afgewezen omdat een onderdaan van een andere lidstaat de eerste drie maanden na vestiging van een woonplaats of gewone verblijfplaats in het binnenland geen recht op kinderbijslag heeft. Vraag is of artikel 24 van de richtlijn in de weg staat aan een nationale regeling volgens welke onderdanen van een andere lidstaat de eerste drie maanden na vestiging in Duitsland geen recht hebben op gezinsbijslagen, terwijl Duitse onderdanen daar wel recht op hebben. Het Hof wordt verzocht om uitlegging van artikel 24 van richtlijn 2004/38/EG en artikel 4 van verordening (EG) nr. 883/2004 en dient na te gaan of deze vraag volledig op een lijn te brengen is met de rechtspraak die is ingezet met de arresten Dano, Alimanovic en García Nieto e.a.

Het Hof oordeelt dat een Unieburger die zijn gewone verblijfplaats in een gastlidstaat heeft gevestigd, gedurende de eerste drie maanden van zijn verblijf niet kan worden uitgesloten van kinderbijslag omdat hij in die lidstaat geen inkomsten uit betaalde arbeid heeft. Op voorwaarde dat hij legaal verblijft, geniet hij in wezen dezelfde behandeling als binnenlandse onderdanen.

HvJ – CONCLUSIE A-G PIKAMÄE – 7 juli 2022 – zaak C-404/21 – INPS en Repubblica italiana – Italië – ECLI:EU:C:2022:542 – conclusie

Ambtenarenstatuut - Personeelslid ECB - Pensioen

Artikel 4, lid 3, VEU. Artikelen 45 en 48 VWEU. artikel 11 van bijlage VIII bij het Statuut van de ambtenaren van de Europese Unie en de andere personeelsleden van de Unie. Artikel 8 van bijlage IIIa bij de Conditions of Employment for Staff of the European Central Bank.

A-G geeft het Hof in overweging: Artikel 4, lid 3, VEU moet aldus worden uitgelegd dat wanneer de Europese Centrale Bank (ECB) aan een lidstaat een voorstel doet voor het sluiten van een akkoord [...] met het oog op de overdracht van de door een personeelslid van de ECB in het pensioenstelsel van deze lidstaat opgebouwde pensioenrechten aan het pensioenstelsel van de ECB, die lidstaat verplicht is actief en te goeder trouw deel te nemen aan onderhandelingen die erop zijn gericht een dergelijk akkoord met die instelling te sluiten.

Artikel 4, lid 3, VEU moet aldus worden uitgelegd dat wanneer bij een rechter van een lidstaat een procedure wordt ingeleid door een belanghebbende die verzoekt om overdracht van de in

het pensioenstelsel van deze lidstaat opgebouwde pensioenrechten aan het pensioenstelsel van de ECB, deze rechter alle maatregelen moet nemen waarin de relevante nationale procedureregels voorzien, teneinde de administratieve autoriteiten te dwingen actief en te goeder trouw deel te nemen aan onderhandelingen die erop zijn gericht een akkoord te sluiten met de ECB en over te gaan tot de gevraagde overdracht. Die rechter moet tevens nagaan of de betrokken lidstaat aansprakelijk kan worden gesteld voor schending van het beginsel van loyale samenwerking wegens een verzuim om deze verplichtingen na te komen.

HvJ – CONCLUSIE A-G COLLINS – 14 juli 2022 – zaak C-311/21 – TimePartner Personalmanagement – Duitsland – ECLI:EU:C:2022:581 – [conclusie](#)

Uitzendkrachten – Gelijke behandeling – Bezoldiging - Algemene bescherming - CAO's

Richtlijn 2008/104/EG. Partijen twisten over de bezoldiging - vanuit het oogpunt van de gelijkstelling van uitzendkrachten - over een extra vergoeding voor de maanden januari tot april 2017. Ten eerste rijst de vraag of de „algemene bescherming van de uitzendkrachten” moet worden gelijkgesteld met de bescherming waarin het nationale recht en het Unierecht in beginsel voor alle werknemers (vaste medewerkers of uitzendkrachten) voorzien of dat het begrip „algemene bescherming van de uitzendkrachten” in de richtlijn ruimer is en bijvoorbeeld een specifieke bijzondere bescherming voor uitzendkrachten beoogt. Wanneer de sociale partners CAO's sluiten die regelingen bevatten inzake de belangrijkste arbeidsvoorwaarden voor uitzendkrachten, welke afwijken van het beginsel van gelijke behandeling, moet worden verduidelijkt aan welke voorwaarden en criteria moet zijn voldaan om te concluderen dat wordt afgeweken van het beginsel van gelijke behandeling met inachtneming van de algemene bescherming van uitzendkrachten.

A-G geeft het Hof in overweging: Artikel 5, lid 3, van richtlijn 2008/104/EG moet aldus worden uitgelegd dat de sociale partners bij collectieve overeenkomst, ten nadele van uitzendkrachten, mogen afwijken van het beginsel van gelijke behandeling met betrekking tot de bezoldiging, mits een dergelijke collectieve overeenkomst met het oog op de algemene bescherming van uitzendkrachten voorziet in daaraan evenredige voordelen op het gebied van hun essentiële arbeidsvoorwaarden.

Artikel 5, lid 3, van richtlijn 2008/104 moet aldus worden uitgelegd dat:

– de vraag of de algemene bescherming van uitzendkrachten in acht is genomen, moet worden beoordeeld door de essentiële arbeidsvoorwaarden van uitzendkrachten te vergelijken met die welke gelden voor vergelijkbare werknemers die rechtstreeks door de inlenende onderneming in dienst zijn genomen;

– lidstaten de sociale partners de mogelijkheid kunnen bieden om collectieve overeenkomsten te sluiten waarbij wordt afgeweken van het beginsel van gelijke behandeling ten aanzien van uitzendkrachten die met een uitzendbureau een arbeidsovereenkomst voor bepaalde tijd hebben.

Artikel 5, lid 3, van richtlijn 2008/104 moet aldus worden uitgelegd dat een lidstaat die de sociale partners toestaat om collectieve overeenkomsten te sluiten waarbij regelingen betreffende de arbeidsvoorwaarden van uitzendkrachten worden vastgesteld die afwijken van het beginsel van gelijke behandeling, in zijn nationale wetgeving de sociale partners geen gedetailleerde voorwaarden en criteria hoeft op te leggen, mits de algemene bescherming van uitzendkrachten wordt verzekerd.

Door de sociale partners gesloten collectieve overeenkomsten mogen door de nationale rechter worden getoetst teneinde te verzekeren dat in dergelijke collectieve overeenkomsten de krachtens artikel 5, lid 3, van richtlijn 2008/104 vereiste algemene bescherming van uitzendkrachten in acht wordt genomen.

PREJUDICIËLE VERWIJZING - Nederland - CRvB - 15 augustus 2022 - [ECLI:NL:CRVB:2022:1793](#)

Exporteren nabestaandenuitkering – Kostenniveau woonland

Associatieovereenkomst. Appellante woont in Algerije. Haar echtgenoot heeft in Nederland gewerkt en was ten tijde van zijn overlijden verzekerd voor de ANW. Appellante had als nabestaande van haar verzekerde echtgenoot vanaf 1 januari 1999 recht op een nabestaandenuitkering op grond van de ANW. De Svb heeft die nabestaandenuitkering per 1 november 2012 beëindigd omdat appellante niet meer aan de voorwaarden zou voldoen. Na een procedure over die beslissing en een uitspraak van de rechtbank Amsterdam heeft de Svb met terugwerkende kracht de nabestaandenuitkering van appellante laten herleven met ingang van 1 november 2012.

De Svb heeft aan appellante meegedeeld dat de nabestaandenuitkering vanaf 1 januari 2013 wordt verlaagd omdat vanaf die datum de uitkering wordt betaald volgens het kostenniveau van het land waar iemand woont. Voor Algerije is vastgesteld dat vanaf 1 januari 2013 60% en vanaf 1 januari 2016 40% van het maximale bedrag aan nabestaandenuitkering wordt uitbetaald. Appellante heeft aangevoerd dat zij door de verlaging van haar uitkering niet meer in haar onderhoud kan voorzien.

Prejudiciële vragen:

1. Moet artikel 68, vierde lid, van de Associatieovereenkomst zo uitgelegd worden dat het van toepassing is op een in Algerije woonachtige nabestaande van een overleden werknemer die haar nabestaandenuitkering wil exporteren naar Algerije?

Zo ja,

2. Moet artikel 68, vierde lid, van de Associatieovereenkomst gelet op haar bewoordingen en op het doel en de aard ervan zo uitgelegd worden dat het rechtstreeks toepasselijk is, zodat personen op wie deze bepaling van toepassing is het recht hebben om zich er voor de rechterlijke instanties van de lidstaten rechtstreeks op te beroepen, om ervoor te zorgen dat hiermee strijdige nationaalrechtelijke regels buiten toepassing worden gelaten?

Zo ja,

3. Moet artikel 68, vierde lid, van de Associatieovereenkomst zo worden uitgelegd dat het in de weg staat aan toepassing van het woonlandbeginsel, als bedoeld in artikel 17, derde lid, van de ANW, welke leidt tot een beperking van de export van de nabestaandenuitkering naar Algerije?

PREJUDICIËLE VERWIJZING - Nederland - Rechtbank Den Haag, zittingsplaats Middelburg – 11 augustus 2022 - [ECLI:NL:RBDHA:2022:8164](#)

Verblijfsrecht - Derdelander-werknemers - Grensoverschrijdende dienstverrichting - vrij verkeer van diensten – Afgeleid verblijfsrecht

Samenvatting onder: [Asiel en migratie](#)

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Italië – 21 april 2022 (ECER 7.7.22) - [C-270/22](#) - [Ministero dell'istruzione et INPS](#)

Arbeidsovereenkomsten voor bepaalde tijd - Docenten – Anciënniteit

Raamovereenkomst inzake arbeidsovereenkomsten voor bepaalde tijd, gesloten op 18 maart 1999, die is opgenomen in de bijlage bij richtlijn 1999/70/EG. De drie verzoekers zijn docenten die onderwijsactiviteiten hebben verricht op basis van verschillende overeenkomsten voor bepaalde tijd van verschillende aard en met een verschillende duur, en vervolgens in vaste dienst zijn genomen op de grondslag van uitsluitend schriftelijke bewijsstukken. Daarbij is hun de anciënniteit toegekend die zij hadden opgebouwd op basis van hun eerdere overeenkomsten voor bepaalde tijd. Verzoekers zijn het evenwel niet eens met de berekeningsmethode voor de anciënniteit die op grond van het nationale recht is toegepast en verzoeken, onder andere, dat

een hogere anciënniteit wordt toegekend volgens een in de rechtspraak ontwikkelde berekeningsmethode.

De vraag is o.a. of de nationale bepalingen op het gebied van de loopbaanreconstructie van docenten ingevolge het arrest van het Hof Motter buiten toepassing moeten worden gelaten voor zover zij voor docenten die eerder op basis van overeenkomsten voor bepaalde tijd waren tewerkgesteld, in concreto niet gunstiger zijn dan de loopbaanreconstructie overeenkomstig de nationale wetgeving en de daaraan verbonden regelingen.

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Frankrijk – 14 februari 2022 (ECER 18.7.22) - [C-271/22](#), [C-272/22](#), [C-273/22](#), [C-274/22](#) en [C-275/22](#) - Keolis Agen e.a.

Arbeidstijd – Vakantiedagen – Loon – Arbeidsongeschiktheid – Rechtstreekse horizontale werking

Richtlijn 2003/88/EG. X.T. is voor onbepaalde tijd in dienst getreden bij de vennootschap KEOLIS AGEN voor het onderhoud van de voertuigen. In 2018 is zijn arbeidsovereenkomst beëindigd wegens arbeidsongeschiktheid zonder enig vooruitzicht op re-integratie. X.T. heeft de vennootschap KEOLIS AGEN schriftelijk verzocht om een vergoeding ter compensatie van vakantie met behoud van loon voor de periodes waarin hij ziek was. Dit verzoek is afgewezen. Verzoeker verzoekt de verwijzende rechter om artikel 7, lid 1, van richtlijn 2003/88 en artikel 31, lid 2, van het Handvest toe te passen, die volgens hem voorrang hebben boven artikel L 3141-5 van de code du travail, en derhalve te oordelen dat zijn vakantiedagen ten onrechte zijn vervallen. De vraag is o.a. of artikel 7, lid 1, van richtlijn 2003/88/EG aldus moet worden uitgelegd dat het rechtstreekse werking heeft in de relatie tussen een particuliere vervoerder, die beschikt over één concessie voor een openbare dienst, en zijn werknemers, gelet met name op de liberalisering van het spoorwegvervoer van reizigers.

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Spanje – 12 mei 2022 (ECER 22.7.22) - [C-331/22](#) [Departamento de Justicia de la Generalitat de Catalunya](#)

Arbeidsovereenkomsten voor bepaalde tijd – Ambtenaren - Misbruik – Passende sanctie in nationaal recht?

Richtlijn 1999/70/EG. Verzoekster verzoekt om een rechterlijke uitspraak waarbij zij wordt verklaard tot werknemer met een arbeidsovereenkomst voor onbepaalde tijd, of subsidiair om de vaststelling van een maatregel die het behoud van haar baan met zich meebrengt. De Spaanse wet voorziet als enige sanctiemaatregel voor misbruik als gevolg van het gebruik van arbeidsovereenkomsten voor bepaalde tijd in het uitschrijven van een selectieprocedure en een vergoeding voor de slachtoffers van misbruik die de selectieprocedure niet met succes doorlopen. De vraag is o.a. of deze Spaanse wet verenigbaar is met EU recht.

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Oostenrijk – 24 mei 2022 (ECER 27.7.22) - [C-411/22](#) - [Thermalhotel Fontana](#)

COVID-19 – Vrij verkeer werknemers – Verplichte isolatie – Doorbetalen loon – Vergoeding

Samenvatting onder: [COVID-19](#)

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Griekenland – 3 mei 2022 (1.8.22) – C-404/22 – Ethnikos Organismos Pistopoiisis Prosonton & Epangelmatikou Prosanatolismou

Begrip “onderneming die een economische activiteit uitoefent” – Sociale dialoog

Richtlijn 2002/14/EG. De vraag is o.a. wat de betekenis is van de term „onderneming die een ,economische activiteit’ uitoefent”, in artikel 2, onder a), van richtlijn 2002/14/EG, welke richtlijn strekt tot bevordering van de sociale dialoog tussen werkgevers en werknemers. Omvat dit begrip rechtspersonen naar privaatrecht, die bij de uitoefening van de bevoegdheid tot certificering van instellingen die beroepsopleidingen verzorgen, handelt als rechtspersoon naar publiekrecht en een publiekrechtelijke bevoegdheid uitoefent?

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Polen – 27 april 2022 (ECER 11.8.2022) – C-422/22 – Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Toruniu*

Intrekking A1-verklaring – Pensioeninstantie – Overlegprocedure

Verordening (EG) nr. 883/2004. Verordening (EG) nr. 987/2009. Cassatieberoep ingesteld door een pensioeninstantie tegen het vonnis van de rechter in tweede aanleg. De zaak gaat over een besluit waarbij op grond van verordening 987/2009 en verordening 883/2004 een A1-verklaring is ingetrokken door de pensioeninstantie.

De vraag is o.a. of een orgaan dat op eigen initiatief, zonder verzoek van een andere betrokken lidstaat, een A1-verklaring intrekt, verplicht moet zijn met het bevoegde orgaan van de andere lidstaat overeenstemming te bereiken over de verzekeringsdekking volgens regels die analoog zijn aan de regels van de artikelen 6 en 16 van verordening 987/2009, en te bepalen op welk moment de overlegprocedure moet worden ingeleid.

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Italië – 12 mei 2022 (ECER 25.8.22) – C-477/22 - Azienda regionale sarda trasporti*

Arbeidstijd – Rusttijd – Openbaarvervoerbedrijf - Begrip “rijtijd”- Begrip “traject”

Verordening (EG) nr. 561/2006. Verweerders zijn in dienst als chauffeurs bij een openbaarvervoerbedrijf. Deze werknemers hebben beroep ingesteld wegens schending van verordening 561/2006. Zij voerden met name aan dat zij wegens de door de werkgever opgelegde diensttijden niet de „normale” wekelijkse rusttijd hebben gekregen. Het vervoersbedrijf heeft aangevoerd dat de werknemers sinds maart 2009 werkten in twee toerbeurten, die door de vakorganisaties waren onderschreven: een van negen weken, bestaande uit diensten met trajecten van meer dan 50 km, waarbij de in de verordening voorziene rusttijden werden toegepast, en een van tien weken, bestaande uit diensten van minder dan 50 km, waarbij de verordening niet werd toegepast.

Er bestaat twijfel over of de in artikel 3, onder a), van de verordening gebruikte term „traject” verwijst naar de door de vervoersonderneming vastgestelde route met het oog op de betaling van het vervoerbewijs, dan wel veeleer naar de kilometers die een chauffeur op een werkdag met het voertuig aflegt, ook op meerdere routes. De tweede aan het Hof voorgelegde vraag betreft de definitie van „rijtijd” in artikel 6, lid 3, van de verordening. Het is niet duidelijk of „andere werkzaamheden” meetellen voor de berekening van de rijtijd gedurende de periode van twee opeenvolgende weken.

PREJUDICIËLE VERWIJZING – België – 9 juni 2022 (ECER 3.8.2022) – C-415/22 – Acerta – Caisse d’assurances sociales

Europees ambtenaren – Woonlidstaat – Socialezekerheidsstelsel – Werknemers

Verordening (EG) Nr. 883/2004. Verordening (EEG) nr. 1408/71. Verzoeker komt op tegen het feit dat verzoeker, gepensioneerd sinds 2006, ondanks zijn hoedanigheid van Europees

ambtenaar (van Britse nationaliteit) vanaf 2007 ambtshalve onderworpen is geweest aan het Belgische sociaal statuut der zelfstandigen wegens de werkzaamheden die hij in België heeft uitgeoefend.

Vraag is of het Unierechtelijke beginsel dat op nog actieve of gepensioneerde werknemers en zelfstandigen slechts één wettelijke regeling op het gebied van de sociale zekerheid van toepassing is, er al dan niet aan in de weg staat dat, een woonlidstaat een gepensioneerd ambtenaar van de Europese Commissie die een zelfstandige beroepsactiviteit uitoefent, verplicht om zich te onderwerpen aan zijn socialezekerheidsstelsel en om sociale bijdragen met een puur ‚solidair‘ karakter te betalen, terwijl hij onderworpen is aan het verplichte socialezekerheidsstelsel van de Unie en geen enkel voordeel haalt uit het nationale stelsel waaraan hij gedwongen wordt onderworpen.

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Oostenrijk – 24 mei 2022 (ECER 27.7.22) – [C-411/22](#) - [Thermalhotel Fontana](#)

COVID-19 – Vrij verkeer werknemers – Verplichte isolatie – Doorbetalen loon – Vergoeding - Begrip “prestatie bij ziekte”

Samenvatting onder: [COVID-19](#)

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Roemenië – 22 juni 2022 (ECER 29.8.22) - [C-496/22](#) - [Brink's Cash Solutions*](#)

Collectief ontslag – Geen voorlichtings- en raadplegingsfase - Geen vertegenwoordigers van werknemers

Richtlijn 98/59/EG. Op 12 mei 2020 is de werkgever een procedure gestart voor collectief ontslag. Op dit tijdstip was het mandaat van de vertegenwoordigers van de werknemers van de vennootschap reeds verstreken – en niet verlengd. De werkgever heeft zijn voornemen tot collectief ontslag niet kenbaar gemaakt bij de werknemers noch bij de eerder aangewezen vertegenwoordigers. Aangezien geen nieuwe vertegenwoordigers van de werknemers waren aangewezen, heeft de onderneming de voorlichtings- en raadplegingsfase achterwege gelaten met het argument dat het objectief onmogelijk was om deze fasen uit te voeren en dat haar geen schuld trof. De vraag is o.a. of artikel 1 en 6 van Richtlijn 98/59/EG onder andere in de weg staan aan een nationale regeling op grond waarvan de werkgever inzake de uitlegging van richtlijn van aan een procedure voor collectief ontslag onderworpen werknemers achterwege kan laten omdat zij geen vertegenwoordigers hebben aangewezen en daartoe ook niet wettelijk verplicht zijn.

NOOT – bij HvJ 30 juni 2022, [C-625/20](#), [INSS](#)

EU-Hof: EU-recht kan zich verzetten tegen cumulatie van uitkeringen voor arbeidsongeschiktheid vanwege gelijke behandeling tussen mannen en vrouwen ([ECER](#))

REGELGEVING

Wet implementatie EU-richtlijn transparante en voorspelbare arbeidsvoorwaarden, [Staatsblad 2022, 277](#)

OVERIG

- Europese richtlijn over werk-privé balans in werking getreden ([ECER](#))
- New rights to improve work-life balance in the EU enter into application ([Europa.eu](#))
- Administratieve Commissie voor de Coördinatie van de Socialezekerheidsstelsels Besluit nr. H13 van 30 maart 2022 betreffende de samenstelling en de

werkmethoden van de Rekencommissie van de Administratieve Commissie voor de coördinatie van de socialezekerheidsstelsels, [PB C 305 van 10.8.2022](#)

EHRM factsheets en case-law guide

- [Trade union rights](#)
- [Work-related rights](#)
- [Legal professional privilege](#)
- [Slavery, servitude and forced labour](#)
- [Surveillance at workplace](#)
- [Guide on Article 4 ECHR on prohibition of slavery and forced labour](#)

WIKI

- [Wiki Coördinatieverordeningen 1408 71 en 883 2004 en de bijbehorende toepassingsverordeningen](#)

Asiel, migratie en Unieburgerschap

EHRM – ARREST – 7 juli 2022 – Safi e.a. t. Griekenland – [persbericht](#) – [arrest](#) - [5418/15](#) - [ECLI:CE:ECHR:2022:0707JUD000541815](#)

Bootvluchtelingen – Gezonken vissersboot – Onderzoek autoriteiten naar ramp - Schendingen artikel 2 en 3 EVRM

Samenvatting onder: [Recht op leven](#)

EHRM – ARREST – 21 juli 2022 – Darboe en Camara t. Italië – [persbericht](#) – [arrest](#) – [5797/17](#) – [ECLI:CE:ECHR:2022:0721JUD000579717](#)

Privéleven en onmenselijke behandeling - Vermoedelijk alleenstaande minderjarige vreemdeling geplaatst in overbevolkte opvang voor meerderjarigen

Artikel 8 EVRM. Klager heeft de Gambiaanse nationaliteit en arriveerde in Sicilië op een geïmproviseerd vaartuig. Hij stelde zeventien jaar oud te zijn. Hij werd na een kort verblijf in een centrum voor ongebeleide minderjarigen verplaatst naar een ontvangstcentrum voor meerderjarige vreemdelingen, waar hij meer dan vier maanden verbleef. Een lokale arts deed zonder instemming van klager een onderzoek naar zijn leeftijd en stelde dat zijn bottenleeftijd overeenkwam met die van een achttienjarige. Maanden later bleek de door klager gestelde leeftijd in overeenstemming met een andere methode voor leeftijdsbepaling die betrouwbaarder wordt geacht.

EHRM: De autoriteiten hebben klager niet onmiddellijk een voogd of vertegenwoordiger toegewezen, waardoor hij ervan werd weerhouden op effectieve wijze een asielaanvraag te doen. Toen hij een aanvraag deed om een voogd en om erkenning van zijn rechten als ongebeleide minderjarige asielzoeker, kreeg hij geen informatie over de uitkomst van de aanvraag. Pas toen het EVRM op grond van regel 39 opdracht gaf om klager naar een faciliteit voor ongebeleide minderjarigen te sturen, gebeurde dat. De autoriteiten hebben het beginsel van vermoeden van minderjarigheid (presumption of minority) niet toegepast. Het recht op persoonlijke ontwikkeling en ontwikkeling van relaties met anderen is aangetast door het verblijf in de meerderjarigenopvang. Schending van artikel 8 EVRM.

De meerderjarigenopvang was overbevolkt en er was onvoldoende personeel en onvoldoende toegang tot medische zorg. De extreme kwetsbaarheid van een kind is een beslissende factor en belangrijker dan diens status als een illegale vreemdeling. De moeilijkheden die lidstaten ervaren vanwege de toegenomen toestroom van migranten en asielzoekers ontslaat hen niet van hun

verplichtingen onder artikel 3 EVRM. Gelet op de duur van het verblijf in de meerderjarigenopvang, is sprake van schending van artikel 3 EVRM.

De overheid heeft geen nationaal rechtsmiddel kunnen benoemen waarin geklaagd kan worden over de omstandigheden in de opvang. De rechtsmiddelen tegen de procedure tot leeftijdsbepaling die werd toegepast, waren niet effectief. Schending van artikel 13 in samenhang met artikel 3 en 8 EVRM.

EHRM – ARREST – 30 augustus 2022 - R. t. Frankrijk en W. t. Frankrijk – persbericht – arrest R. t. Frankrijk - 49857/20 - ECLI:CE:ECHR:2022:0830JUD004985720 - arrest W. t. Frankrijk - 1348/21 - ECLI:CE:ECHR:2022:0830JUD000134821

Uitzetting Russen van Tsjetsjeense origine - Schending

Artikel 3 EVRM. Het betreft twee zaken van twee verschillende klagers, beiden hebben de Russische nationaliteit maar zijn van Tsjetsjeense origine. Klager één is eerder uitgezet naar Rusland, nadat zijn vluchtelingenstatus was ingetrokken door de Franse autoriteiten omdat zijn aanwezigheid in Frankrijk een gevaar voor de nationale veiligheid zou opleveren in verband met een veroordeling voor het voorbereiden van een terroristische aanslag. De klacht van klager twee heeft betrekking op een bevel tot uitzetting naar Rusland, nadat ook zijn vluchtelingenstatus was ingetrokken wegens radicalisering.

Het hof overweegt ten aanzien van klager één dat sprake is van schending van artikel 3 EVRM, nu ondanks dat zijn vluchtelingenstatus was ingetrokken hij nog steeds vluchteling was en de autoriteiten dit aspect mee hadden moeten wegen bij de beoordeling van de gestelde gevaren bij terugkeer van klager naar Rusland. Dit is onvoldoende gebeurd, als gevolg waarvan sprake is van schending van artikel 3 EVRM. Ten aanzien van klager twee overweegt het hof dat er voldoende serieuze aanwijzingen naar voren zijn gebracht waaruit volgt dat bij een terugkeer van klager twee naar Rusland er een reëel gevaar bestaat dat klager in strijd met artikel 3 EVRM zal worden behandeld. Aldus is ook hier, met het bevel tot uitzetting van klager naar Rusland, sprake van schending van artikel 3 EVRM.

EHRM – AFWIJZING VERZOEK INTERIM MAATREGELEN – 4 augustus 2022 - Iquioussen t. Frankrijk - persbericht

Uitzetting imam naar Marokko

De zaak gaat over de uitzetting van een in Frankrijk verblijvende imam naar Marokko. Klager heeft verzocht om uitstel van de uitzetting. Dat verzoek heeft het Hof afgewezen.

 L'imam Iquioussen, ou la fuite dans les idées (libertés chéries)

HvJ – ARREST – 1 augustus 2022 – gevoegde zaken C-273/20 en C-355/20 – Bundesrepublik Deutschland – Duitsland – ECLI:EU:C:2022:617 – persbericht – geen conclusie – arrest

Gezinshereniging – Minderjarige vluchteling die tijdens procedure meerderjarig wordt – Tijdstip asielaanvraag – Bijzondere kwetsbaarheid

Richtlijn 2003/86/EG. Nederland heeft in deze zaak schriftelijke opmerkingen ingediend. De visa zijn geweigerd omdat het volgens de autoriteiten niet mogelijk is om een visum af te geven omdat de jongste zoon meerderjarig is geworden en niet is voldaan aan de in de wet gestelde voorwaarde van bijzondere kwetsbaarheid. Vraag is of bij de hereniging met een alleenstaande minderjarige vluchteling overeenkomstig artikel 10, derde lid onder a, en artikel 2, onder f, van richtlijn 2003/86/EG het voortbestaan van diens minderjarigheid kan worden aangemerkt als voorwaarde in de zin van artikel 16, lid 1 onder a van richtlijn 2003/86/EG en welke eisen dienen te worden gesteld aan het werkelijke gezinsleven in de zin van artikel 16, lid 1, onder b, van richtlijn 2003/86/EG.

Het Hof oordeelt dat de weigering om een visum voor gezinshereniging af te geven aan de ouder van een niet-begeleide minderjarige vluchteling die tijdens die procedure meerderjarig is geworden, in strijd is met het Unierecht. Hetzelfde geldt in het geval dat een dergelijk verzoek wordt gedaan door een minderjarig kind dat meerderjarig is geworden voordat zijn vader als vluchteling werd erkend en voordat het verzoek om gezinshereniging werd gedaan.

Zie ook: HvJ – ARREST – 1 augustus 2022 – zaak C-279/20 – Bundesrepublik Deutschland – Duitsland – [ECLI:EU:C:2022:618](#) – [conclusie](#) – [arrest](#)

Op welk moment moet de minderjarigheid van een kind van een vluchteling worden beoordeeld met het oog op de uitoefening van het recht op gezinshereniging als bedoeld in richtlijn 2003/86/EG van de Raad van 22 september 2003 inzake het recht op gezinshereniging? Welke eisen mogen worden gesteld om te kunnen vaststellen dat er sprake is van een werkelijk gezinsleven in de zin van artikel 16, lid 1, onder b), van die richtlijn wanneer een minderjarig kind dat zich bij zijn gezinshereniger wil voegen, in een derde staat woont en meerderjarig is geworden?

- E EU-Hof verduidelijkt wanneer sprake is van een werkelijk gezinsleven in het kader van gezinshereniging ([ECER](#))

HvJ – ARREST – 1 augustus 2022 – zaak C-720/20 – Bundesrepublik Deutschland – Duitsland – Grote Kamer – [ECLI:EU:C:2022:603](#) – [persbericht](#) – [conclusie](#) – [arrest](#)

Asiel – Internationale bescherming – Dublinverordening - Verantwoordelijke lidstaat – In de EU geboren kind

Verordening (EU) nr. 604/2013 (Dublin III). Richtlijn 2013/32/EU. Nederland, België, Duitsland, Italië en Polen hebben in deze zaak schriftelijke opmerkingen ingediend. De leden van een gezin met de Russische nationaliteit hebben in 2012 in Polen de vluchtelingenstatus verkregen voordat ze naar Duitsland verhuisden en zich daar vestigden, zonder dat daarvoor een verblijfsvergunning was afgegeven. In laatstgenoemde lidstaat, waar dat gezin onrechtmatig verblijft, is in 2015 een ander kind geboren. Dit kind heeft bij de Duitse autoriteiten een verzoek om internationale bescherming ingediend, dat niet-ontvankelijk is verklaard op grond van artikel 33, lid 2, onder a), van richtlijn 2013/32/EU. Het verzoek om een prejudiciële beslissing heeft tot doel te bepalen welke procedurele regels van toepassing zijn op de behandeling van een verzoek om internationale bescherming dat is ingediend door genoemd kind in de lidstaat op het grondgebied waarvan het is geboren en waar het woont met zijn gezinsleden, terwijl deze gezinsleden de vluchtelingenstatus hebben verkregen in een andere lidstaat, die zij hebben gekozen te verlaten en waarnaar zij niet willen terugkeren.

Het Hof oordeelt dat een verzoek om internationale bescherming van een minderjarige niet als niet-ontvankelijk kan worden afgewezen op grond dat zijn of haar ouders al internationale bescherming hebben gekregen in een andere lidstaat.

Hof: Artikel 20, lid 3, van verordening (EU) nr. 604/2013 moet aldus moet worden uitgelegd dat: het niet op overeenkomstige wijze kan worden toegepast op de situatie waarin een minderjarige en zijn ouders verzoeken om internationale bescherming indienen in de lidstaat waar deze minderjarige is geboren, terwijl zijn ouders reeds in een andere lidstaat internationale bescherming genieten.

Artikel 33, lid 2, onder a), van richtlijn 2013/32/EU moet aldus moet worden uitgelegd dat: het niet op overeenkomstige wijze kan worden toegepast op het door een minderjarige in een lidstaat ingediend verzoek om internationale bescherming, wanneer niet deze minderjarige zelf maar zijn ouders in een andere lidstaat internationale bescherming genieten.

HvJ – ARREST – 1 augustus 2022 – zaak C-19/21 – Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid – Nederland – Rechtbank Den Haag – Grote Kamer – ECLI:EU:C:2022:605 – persbericht – conclusie – arrest

Internationale bescherming - Niet-begeleide minderjarigen Dublinverordening – Rechtsmiddel tegen afwijzing overnameverzoek – Doeltreffende voorziening in rechte

Verordening (EU) nr. 604/2013. Artikelen 7, 24 en 47 Handvest EU. Nederland, België, Frankrijk, Griekenland en Zwitserland hebben in deze zaak schriftelijke opmerkingen ingediend.

I was een niet-begeleide minderjarige toen hij in Griekenland zijn verzoek om internationale bescherming indiende. Indien een dergelijke minderjarige een familielid heeft dat zich legaal in een andere lidstaat ophoudt en voor hem kan zorgen, is die andere lidstaat overeenkomstig artikel 8, lid 2, van de Dublin III-verordening verantwoordelijk voor de behandeling van zijn verzoek om internationale bescherming, mits dit in het belang van die minderjarige is. In de onderhavige zaak stelt verzoeker een dergelijk familielid te hebben, te weten zijn veronderstelde oom, S., die in Nederland verblijft. De Griekse autoriteiten hebben daarom een overnameverzoek ingediend bij de Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid in Nederland zodat zijn verzoek om internationale bescherming in Nederland kon worden behandeld en hij tijdens de gehele behandeling ervan bij S. kon wonen. De procedure bij de verwijzende rechter, die door verzoeker en zijn oom is aangespannen tegen de Staatssecretaris, betreft de afwijzing van dat overnameverzoek door de Staatssecretaris. In dit kader wenst de verwijzende rechter te vernemen of en zo ja op welke rechtsgrondslag (artikel 27, lid 1, van de Dublin III-verordening of artikel 47, eerste alinea, van het Handvest, apart of samen) verzoeker en zijn oom een rechtsmiddel moeten kunnen instellen tegen de afwijzing door de Staatssecretaris.

Het Hof oordeelt dat niet-begeleide minderjarigen een recht van beroep hebben wanneer een lidstaat waar een familielid verblijft, weigert hun asiolverzoek over te nemen.

Hof: Artikel 27, lid 1, van verordening (EU) nr. 604/2013 gelezen in samenhang met de artikelen 7, 24 en 47 Handvest EU moet aldus worden uitgelegd dat: de lidstaat waaraan een op artikel 8, lid 2, van die verordening gebaseerd overnameverzoek is gericht, verplicht is om te voorzien in een recht van beroep bij een rechterlijke instantie tegen zijn weigeringsbesluit ten behoeve van een niet-begeleide minderjarige in de zin van artikel 2, onder j), van deze verordening die om internationale bescherming verzoekt, maar niet ten behoeve van een familielid van die minderjarige in de zin van artikel 2, onder h), van die verordening.

- B** EU-Hof: niet-begeleide minderjarige asielzoeker moet een rechtsmiddel kunnen instellen tegen de afwijzing van een overnameverzoek ([ECER](#))
- B** Law must be enforceable; Why the CJEU confirms Remedies for Family Reunification within the EU and what it implies ([Verfassungsblog](#))

HvJ – ARREST – 1 augustus 2022 – zaak C-442/21 – Ministero dell’Interno – Italië – ECLI:EU:C:2022:616 – geen conclusie – arrest

Intrekking opvangvoorzieningen – Onderdaan van een derde land – Aangifte wegens gewelddadig gedrag

Richtlijn 2013/33/EU. Nederland, België, Duitsland, Italië en Tsjechië hebben schriftelijke opmerkingen ingediend. Beroepsprocedure ingesteld door een onderdaan van een derde land tegen een besluit tot intrekking van de hem betreffende opvangmaatregelen nadat aangifte is gedaan wegens gewelddadig en bedreigend gedrag. Verzet artikel 20, leden 4 en 5, van richtlijn 2013/33/EU zich tegen een nationale regeling die voorziet in de intrekking van opvangmaatregelen ten aanzien van een meerderjarige asielzoeker die niet als ‘kwetsbaar persoon’ kan worden gekwalificeerd, wanneer diegene zich buiten het opvangcentrum schuldig heeft gemaakt aan bijzonder gewelddadig gedrag?

Hof: [niet officiële vertaling] Artikel 20, lid 4 Richtlijn 2013/33/EU moet aldus worden uitgelegd dat zij van toepassing is op grove gewelddadige gedragingen buiten een opvangcentrum. Artikel 20, leden 4 en 5, van richtlijn 2013/33 moet aldus worden uitgelegd dat het mogelijk is een sanctie

op te leggen die voortvloeit uit de intrekking van de materiële opvangvoorzieningen bedoeld in artikel 2, onder f) en g), van die richtlijn inzake huisvesting, voedsel of kleding tegen een verzoeker om internationale bescherming die zich schuldig heeft gemaakt aan grof gewelddadig gedrag jegens ambtenaren als dit tot gevolg zou hebben dat die verzoeker de kans wordt ontnomen om in zijn of haar meest elementaire behoeften te voorzien. Bij het opleggen van andere sancties op grond van artikel 20, lid 4, van de richtlijn moeten onder alle omstandigheden de vereisten van artikel 20, lid 5, worden nageleefd, met name de naleving van het evenredigheidsbeginsel en de eerbiediging van de menselijke waardigheid.

- E** EU-Hof: Opvangrichtlijn is van toepassing op de sanctionering van ernstig gewelddadig gedrag van een asielzoeker buiten het opvangcentrum (ECER)

PREJUDICIËLE VERWIJZING - Nederland – Rechtbank Den Haag, zittingsplaats Middelburg – 11 augustus 2022 - [ECLI:NL:RBDHA:2022:8164](#)

Verblijfsrecht - Derdelander-werknemers - Grensoverschrijdende dienstverrichting - vrij verkeer van diensten – Afgeleid verblijfsrecht

Artikelen 56 en 57 VWEU. Eisers hebben de Oekraïense nationaliteit en zijn werkzaam voor een Slowaakse vennootschap. Deze vennootschap voert voor een Nederlandse opdrachtgever, (metaal)werkzaamheden uit in de haven van Rotterdam.

Eisers, die beschikken over een Slowaakse tijdelijke verblijfsvergunning voor arbeid, zijn door het Slowaakse bedrijf ter beschikking gesteld om in de haven van Rotterdam te werken. Deze werkzaamheden en de periode waarbinnen deze zullen worden verricht zijn vooraf gemeld aan de Nederlandse autoriteiten. Vervolgens is aan de Nederlandse autoriteiten gemeld dat de door eisers te verrichten werkzaamheden langer zullen duren dan de duur van het Schengen-circulatierecht (90 uit 180 dagen).

Bij de Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND) is voor elk van eisers een aanvraag ingediend om verlening van verblijfsvergunning voor het verrichten van grensoverschrijdende dienstverrichting. Hiervoor zijn leges geheven. Deze aanvragen om verlening van verblijfsvergunning zijn ingewilligd met de aantekening dat voor deze specifieke arbeid geen tewerkstellingsvergunning is vereist. De geldigheidsduur van de verleende verblijfsvergunningen is daarbij beperkt tot de geldigheidsduur van de Slowaakse verblijfsvergunningen van eisers en is daarmee korter dan de duur van de werkzaamheden waarvoor eisers ter beschikking zijn gesteld.

Eisers hebben tegen de inwilligende besluiten bezwaar gemaakt bij de IND. Eisers hebben in beroep bij de rechtbank hun bezwaren tegen de vergunningplicht, de heffing van leges en de geldigheidsduur van de vergunningen herhaald. Zij concluderen tot schending van de artikelen 56 en 57 van het VWEU. Eisers verwijzen naar de rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie (het Hof), waaronder de arresten in de zaken *Vander Elst* en *Essent*, waarin is geoordeeld dat een dienstverrichter zo min mogelijk belemmerd mag worden in de uitoefening van de vrijheid van dienstverrichting.

Daarbij wijzen eisers erop dat in deze rechtspraak nog niet de vraag is beantwoord of het terecht is dat derdelander-werknemers van dienstverrichters uit een lidstaat van de Europese Unie na het aflopen van het Schengen-circulatierecht (90 uit 180 dagen) naast hun verblijfsvergunning in het land van vestiging van de dienstverrichter ook een verblijfsvergunning moeten aanvragen voor verblijf in een andere lidstaat in verband met hun werkzaamheden aldaar in het kader van grensoverschrijdende dienstverrichting.

Prejudiciële vragen:

Omvat het in de artikelen 56 en 57 van het VWEU gewaarborgde vrije verkeer van diensten een van dit recht afgeleid verblijfsrecht in een lidstaat voor derdelander-werknemers die in die lidstaat mogen worden tewerkgesteld door een in een andere lidstaat gevestigde dienstverrichter?

Zo nee, verzet artikel 56 van de VWEU zich ertegen dat, in het geval de duur van de dienstverrichting langer dan drie maanden bedraagt, per individuele werknemer een

verblijfsvergunning moet worden aangevraagd naast een eenvoudige meldingsplicht voor de dienstverrichter?

Zo nee, verzet artikel 56 van de VWEU zich tegen

- a. een nationale wettelijke bepaling dat de geldigheidsduur van een dergelijke verblijfsvergunning, ongeacht de duur van de dienstverrichting, niet meer dan twee jaar kan bedragen?
- b. het beperken van de geldigheidsduur van een dergelijke verblijfsvergunning tot de geldigheidsduur van de werk- en verblijfsvergunning in de lidstaat van vestiging van de dienstverrichter?
- c. het heffen van leges per (verlengings)aanvraag waarvan de hoogte gelijk is aan de verschuldigde leges voor een reguliere vergunning voor het verrichten van arbeid door een derdelander, maar vijf maal zo hoog als het legesbedrag voor een bewijs van rechtmatig verblijf van een Unieburger?

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Ierland – 28 april 2022 (ECER 13.7.22) – C-359/22 Minister for Justice

Dublinverordening – Overdrachtsbesluit – Daadwerkelijk rechtsmiddel – Opschortende werking

Verordening (EU) nr. 604/2013. De verwijzende rechter wijst erop dat in Ierland de IPAT bevoegd is om de in artikel 27 van de Dublin III-verordening bedoelde beroepen tegen overdrachtsbesluiten te behandelen. Daarentegen kan in Ierland enkel de minister van Justitie een discretionair besluit als bedoeld in artikel 17, lid 1, van de Dublin III-verordening nemen, en het enige rechtsmiddel dat tegen een dergelijk besluit openstaat, is een beroep door middel van rechterlijke toetsing. De verwijzende rechter heeft echter twijfels over de opschortende werking dat een beroep tegen een besluit overeenkomstig artikel 17 kan hebben voor een overdrachtsbesluit, met name wanneer tegen het overdrachtsbesluit reeds beroep is ingesteld krachtens artikel 27. Voorts wenst de verwijzende rechter te vernemen of het in artikel 47 van het Handvest neergelegde recht op een doeltreffende voorziening in rechte tot gevolg kan hebben dat, enerzijds, de gevolgen van een overdrachtsbesluit worden opgeschort in afwachting van een discretionair besluit krachtens artikel 17, lid 1, van de Dublin III-verordening of van een beroepsprocedure tegen een dergelijk besluit en, anderzijds, die opschortende werking de uitvoering van een overdrachtsbesluit overeenkomstig artikel 29 van die verordening kan uitstellen.

De vragen gaan over het recht om tegen een „overdrachtsbesluit” een daadwerkelijk rechtsmiddel in te stellen en wat dat recht precies inhoudt.

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Duitsland – 19 mei 2022 (ECER 15.7.22) – C-352/22 – Generalstaatsanwaltschaft Hamm

Asiel – Erkenning als vluchteling – Uitleveringsprocedure

Richtlijn 2013/32/EU. Richtlijn 2005/85/EG. De vraag is o.a. of de definitieve erkenning van een persoon als vluchteling in de zin van het Vluchtelingenverdrag van Genève in een andere lidstaat van de Europese Unie, bindende werking heeft voor de uitleveringsprocedure in de lidstaat die om uitlevering van een dergelijke persoon heeft verzocht, waardoor de persoon niet mag worden uitgeleverd aan het derde land of het land van herkomst totdat de vluchtelingenstatus is introkken of de duur ervan is verstreken.

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Duitsland – 2 maart 2022 (ECER 19.7.22) [C-364/22](#) [Bundesrepublik Deutschland](#)

Internationale bescherming – Ontvankelijkheid – Begrip “volgend verzoek”

Richtlijn 2013/32/EU. Verzoekers hebben de Libanese nationaliteit. Verzoeker heeft in 2000 in Duitsland een asielverzoek ingediend. Dat verzoek is afgewezen. In 2010 heeft verzoeker opnieuw, en dit keer met verzoeksters ad 2 en ad 3 in Duitsland asielverzoeken ingediend. De bevoegde autoriteit heeft de verzoeken om erkenning als vluchteling afgewezen. In 2021 zijn verzoekers samen met een in 2011 geboren zoon van verzoekers ad 1 en 2 opnieuw Duitsland binnen gekomen en hebben zij asielverzoeken ingediend. De bevoegde autoriteit heeft de asielverzoeken als niet-ontvankelijk afgewezen. Verweester is van mening dat de asielverzoeken van verzoekers in 2021 moeten worden beschouwd als volgende verzoeken. De vraag is o.a. of artikel 33, lid 2, onder d), van richtlijn 2013/32/EU aldus moet worden uitgelegd dat het in de weg staat aan een nationale regeling op grond waarvan een volgend verzoek om internationale bescherming als niet-ontvankelijk wordt afgewezen, ongeacht of de betrokken asielzoeker naar zijn land van herkomst is teruggekeerd nadat het verzoek is afgewezen en voordat een volgend verzoek om internationale bescherming is ingediend. Maakt het voor de beantwoording van de eerste vraag een verschil of de betrokken asielzoeker naar zijn land van herkomst is verwijderd dan wel vrijwillig is teruggekeerd?

PREJUDICIËLE VERWIJZING – België – 18 mei 2022 (1.8.22) – [C-374/22](#) – [Commissaire général aux réfugiés et aux apatrides](#)

Internationale bescherming – Gezin niet gesticht in land van herkomst - Belang van het kind

Richtlijn 2011/95/EU. Verzoeker is in 2007 in België aangekomen. Na afwijzing van zijn eerdere verzoeken heeft verzoeker een vierde verzoek om internationale bescherming ingediend. Ter ondersteuning van dit verzoek heeft hij met name aangevoerd dat hij de vader is van twee kinderen die in België zijn geboren en die er evenals hun moeder als vluchteling zijn erkend. Dat vierde verzoek is niet-ontvankelijk verklaard. Uit artikel 2, onder j, van deze richtlijn volgt dat deze richtlijn slechts op de gezinsleden van een persoon die internationale bescherming geniet van toepassing is voor zover het gezin reeds bestond in het land van herkomst, en uit de toelichting van verzoeker blijkt dat zijn gezin niet is gesticht in het land van herkomst, maar in België, waar zijn kinderen zijn geboren. Verzoeker heeft in wezen betoogd dat hij daardoor niet binnen de materiële werkingssfeer stricto sensu van richtlijn 2011/95 valt; dat hij zich niettemin heeft beroepen op het feit dat zijn kinderen afhankelijk van hem zijn; dat het in het belang van zijn kinderen is dat hij in aanmerking komt voor internationale bescherming, en dat het begrip „gezinsleden” in de zin van richtlijn 2011/95 overeenkomstig de overwegingen 18, 19 en 38 van deze richtlijn moet worden verruimd teneinde rekening te houden met het belang van de kinderen en hun afhankelijkheid.

De vraag is o.a. of de artikelen 2, onder j), en 23 van richtlijn 2011/95/EU van toepassing zijn op deze vader van twee kinderen die in België zijn geboren en er als vluchteling zijn erkend.

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Tsjechië – 20 mei 2022 (ECER 1.8.22) [C-406/22](#) - [Ministerstvo vnitra České republiky, Odbor azylové a migrační politik](#)

Internationale bescherming – Moldavië – Veilig land

Richtlijn 2013/32/EU. Verzoeker, die afkomstig is uit Moldavië, heeft op 09-02-2022 in de Tsjechische Republiek een verzoek om toekenning van internationale bescherming ingediend. Hij heeft zijn verzoek gerechtvaardigd onder verwijzing naar bedreigingen door onbekenden. Verweerder heeft dit verzoek ongegrond verklaard op grond dat de Tsjechische Republiek Moldavië met uitzondering van Transnistrië in besluit nr. 328/2015 als een zogenoemd veilig land van herkomst aanmerkt.

De vraag is o.a. of het criterium voor de aanmerking als veilig land van herkomst voor de doeleinden van artikel 37, lid 1, van richtlijn 2013/32 vervat in bijlage I, punt b), aldus moet worden uitgelegd dat een land dat in geval van een algemene noodtoestand afwijkt van zijn verplichtingen ingevolge het Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, niet langer voldoet aan het betreffende criterium om als veilig land van herkomst te worden aangemerkt?

RECHTSPRAAK LIDSTATEN

Les contrôles aux frontières dans l'espace Schengen ([libertés chéries](#))

Dans l'arrêt Gisti et autres du 27 juillet 2022, le Conseil d'État confirme la légalité de la décision des autorités françaises prolongeant de six mois le contrôle aux frontières intérieures.

NOOT – bij EHRM 2 juni 2022, [H.M. e.a. t. Hongarije](#)

H.M. and Others v. Hungary: Immigration Detention, Burden of Proof and Principle of Necessity: Weakening Safeguards at the Borders? ([strasbourgobservers](#))

NOOT – bij HvJ 30 juni 2022, [C-72/22 PPU, M.A.](#)

EU-Hof: massale toestroom van derdelanders vormt geen rechtvaardiging om toegang tot asielprocedure aanzienlijk te beperken ([ECER](#))

OVERIG

- Oproep aan de Staatssecretaris van Asiel & Migratie: legitimeer geen discriminerend opvangbeleid van gemeenten ([College voor de rechten van de mens](#))
- College roept het kabinet op om minimumverplichtingen voor asielopvang zo snel mogelijk na te komen ([College voor de rechten van de mens](#))
- EU Migration law update June 2022 ([Commissie Meijers](#))
- Russian invasion of Ukraine prompts a surge in asylum-related migration of Georgians to the EU+ ([EUAA](#))
- Egypt as a Country of Origin: EUAA publishes Migration Drivers Report ([EUAA](#))
- Temporary protection has averted extreme pressure on EU asylum system ([EUAA](#))
- EUAA publishes a COI report on Female Genital Mutilation (FGM/C) in Mali ([EUAA](#))
- EUAA releases update of its 'Country Guidance: Iraq' ([EUAA](#))
- Migration Drivers Report: Georgia as a Country of Origin ([EUAA](#))
- Who is Who in International Protection, Issue No 2: Policymaking Authorities in the EU+ ([EUAA](#))
- Commissie wil tekst en uitleg over het asielplan van het kabinet ([Europa-nu](#))
- Europese Commissie vraagt grondig onderzoek naar dood baby in Ter Apel ([Europa-nu](#))
- New Book on Immigrants and the European Court of Human Rights ([ECHRblog](#))
- Foreigners Held in Sub-Standard 'Detention' at Lithuanian Registration Center - Report ([liberties](#))
- Creating procedural obligations under EU law: a way forward to enhanced protection of fundamental rights in the field of migration? ([EU law analysis](#))
- Sophie in 't Veld (D66) bepleit strafprocedure wegens Ter Apel ([Europa-nu](#))
- Brussel: EU-visa weigeren aan alle Russen niet zomaar mogelijk ([Europa-nu](#))
- Recasting the Single Permit Directive: furthering the protection of migrants at work in the EU? ([EU migration law blog](#))
- How do EU countries apply the EU Temporary Protection Directive? ([FRA](#))
- A plea for more focus on children's rights ([Leiden law blog](#))

- De overheid mag gezinshereniging van vluchtelingen niet vertragen ([College voor de rechten van de mens](#))
- Why Banning Russian Tourists from Schengen Might not Be Unlawful ([Verfassungsblog](#))
- Why Restricting Tourist Visas to Russians is Legitimate ([Verfassungsblog](#))
- Heated tempers and legal ambiguities ([Verfassungsblog](#))
After some heads of EU governments advocated for an all-out ban of Russian nationals' Schengen visas, a heated academic and political debate arose over the question whether the EU could bar Russians from acquiring visas for a short-term stay in the Schengen area. Could a sweeping travel ban for Russian citizens be justified in the light of EU law?

EHRM factsheets en case-law guides

- [Accompanied migrant minors in detention](#)
- [Unaccompanied migrant minors in detention](#)
- [Migrants in detention](#)
- [Dublin" cases](#)
- [Collective expulsions of aliens](#)
- [Guide on the case-law of the ECHR on Immigration](#)
- [Guide on Article 3 of Protocol No. 4 ECHR – prohibition of expulsion of nationals](#)
- [Guide on Article 4 of Protocol No. 4 to ECHR – prohibition of collective expulsions of aliens](#)
- [Guide to Article 1 of Protocol No. 7 ECHR – procedural safeguards relating to expulsion of aliens](#)

Beginnelsen van gemeenschapsrecht

HvJ – ARREST – 12 juli 2022 – zaak C-348/20 P – Nord Stream 2/Parlement en Raad – **Grote Kamer** – [ECLI:EU:C:2022:548](#) – [persbericht](#) – [conclusie](#) – [arrest](#)

Beroep tot nietigverklaring – Ontvankelijkheid - Toepassingsgebied gasrichtlijn – Nord Stream 2 – Rechtstreeks geraakt zijn

Samenvatting onder: [Energiemarkt](#)

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Italië – 28 april 2022 (ECER 13.7.22) – [C-316/22](#) – [Gabel Industria Tessile et Canavesi](#)

Accijns - Provinciale toeslag - Horizontale rechtstreekse werking

Samenvatting onder: [belastingen, accijns](#)

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Frankrijk – 14 februari 2022 (ECER 18.7.22) - [C-271/22](#), [C-272/22](#), [C-273/22](#), [C-274/22](#) en [C-275/22](#) - [Keolis Agen e.a.](#)

Arbeidstijd – Vakantiedagen – Loon – Arbeidsongeschiktheid – Horizontale rechtstreekse werking

Samenvatting onder: [Arbeid en SZ](#)

Belastingen

HvJ – CONCLUSIE A-G SZPUNAR – 7 juli 2022 – zaak C-83/21 – Airbnb Ireland en Airbnb Payments UK – Italië – ECLI:EU:C:2022:545 – [persbericht](#) – [conclusie](#)

AirBnB - Fiscale regeling voor kortlopende huurovereenkomsten – Doorgeven gegevens aan belastingdienst - Technisch voorschrift? – Aanwijzen fiscaal vertegenwoordiger

Samenvatting onder: [diensten](#)

PREJUDICIËLE VERWIJZING - Portugal – 7 april 2022 (ECER 5.7.22) - [C-312/22 Autoridade Tributária e Aduaneira](#)

Inkomsten uit rente op obligaties – Zwitserse bank – Cumulatie van inkomsten - Inkomstenbelasting

Overeenkomst tussen de Europese Gemeenschap en de Zwitserse Bondsstaat waarbij wordt voorzien in maatregelen van gelijke strekking als die welke zijn vervat in richtlijn 2003/48/EG van de Raad betreffende belastingheffing op inkomsten uit spaargelden in de vorm van rentebetaling.

De vraag is of het verenigbaar is met het Unierecht dat inkomsten bestaande uit rente op obligaties en schuldbewijzen die in 2005 door een niet-ingezeten Zwitserse bank aan eiser zijn betaald, onder de cumulatie van inkomsten vallen en dus worden belast tegen hetzelfde tarief van de inkomstenbelasting als andere inkomsten.

PREJUDICIËLE VERWIJZING - Portugal – 24 februari 2022 (ECER 5.7.22) - [C-207/22, C-267/22 en C-290/22 - Lineas – Concessões de Transportes e.a.](#)

Holding – Beheer van deelnemingen in andere vennootschappen - Begrip financiële instelling

Richtlijn 2013/36/EU. Verordening (EU) nr. 575/2013. De vraag is o.a. of opgerichte holdings die als enig doel het beheer van deelnemingen in andere vennootschappen hebben (als indirecte vorm van de uitoefening van economische activiteiten) onder het begrip „financiële instelling” in de zin van artikel 4, lid 1, punt 26, van verordening 575/2013 vallen.

PREJUDICIËLE VERWIJZING – 19 mei 2022 (ECER 8.7.22) - [C-335/22 - A](#)

Zegelrecht – Kredietinstelling - Indirecte belastingen

Richtlijn 2008/7/EG. A heeft in het kader van haar activiteiten als financieel tussenpersoon deelgenomen aan verschillende transacties betreffende de uitgifte van effecten in de vorm van verhandelbare titels, waarbij zij ten behoeve van diverse emittenten (vennootschappen) plaatsingsdiensten met betrekking tot deze titels verrichtte. Als tegenprestatie voor de plaatsing op de markt van verhandelbare effecten die door handelsvennootschappen worden uitgegeven in het kader van openbare en onderhandse emissies, brengt A een plaatsingsprovisie (agency fee – bond placement) in rekening. A heeft tien facturen uitgeschreven met betrekking tot dergelijke provisies voor de plaatsing van verhandelbare effecten op de markt, waarover zegelrecht is berekend en aan de Staat is betaald tegen een tarief van 4 %. Aangezien volgens A geen zegelrecht over deze plaatsingsprovisies verschuldigd is, heeft zij de belasting- en douanediens verzocht om de betrokken aangiften te herzien, deze nietig te verklaren en haar de betaalde belasting terug te geven. Haar herzieningsverzoek is verworpen.

De vraag is o.a. of artikel 5, lid 2, onder b), van richtlijn 2008/7/EG zich verzet tegen de toepassing van het zegelrecht op provisies voor diensten op het gebied van financiële bemiddeling die door een bank worden verricht in verband met het op de markt brengen van verhandelbare effecten die door verschillende vennootschappen zijn uitgegeven.

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Polen – 15 maart 2022 (ECER 20.7.22) - [C-322/22](#) - [Dyrektor Izby Administracji Skarbowej we Wrocławiu](#)

Rente over onverschuldigd ingehouden belasting – Loyale samenwerking – Beperking in tijd

Artikel 4, lid 3 VEU. De vraag is o.a. of de beginselen van doeltreffendheid, loyale samenwerking en gelijkwaardigheid zich verzetten tegen een nationale bepaling die het tijdvak limiteert waarin een belastingplichtige aanspraak kan maken op rente over onverschuldigd ingehouden belasting, wanneer de nationale bepalingen betreffende de inhouding van de belasting ondanks het arrest C-190/12 nog steeds onverenigbaar zijn met het Unierecht

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Roemenië - 2 juni 2022 (ECER 25.7.22) - [C-387/22](#) - [Nord Vest Pro Sani Pro](#)

Belastingvrijstelling – Verschillende behandeling tussen Roemeense vennootschappen en vennootschappen uit andere lidstaten

Richtlijn 2006/123/EG. De belastingautoriteiten hebben bij verzoekster een controle uitgevoerd na afloop waarvan zij een naheffingsaanslag hebben opgelegd. De onderneming voor de werknemers die diensten verrichten in Duitsland en Oostenrijk, komt niet in aanmerking voor vrijstelling van de belasting. De vraag is o.a. of het Unierecht zich verzet tegen een wettelijke regeling, op grond waarvan de Roemeense wetgever Roemeense handelsvennootschappen die op het Roemeense grondgebied winstgevend activiteiten verrichten, fiscaal gezien anders behandelt dan Roemeense handelsvennootschappen die deze activiteiten op het grondgebied van andere lidstaten van de Unie verrichten.

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Portugal – 23 mei 2022 (ECER 26.7.22) - [C-349/22](#) - [Autoridade Tributária e Aduaneira](#)

Belasting op tweedehands hybride voertuig - Welke wetsversie is van toepassing? - Eerste registratie of datum van douaneaangifte

Artikel 110 VWEU. Verzoeker heeft bij de douane van Leixões (Portugal) een douaneaangifte ingediend voor een hybride voertuig dat in 2018 in Duitsland voor het eerst geregistreerd is. Verzoeker heeft om de instelling van een scheidsgerecht verzocht. Voor die rechterlijke instantie heeft hij aangevoerd dat artikel 8, lid 1, onder d), CISV in de versie van 31 december 2014 (de tot 2020 geldende versie van artikel 8) op hem had moeten worden toegepast, aangezien die versie van kracht was toen zijn voertuig in 2018 voor het eerst in Duitsland werd geregistreerd. Volgens verzoeker leidt de vaststelling van ISV op grond van de vanaf 2021 geldende versie van artikel 8 tot een verschil in behandeling tussen voertuigen die aanvankelijk in een andere EU-lidstaat zijn geregistreerd en vervolgens in Portugal worden binnengebracht en voertuigen die aanvankelijk in Portugal zijn gekocht en geregistreerd, waarbij in andere lidstaten gekochte voertuigen hoger worden belast, hetgeen in strijd is met artikel 110 VWEU.

De vraag is o.a. of er, na een wetwijziging, nog steeds sprake is van schending van artikel 110 VWEU wanneer het bedrag van de belasting op een tweedehands voertuig uit een andere lidstaat hoger is dan het residuele bedrag van diezelfde belasting dat is begrepen in de waarde van soortgelijke tweedehands voertuigen die reeds op het nationale grondgebied zijn geregistreerd.

CONSULTATIE

Belastingontduiking & agressieve fiscale planning in de EU — de rol van “enablers” aan banden leggen, Feedback- en raadplegingsperiode 6 Juli 2022 - 12 Oktober 2022 ([EC](#))

BNC fiche

Fiche: Richtlijn verminderen ongelijke behandeling vreemd en eigen vermogen en beperking renteaftrek, [Kamerstuk 22112, nr. 3465](#)

OVERIG

Scholz wil af van veto EU-landen over belastingbeleid ([Europa-nu](#))

EHRM factsheet

[Taxation](#)

Belastingen, accijns

HvJ – CONCLUSIE A-G COLLINS – 7 juli 2022 – zaak C-166/21 – Commissie / Polen – ECLI:EU:C:2022:543 – [conclusie](#)

Niet nakoming - Accijns op ethylalcohol en alcoholhoudende dranken – Alcohol die gebruikt wordt voor de vervaardiging van geneesmiddelen - Vrijstelling – Accijnsschorsingsregeling - Evenredigheidsbeginsel

Richtlijn 92/83/EEG. Ethylalcohol die gebruikt wordt voor de vervaardiging van geneesmiddelen, is vrijgesteld van accijns. Polen heeft voor deze vrijstelling de voorwaarde gesteld dat voornoemd product onder een accijnsschorsingsregeling wordt overgebracht.

De Europese Commissie is van mening dat deze voorwaarde onverenigbaar is met artikel 27, lid 1, onder d), van richtlijn 92/83 en het evenredigheidsbeginsel schendt, aangezien de vrijstelling enkel op basis van die voorwaarde kan worden verkregen. Zij heeft bijgevolg krachtens artikel 258 VWEU een procedure tegen de Republiek Polen ingeleid tot vaststelling dat die lidstaat de op hem rustende verplichtingen niet is nagekomen.

A-G geeft het Hof in overweging: het beroep te verwerpen.

- E** Poolse wijze van vrijstellen ethylalcohol volgens A-G HvJ EU niet in strijd met EU-recht. ([VN-Vandaag-2022/1722](#))

HvJ – CONCLUSIE A-G COLLINS – 14 juli 2022 – zaak C-332/21 – Quadrant Amroq Beverages – Roemenië – ECLI:EU:C:2022:589 – [conclusie](#)

Belastingen – Accijns - Aroma's – Vrijstellingen

Richtlijn 92/83/EEG. Verzoekster heeft aroma's gekocht van Pepsi/Cola International te Cork, Ierland. De Roemeense belastingautoriteiten hebben deze aroma's volgens een andere benadering dan de Ierse autoriteiten belast omdat de Roemeense belastingdienst van mening was dat deze aroma's niet onder de vrijstelling van artikel 27, lid 1, onder e), van richtlijn 92/83 vielen. Verzoekster heeft verweerster om teruggave van de accijns verzocht.

De verwijzende rechter vraagt onder meer naar de juiste uitlegging van art. 27, eerste lid, onder e) van de richtlijn en naar de toelaatbaarheid van de handelswijze van de lidstaat van bestemming van de producten, omdat deze lidstaat de producten op zijn grondgebied anders behandelt dan de lidstaat van herkomst.

A-G geeft het Hof in overweging: Artikel 27, lid 1, onder e), van richtlijn 92/83/EEG moet aldus worden uitgelegd dat de vrijstelling van accijns zowel betrekking heeft op ethylalcohol die bestemd is om te worden gebruikt, als op ethylalcohol die reeds is gebruikt bij de productie van

aroma's die bestemd zijn voor de bereiding van niet-alcoholhoudende dranken met een alcoholvolumegehalte van niet meer dan 1,2 % vol.

Artikel 27, lid 1, onder e), van richtlijn 92/83 moet aldus worden uitgelegd dat wanneer ethylalcohol in een lidstaat is uitgeslagen tot verbruik en die lidstaat de accijnsvrijstelling van die bepaling juist heeft toegepast, de lidstaat van bestemming de ethylalcohol op zijn grondgebied op dezelfde wijze moet behandelen.

Artikel 27, lid 1, onder e), van richtlijn 92/83, alsmede het doeltreffendheidsbeginsel en het evenredigheidsbeginsel staan een lidstaat slechts toe om procedurele voorwaarden op te leggen aan een handelaar in accijnsgoederen die in de lidstaat waar deze goederen zijn geproduceerd en tot verbruik zijn uitgeslagen voor een accijnsvrijstelling in aanmerking is gekomen, wanneer deze procedurele voorwaarden strikt noodzakelijk zijn om een juiste en eenvoudige toepassing van de betrokken vrijstelling te verzekeren en fraude, ontwijking of misbruik te voorkomen. Bij het opleggen van dergelijke procedurele voorwaarden moeten de lidstaten de algemene beginselen van het Unierecht eerbiedigen, waaronder het evenredigheidsbeginsel en het doeltreffendheidsbeginsel.

- B** Procedurele voorwaarden bij accijnsvrijstelling volgens A-G HvJ EU alleen als zij strikt noodzakelijk zijn. ([VN-Vandaag-2022/1776](#))

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Duitsland - 29 april 2022 (ECER 7.7.22) - [C-336/22](#) - [f6 Cigarettenfabrik](#)

Accijns tabaksproducten

Richtlijn 2008/118/EG. Richtlijn 2011/64/EU. Verzoekster vervaardigt tabaksfabrikaten. De door haar op de markt gebrachte tabaksrolletjes worden door elektrische energie verhit onder hun ontbrandingstemperatuur. Daardoor ontstaat een nicotinehoudende aerosol, die door de consument wordt geïnhaleerd via een mondstuk. Door het verhitten van de tabak onder de ontbrandingstemperatuur ervan zou het gehalte aan voor de gezondheid schadelijke stoffen in de geproduceerde damp aanzienlijk worden verminderd in vergelijking met gewone sigarettenrook. In haar beroep tegen de belastingaangifte voert verzoekster aan dat de heffing van de extra belasting op verhitte tabak een schending vormt van artikel 1, lid 2, van richtlijn 2008/118/EG. Volgens haar is de extra belasting geen toegestane andere indirecte belasting. Integendeel, de extra belasting is een extra belasting op tabak en dus een accijns. De vraag is o.a. of artikel 1, lid 2, van richtlijn 2008/118/EG in de weg staat aan een nationale regeling van een lidstaat betreffende de heffing van belasting op verhitte tabak, die met betrekking tot de berekening van de belasting bepaalt dat naast de belasting op pijptabak een extra belasting wordt geheven ten belope van 80 procent van het bedrag van de belasting op sigaretten.

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Italië – 28 april 2022 (ECER 13.7.22) – [C-316/22](#) - [Gabel Industria Tessile et Canavesi](#)

Accijns - Provinciale toeslag - Horizontale rechtstreekse werking

Richtlijn 2008/118/EG. De verzoekende partij heeft met verwerende partij een overeenkomst gesloten voor de levering van elektriciteit op haar productielocatie en heeft aan verwerende partij de verschuldigde vergoeding betaald, met inbegrip van de bedragen die haar zijn aangerekend als de provinciale accijnstoeslag als bedoeld in artikel 6 van wetsbesluit nr. 511/1988. Vervolgens heeft verzoeker een vordering tot terugbetaling ingesteld op grond dat de regeling waarbij deze belasting is ingevoerd, in strijd is met het recht van de Unie.

Na de arresten in de zaken C-553/15 en C-103/17, heeft de hoogste Italiaanse rechter in burgerlijke en strafzaken geoordeeld dat de provinciale toeslag in kwestie geen specifiek doeleinde heeft en derhalve buiten toepassing moet worden gelaten wegens strijdigheid met artikel 1, lid 2, van richtlijn 2008/118/EG. De onderhavige zaak maakt dus deel uit van een reeks gedingen over het lot van de bedragen die als toeslag op de accijns op elektriciteit zijn betaald in

de periode tussen de termijn die de lidstaten hebben gekregen om aan de richtlijn te voldoen en de door de Italiaanse wetgever gelaste stopzetting van de toepassing van de belasting.

De vraag is o.a. of het Unierecht zich ertegen verzet dat de nationale rechter in een geding tussen particulieren geen toepassing geeft aan een bepaling van nationaal recht die in strijd is met een duidelijke, nauwkeurige en onvoorwaardelijke bepaling van een richtlijn die niet of onjuist is omgezet, waardoor aan een particulier een aanvullende verplichting wordt opgelegd, indien dat volgens de nationale wettelijke regeling een voorwaarde is opdat een particulier zich tegenover de staat kan beroepen op de rechten die deze richtlijn hem toekent.

PREJUDICIELE VERWIJZING - Italië - 6 mei 2022 (ECER 19.7.22) - C-323/22 - KRI

Accijns – Schorsingsregeling – Onrechtmatige handeling door een derde – Risicoaansprakelijkheid entrepothouder?

Richtlijn 92/12/EEG. De vraag is o.a. of artikel 14, eerste volzin, van richtlijn 92/12/EEG aldus moet worden uitgelegd dat in geval van onregelmatige onttrekking van een accijnsproduct aan een schorsingsregeling de entrepothouder die een zekerheid heeft gesteld voor de betaling van de accijns een risicoaansprakelijkheid heeft, zelfs wanneer deze onttrekking afhangt van een onrechtmatige handeling die – uitsluitend – aan een derde kan worden toegerekend.

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Hongarije – 7 juni 2022 (ECER 26.7.22) - C-391/22 - Tüke Busz

Openbaar personenvervoer – Belasting op energieproducten - Accijns

Verordening (EG) nr. 1370/2007. Richtlijn 2003/96/EG. Verzoekster heeft op grond van een openbare-dienstcontract personenvervoer verricht. Zij heeft om teruggaaf verzocht van de accijns op commerciële gasolie. De belastingdienst heeft vastgesteld dat verzoekster haar recht op teruggaaf van accijns niet alleen had uitgeoefend voor de gasolie die zij nodig had voor het door haar uitgevoerde personenvervoer, maar ook voor de gasolie die zij had gebruikt om de exploitatie van de voertuigen te verzekeren (reparatie, onderhoud, tanken). De belastingdienst heeft het bedrag van de accijns op energieproducten voor de maanden januari tot en met december 2017 daarom verhoogd. De praktijk van de belastingdienst komt erop neer dat de dienstverlener weliswaar recht heeft op aftrek van accijns voor bepaalde transporten, maar niet voor ritten die worden gemaakt voor het onderhoud van bussen, voor reparaties van technische problemen of voor het tanken. Verweester is van mening dat het verzoek van verzoekster om terugbetaling van de accijns voor de met het oog op herstelling en onderhoud gemaakte ritten, onrechtmatig is.

De vraag is o.a. of dit besluit van de belastingdienst en de door deze dienst gevolgde praktijk, verenigbaar is met richtlijn 2003/96/EG.

Belastingen, btw

HvJ – ARREST – 7 juli 2022 – zaak C-696/20 – Dyrektor Izby Skarbowej w W. – Polen – ECLI:EU:C:2022:528 – conclusie – arrest

Niet-vrijgestelde intracommunautaire levering – Herkwalificatie van een transactie binnen een keten van transacties door de belastingautoriteit – Toerekening vervoer

Richtlijn 2006/112/EG. B. is een in Nederland gevestigde onderneming die als tussenhandelaar optrad in een keten van transacties waarbij ten minste drie marktdeelnemers betrokken waren. B. nam de goederen af van BOP, een in Polen gevestigde onderneming, en verkocht deze goederen door aan eigen, in andere lidstaten gevestigde afnemers.

Hoewel er in deze keten géén sprake was van fraude en de btw feitelijk in elk handelsstadium is aangegeven, hebben de Poolse autoriteiten niettemin vastgesteld dat dit onjuist was gedaan,

omdat het vervoer waarmee de goederen rechtstreeks van BOP naar de eindafnemers van B. zijn gebracht, aan de verkeerde levering was toegerekend. B. had de eerste transactie (de levering van BOP aan B) als nationaal behandeld en de tweede (de eigen leveringen van B. aan haar afnemers) als intracommunautair, dat wil zeggen zij had het vervoer aan de tweede transactie toegerekend, maar de Poolse autoriteiten rekenden het vervoer en dus het intracommunautaire karakter aan de eerste transactie toe.

Op basis van deze herkwalficatie hebben de Poolse autoriteiten de in artikel 41 van de btw-richtlijn neergelegde fictie toegepast dat de plaats van een intracommunautaire verwerving van goederen (en dus de plaats van belastingheffing), kort gezegd, de lidstaat is die het btw-identificatienummer heeft toegekend waaronder de afnemer heeft gehandeld, tenzij btw is geheven op de plaats van aankomst van het vervoer van de goederen. Aangezien B. niet kon aantonen dat btw was geheven over de in tweede instantie als intracommunautair gekwalificeerde verwerving in de lidstaten van eindbestemming van de goederen, zijn de Poolse autoriteiten in hun btw-aanslag uitgegaan van het Poolse btw-identificatienummer dat B. voor die verwerving had gebruikt.

De verwijzende rechter bij wie deze zaak aanhangig is, wijst er evenwel op dat die belasting reeds door de afnemers van B. in rekening was gebracht. In dit licht betwijfelt de verwijzende rechter of artikel 41 van de btw-richtlijn, gelezen tegen de achtergrond van de beginselen van neutraliteit en evenredigheid, zich verzet tegen de daaruit voortvloeiende situatie waarin de belasting volgens deze rechter tweemaal is betaald, namelijk door de afnemers van B. in de lidstaat van bestemming van de goederen en ook door B. in Polen, door toepassing van het nationale voorschrift ter omzetting van deze bepaling.

Hof: Artikel 41 van richtlijn 2006/112/EG verzet zich niet tegen de regeling van een lidstaat volgens welke een intracommunautaire verwerving van goederen wordt geacht te zijn verricht op het grondgebied van die lidstaat wanneer deze verwerving, die de eerste transactie van een keten van opeenvolgende transacties vormt, door de betrokken belastingplichtigen, die daartoe hun door die lidstaat toegekende btw-identificatienummer (identificatienummer voor de belasting over de toegevoegde waarde) hebben opgegeven, ten onrechte als een binnenlandse handeling is gekwalificeerd, en de daaropvolgende handeling, die ten onrechte als een intracommunautaire handeling is gekwalificeerd, door de afnemers van de goederen in de lidstaat van aankomst van het vervoer van de goederen als een intracommunautaire verwerving van goederen aan de btw is onderworpen. Deze bepaling, gelezen tegen de achtergrond van het evenredigheidsbeginsel en het beginsel van fiscale neutraliteit, verzet zich evenwel tegen een dergelijke regeling van een lidstaat wanneer de intracommunautaire verwerving van goederen die wordt geacht op het grondgebied van die lidstaat te zijn verricht, voortvloeit uit een intracommunautaire levering van goederen die in die lidstaat niet als een vrijgestelde handeling is behandeld.

- B Dubbele BTW-heffing bij keten opeenvolgende transacties in strijd met evenredigheidsbeginsel. ([VN-Vandaag-2022/1712](#))

HvJ – ARREST – 7 juli 2022 – zaak C-194/21 – Staatssecretaris van Financiën – Nederland – Hoge Raad der Nederlanden – ECLI:EU:C:2022:535 – geen conclusie – arrest

Belastingplichtige die zijn recht op aftrek niet heeft uitgeoefend vóór het verstrijken van de vervaltermijn – Onmogelijkheid om deze aftrek toe te passen in het kader van de herziening

Richtlijn 2006/112/EG. Vennootschap B heeft aan X percelen onbebouwde grond verkocht. Het was de bedoeling dat de percelen zouden worden ontwikkeld voor recreatiedoeleinden door daarop stacaravans met toebehoren te bouwen, die vervolgens met de ondergrond zouden worden verkocht. B zou voor eigen rekening alle ontwikkelingsactiviteiten uitvoeren en het nettoverkoopresultaat van de ontwikkelde percelen zou gelijkelijk tussen partijen worden verdeeld. Voor deze levering heeft B btw in rekening gebracht aan X, die geen gebruik heeft gemaakt van zijn recht op aftrek.

De beoogde ontwikkeling van de percelen is niet van de grond gekomen. X heeft twee percelen terugverkocht aan B en btw over de verkoopprijs in rekening gebracht. X heeft het bedrag van deze btw noch aangegeven, noch voldaan.

De belastingdienst heeft X een naheffingsaanslag gestuurd met betrekking tot de btw over de prijs die B voor de levering van de twee percelen had betaald, en deze btw geïnd.

Het gerechtshof Arnhem-Leeuwarden heeft de vorderingen van X toegewezen en het bedrag van de naheffing verlaagd. De Staatssecretaris van Financiën heeft tegen dit vonnis cassatieberoep ingesteld bij de Hoge Raad. De Staatssecretaris meent dat in casu herziening niet aan de orde is, omdat de bestemming voor belaste doeleinden van de percelen bij aanschaf overeenstemt met het werkelijke gebruik bij de ingebruikneming ervan.

De verwijzende rechter heeft twijfels over de wijze waarop de artikelen 184 en 185 van de btw-richtlijn moeten worden uitgelegd.

Hof: De artikelen 184 en 185 van richtlijn 2006/112/EG staan er niet aan in de weg dat een belastingplichtige die heeft verzuimd om, vóór het verstrijken van de in het nationale recht gestelde vervaltermijn, gebruik te maken van het recht op aftrek van de btw over de aanschaf van een goed of een dienst, de mogelijkheid wordt ontzegd om deze aftrek later in het kader van een herziening toe te passen bij de eerste ingebruikneming van dat goed of die dienst voor belaste doeleinden, ook wanneer er geen misbruik van recht, fraude of derving van belastinginkomsten is vastgesteld.

- 📌 Te laat in aftrek gebrachte BTW kan niet via herziening alsnog in aftrek worden gebracht. ([VN-Vandaag-2022/1711](#))

HvJ – ARREST – 1 augustus 2022 – zaak C-267/21 – Uniqa Asigurări – Roemenië – ECLI:EU:C:2022:614 – geen conclusie – arrest

WA-verzekering voor motorvoertuigen – Door buitenlandse partners verrichte diensten

Richtlijn 2006/112/EG. Richtlijn 2000/26/EG. Uniqa biedt haar cliënten verplichte WA-verzekeringen voor motorrijtuigen met groene kaartdekking aan, geldend voor ongevallen buiten Roemenië in de landen die deel uitmaken van het groenekaartsysteem. Uniqa kent ook schadevergoeding toe voor de eventuele kosten die de verzekerde/benadeelde in civiele procedures maakt. Uniqa heeft aan de corresponderende vennootschappen behandlingsvergoedingen betaald voor de diensten ter afhandeling van de schade-eisen die zij ten behoeve van de cliënten van Uniqa hadden verricht. Uniqa biedt haar cliënten ook ziektekostenverzekeringen voor reizen in het buitenland aan. Kunnen diensten ter zake van de behandeling en afwikkeling van schadegevallen die corresponderende vennootschappen in naam en voor rekening van een verzekeringsmaatschappij verrichten volgens artikel 59 van richtlijn 2006/112/EG worden ingedeeld in de categorie van diensten verricht door raadgevende personen, ingenieurs, adviesbureaus, advocaten, accountants en andere soortgelijke diensten, alsmede informatieverwerking en informatieverzorging?

Hof: Artikel 56, lid 1, onder c), van richtlijn 2006/112/EG moet aldus worden uitgelegd dat door derde ondernemingen verrichte diensten ter zake van de behandeling van schadegevallen in naam en voor rekening van een verzekeringsmaatschappij niet vallen onder „diensten verricht door raadgevende personen, ingenieurs, adviesbureaus, advocaten, accountants en andere soortgelijke diensten, alsmede informatieverwerking en informatieverzorging” in de zin van die bepaling.

- 📌 Door buitenlandse partners van Roemeense verzekeringsmaatschappij verrichte diensten niet in Roemenië verricht. ([VN-Vandaag-2022/1909](#))

HvJ – ARREST – 1 augustus 2022 – zaak C-294/21 – Navitours – Luxemburg – ECLI:EU:C:2022:608 – [conclusie](#) – [arrest](#)

Btw en omzetbelasting - Toeristische rondvaarten over de Moezel – Rivier met de status van condominium – Gezamenlijke soevereiniteit – Plaats van vervoersdienst

Zesde richtlijn (77/388/EEG). De vraag betreft de btw-heffing van personenvervoersdiensten die worden verricht door een in Luxemburg gevestigde dienstverrichter binnen een condominium tussen Luxemburg en Duitsland.

Hof: Artikel 2, lid 1, en artikel 9, lid 2, onder b), van de Zesde richtlijn (77/388/EEG) moeten aldus worden uitgelegd dat: een lidstaat belasting moet heffen over toeristische rondvaarten die door een in deze lidstaat gevestigde dienstverrichter worden verricht binnen een grondgebied dat krachtens een tussen deze lidstaat en een andere lidstaat gesloten internationaal verdrag een gemeenschappelijk grondgebied vormt dat onder de gezamenlijke soevereiniteit van deze lidstaten valt en waarvoor geen door het Unierecht toegestane afwijking geldt, voor zover deze diensten niet reeds door die andere lidstaat zijn belast. De heffing van belasting over deze diensten door een van de lidstaten belet de andere lidstaat deze diensten op zijn beurt te belasten, onverminderd de mogelijkheid voor deze twee lidstaten om de belastingheffing over de binnen dat grondgebied verrichte diensten op een andere wijze te regelen, met name door middel van een overeenkomst, op voorwaarde dat wordt voorkomen dat inkomsten niet of dubbel worden belast.

- B** Toeristische rondvaarten op Duits-Luxemburgs deel Moezel vormen belaste prestaties. ([VN-Vandaag-2022/1905](#))
- B** EU-Hof: ook btw-heffing op vervoersdiensten die zijn verricht in gebied dat onder de gemeenschappelijke soevereiniteit van twee lidstaten valt ([ECER](#))

HvJ – CONCLUSIE A-G KOKOTT – 14 juli 2022 - C-247/21 - Luxury Trust Automob - ECLI:EU:C:2022:588 - [arrest](#)

Btw – Intracommunautaire driehoekstransactie – Correctie van een onjuiste factuur – Terugwerkende kracht van de correctie

Deze zaak biedt het Hof de gelegenheid om zijn „substance over form”-rechtspraak te preciseren en te nuanceren. Wellicht moet het telos van de betrokken regelingen daarbij sterker de doorslag geven dan in eerdere zaken. Het gaat in casu om een bijzonder geval van een intracommunautaire ketentransactie: de zogenoemde intracommunautaire driehoekstransactie.

De wetgever heeft voor deze situatie (waarin drie ondernemingen uit drie lidstaten met drie btw-identificatienummers van die lidstaten handelen met goederen die rechtstreeks van de eerste naar de laatste onderneming worden vervoerd) in artikel 141 junctis de artikelen 42 en 197 van de btw-richtlijn een vereenvoudigde regeling (voor de zogenoemde intracommunautaire driehoekstransactie) in het leven geroepen. Volgens deze regeling hoeft de onderneming in het midden (B) zich in het land van bestemming (CZ) niet te registreren en hoeft zij de normaal als voorwaarde geldende intracommunautaire verwerving in de staat die het gebruikte btw-identificatienummer heeft toegekend (AT) niet te verrichten, indien en omdat de verplichting om belasting te betalen over haar levering overgaat op de laatste onderneming in de keten (dus eveneens naar het land van bestemming). Om ervoor te zorgen dat deze onderneming (C) hiervan op de hoogte is en in het land van bestemming de betrokken belasting over de verwerving van de goederen afdraagt, is aan de toepassing van de regeling onder meer de voorwaarde verbonden dat een factuur wordt uitgereikt waarop is vermeld dat de belastingschuld wordt verlegd. Maar wat indien deze vermelding ontbreekt?

- B** Verlegging BTW bij driehoekstransactie moet volgens A-G HvJ EU op factuur staan. ([VN-Vandaag-2022/1999](#))

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Bulgarije - 4 mei 2022 (ECER 8.7.22) - C-314/22 - Consortium Remi Group

Btw – Vennootschappen – Insolventie - Neutraliteitsbeginsel

Richtlijn 2006/112/EG. De verwijzende rechter wijst in casu op drie bijzondere kenmerken. Ten eerste heeft Bulgarije gebruik gemaakt van de afwijkingsmogelijkheid van artikel 90, lid 2, van de btw-richtlijn. Ten tweede beroept verzoekster in cassatie zich op het recht op verrekening/teruggaaf van de gefactureerde belasting wegens niet-betaling door de ontvangers van de facturen zonder dat zij de uitgereikte facturen heeft gecorrigeerd, en dit pas acht tot tien jaar na uitreiking van de facturen. Ten derde moet in ogenschouw worden genomen dat alle ontvangers van de facturen in kwestie, evenals KRG zelf, insolvent zijn verklaard.

De vraag is o.a. of het neutraliteitsbeginsel en artikel 90 van de btw-richtlijn zich verzetten tegen een nationale bepaling die voorziet in een vervaltermijn voor de indiening van een verzoek om verrekening of teruggaaf van de door de belastingplichtige voor goederenleveringen of diensten in rekening gebrachte belasting, wanneer de afnemer de factuur niet of slechts gedeeltelijk heeft betaald.

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Italië – 19 mei 2022 (ECER 12.7.22) – C-341/22 - Feudi di San Gregorio Aziende Agricole

Btw – Recht op aftrek - Lege vennootschap?

Richtlijn 2006/112/EG. Richtlijn 77/388/EEG. In deze zaak is een naheffingsaanslag opgelegd aan een vennootschap die als lege vennootschap werd gekwalificeerd, op grond dat laatstgenoemde in haar boekhouding handelingen had geregistreerd voor een totaalbedrag dat lager was dan de inkomstendrempel waaronder de nationale wettelijke regeling een vennootschap als niet-operationeel beschouwt.

De vraag is o.a. of artikel 9, lid 1, van richtlijn 2006/112 aldus kan worden uitgelegd dat het de hoedanigheid van belastingplichtige en bijgevolg het recht op aftrek of teruggaaf van voldane btw ontzegt aan een entiteit die een dermate laag bedrag aan met btw belaste handelingen verricht dat dit onverenigbaar wordt geacht met hetgeen volgens wettelijk bepaalde criteria redelijkerwijs mag worden verwacht.

PREJUDICIËLE VERWIJZING – België – 30 mei 2022 (ECER 12.7.22) – C-355/22 - Osteopathie Van Hauwermeiren

Btw vrijstelling voor medische en paramedische diensten – Retroactieve werking - Arrest Defrenne

Richtlijn 2006/112/EG. Volgens verweerster heeft het Grondwettelijk Hof beslist dat de gevolgen van de vernietigde bepalingen voor alle belastbare feiten die hebben plaatsgevonden vóór 01-10-2019 blijven gehandhaafd. Dit impliceert dat de handelingen van osteopaten die werden belast en waarvan de btw opeisbaar was vóór 01-10-2019 niet alsnog onder de vrijstelling vallen. Het principe van niet-retroactiviteit zoals beslist door het Grondwettelijk Hof in voornoemd arrest heeft aldus tot gevolg dat er geen recht op teruggaaf van de btw is voor wat betreft de periode voorafgaand aan 1 oktober 2019. Op die manier handhaaft het Grondwettelijk Hof voor het verleden een nationale bepaling die mogelijk in strijd is met het Unierecht. Eiseres is hiertegen opgekomen bij de rechtbank. De vraag is o.a. of het arrest van het Hof in de zaak C-43/75, Defrenne/SABENA aldus moet worden uitgelegd dat dit arrest aan de nationale rechter de autonome bevoegdheid verleent om - sua sponte en zonder verzoek om een prejudiciële beslissing - op basis van een zuiver internrechtelijke bepaling, de gevolgen voor het verleden van een nationale regeling inzake de btw vrijstelling voor medische en paramedische diensten te handhaven.

PREJUDICIËLE VERWIJZING - Duitsland - 15 december 2021 (ECER 21.7.22) – [C-344/22](#) - [Gemeinde A](#)

Kuurfaciliteiten – Heffing toeristenbelasting – Recht op aftrek voorbelasting - Begrip “economische activiteit”

Richtlijn 2006/112/EG. Verzoekster, een gemeente, heft toeristenbelasting op grond van een gemeentelijk statuut voor de terbeschikkingstelling van kuurfaciliteiten, die vrij toegankelijk zijn voor inwoners of andere personen die geen toeristenbelasting verschuldigd zijn. In geschil is, of verzoekster als publiekrechtelijke rechtspersoon hierbij een activiteit als ondernemer verricht en daarom recht heeft op aftrek van voorbelasting. De vraag is o.a. een gemeente met de terbeschikkingstelling van de kuurfaciliteiten aan kuurgasten tegen betaling van de toeristenbelasting ook dan een economische activiteit verricht, wanneer de kuurfaciliteiten toch al voor iedereen vrij toegankelijk zijn.

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Luxemburg – 26 april 2022 (ECER 25.7.22) - [C-288/22](#) - [Administration de l'Enregistrement, des Domaines et de la TVA](#)

Btw - Naamloze vennootschappen – Bestuurder – Tantièmes - Economische activiteit?

Richtlijn 2006/112/EG. Advocaat T.P. is lid van de raad van bestuur van een aantal naamloze vennootschappen naar Luxemburgs recht. De btw-dienst heeft ambtshalve btw geheven over de tantièmes die T.P. in 2019 als bestuurder had ontvangen. T.P. betwist dat zijn tantièmes aan btw zijn onderworpen. Hij zet uiteen dat een lid van de raad van bestuur zijn werkzaamheden niet als zelfstandige verricht, maar als lid van een collectief orgaan dat de rechtspersoon vertegenwoordigt. De btw-dienst betoogt dat T.P. als bestuurder een economische activiteit verricht, aangezien die activiteit permanent is en hij hiervoor als tegenprestatie een vergoeding ontvangt.

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Portugal – 8 juni 2022 (ECER 12.8.2022) – [C-433/22](#) – [HPA – Construções*](#)

Btw – Verlaagd btw-tarief – Begrip ‘gebouw voor bewoning’

Richtlijn 2006/112/EG. Verzet de btw-richtlijn zich tegen een nationale wettelijke regeling op grond waarvan het verlaagde btw-tarief enkel mag worden toegepast op werkzaamheden die in het kader van een overeenkomst tot aanneming van werk met het oog op renovatie en herstel van een gebouw worden verricht in particuliere woningen die bewoond zijn op het tijdstip waarop deze handelingen plaatsvinden.

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Duitsland – 27 juni 2022 (ECER 15.8.2022) – [C-453/22](#) – [Schütte*](#)

Btw – Verzoek kwijtschelding – Billijkheid – Beginsel fiscale neutraliteit

Richtlijn 2006/112/EG. De zaak gaat over een geschil tussen een land- en bosbouwer (verzoeker) die (onder meer) commercieel in hout handelt, en de belastingdienst (verweerder). Verzoeker heeft verzocht om kwijtschelding van btw-naheffingen plus rente om redenen van billijkheid. Verweerder heeft het verzoek afgewezen.

Gebieden het beginsel van fiscale neutraliteit en het doeltreffendheidsbeginsel van de btw-richtlijn dat aan een dienstafnemer een rechtstreeks recht op teruggaaf van de door hem aan zijn dienstverrichters te veel betaalde btw jegens de belastingdienst toekomt, wanneer de mogelijkheid bestaat dat de belastingdienst later nog aangesproken wordt door de toeleveranciers vanwege een correctie van de facturen en zij dan wellicht geen verhaal meer kan halen bij de dienstafnemer.

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Polen – 26 mei 2022 (ECER 10.8.2022) – C-442/22 – Dyrektor Izby Administracji Skarbowej w Lublinie*

Btw – Valse btw-facturen - Aansprakelijkheid

Richtlijn 2006/112/EG. Cassatieberoep. Vragen van de Poolse rechter betreffende de uitlegging van artikel 203 van richtlijn 2006/112, in het geval dat een werknemer op een valse btw-factuur die hij uitreikt, de gegevens van zijn werkgever als belastingplichtige vermeldt.

PREJUDICIËLE VERWIJZING – België – 8 juni 2022 (ECER 2.8.2022) – C-418/22 – Cezam

Btw – Fiscale geldboete – Niet-betalen btw – Verzuimen aangifte

Richtlijn 2006/112/EG. Verzoekster vordert met name een herberekening van de proportionele fiscale geldboeten die de Belgische belastingadministratie haar heeft opgelegd wegens het niet-indienen van periodieke btw-aangiften.

De vragen gaan over de verenigbaarheid van nationaalrechtelijke bepalingen betreffende de fiscale geldboeten die moeten worden betaald wegens niet-betaling van de btw, met bepalingen van richtlijn 2006/112/EG en met het neutraliteits- en het evenredigheidsbeginsel.

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Hongarije – 16 juni 2022 (ECER 16.8.2022) – C-426/22 – SOLE-MiZo*

Btw – Basisrentevoet - Geldontwaarding

Richtlijn 2006/112/EG. Verzoeker heeft bij de belastingdienst voor verschillende aangiftetijdvakken, lopend van december 2005 tot en met juni 2011, verzocht om betaling van rente over de aftrekbare btw die niet binnen een redelijke termijn was terugbetaald.

Verzet het Unierecht zich tegen een praktijk van een lidstaat waarbij het niet is toegestaan dat, naast de rente over het overschot aan aftrekbare btw, ook rente wordt berekend om de belastingplichtige te vergoeden voor de door het tijdsverloop veroorzaakte geldontwaarding, waardoor het betrokken bedrag in waarde is verminderd, na dat aangiftetijdvak tot op het ogenblik waarop de rente daadwerkelijk wordt betaald, wanneer volgens het recht van de lidstaat de rente over het overschot aan aftrekbare btw dat als gevolg van de toepassing van de „voorwaarde inzake de betaalde tegenprestatie” niet kon worden teruggevorderd, wordt berekend over het btw-aangiftetijdvak door toepassing van een rentevoet die onbetwistbaar de rente op kredieten op de kortetermijngeldmarkt dekt en die wordt vastgesteld tegen de basisrentevoet van de centrale bank, vermeerderd met twee procentpunten, op zodanige wijze dat de rente loopt vanaf de dag na die waarop het btw-aangifteformulier is ingediend waarin de belastingplichtige een btw-overschot heeft opgenomen dat wegens de voorwaarde inzake de betaalde tegenprestatie naar het volgende aangiftetijdvak moest worden overgebracht, tot op de laatste dag voor indiening van het volgende btw-aangifteformulier.

PREJUDICIËLE VERWIJZING – België – 16 mei 2022 (ECER 26.8.2022) – C-365/22 – État belge*

Btw – Begrip ‘gebruikte goederen’ – Auto-onderdelen - Voertuigen

Richtlijn 2006/112/EG. Sinds 2013 is verzoeker voor de belasting over de toegevoegde waarde geïdentificeerd in verband met een bedrijfsactiviteit bestaande in de verkoop van gebruikte voertuigen en voertuigwrakken. Hij koopt met name afgedankte, total loss gereden voertuigen van verzekeringsmaatschappijen en verkoopt deze als wrakken of „voor onderdelen” door aan derden. In 2015 werd bij verzoeker een controle uitgevoerd die heeft geleid tot een regularisatie wegens overtreding van de regels voor belastingaftrek en van de winstmargeregeling. De aanslagambtenaar heeft de facturen met de vermelding „auto’s die zijn verkocht voor onderdelen” of facturen die betrekking hadden op autowrakken uitgesloten van de winstmargeregeling.

De vraag is of afgedankte auto's die door een onderneming voor verkoop van gebruikte voertuigen en voertuigwrakken zijn verworven, en die bestemd zijn om te worden verkocht „voor onderdelen” zonder dat de onderdelen ervan zijn gedemonteerd, "gebruikte goederen" zijn in de zin van artikel 311, lid 1, punt 1, van richtlijn 2006/112/EG.

Belastingen, douane en tariefindeling

PREJUDICIËLE VERWIJZING - Frankrijk – 25 mei 2022 (ECER 19.7.22) – C-358/22 - Bolloré logistics

Douanewetboek - Hoofdelijke borg - Mededeling aan de schuldenaar

Verordening (EEG) nr. 2913/92. De vraag is o.a. of de artikelen 195, 217 en 221 van verordening 2913/92 aldus moeten worden uitgelegd dat de douaneadministratie de hoofdelijke borg niet kan verplichten tot betaling van een douaneschuld zolang de rechten niet naar behoren aan de schuldenaar zijn meegedeeld.

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Denemarken - 9 mei 2022 (ECER 20.7.22) - C-368/22 - Danish Fluid System Technologies

Tariefindeling van fittings voor buisleidingen

Verordening (EEG) nr. 2658/87. Verordening (EU) nr. 861/2010. Uitvoeringsverordening (EU) nr. 1001/2013. De vraag is o.a. of vijf „hulpstukken (fittings) voor buisleidingen” moeten worden ingedeeld bij onderverdeling 7307 22 10 90 tegen een douanetarief van 0 % of bij onderverdeling 7307 29 10 90 tegen een tarief van 3,7 %.

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Hongarije – 29 april 2022 (ECER 1.8.22) - C-366/22 - Viterra Hungary

Tariefindeling van sojameel - Diervoeders

Uitvoeringsverordening (EU) 2016/1821. Verordening (EU) nr. 952/2013. Verordening (EEG) nr. 2658/87. Uitvoeringsverordening (EU) nr. 1271/2011. Verordening (EU) nr. 68/2013. De vragen gaan over de tariefindeling van sojameel.

CONSULTATIE

Herziening van het douanewetboek van de Unie, Feedback- en raadplegingsperiode 20 Juli 2022 - 14 September 2022 ([EC](#))

Belastingen, vennootschapsbelasting

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Frankrijk – 14 juni 2022 (ECER 29.7.22) - C-407/22 en C-408/22 - Manitou BF e.a.

Wettelijke fiscale-integratieregeling – Fiscale eenheid – Dividenden - Moedervenootschap

Artikel 47 VWEU. De vraag is o.a. of artikel 49 VWEU zich verzet tegen een wettelijke fiscale-integratieregeling van een lidstaat op grond waarvan een moedervenootschap in een groep neutralisatie geniet van het heropgenomen aandeel voor kosten en lasten in verband met de door haar van ingezeten vennootschappen in de fiscale eenheid ontvangen dividenden.

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Hongarije - 28 februari 2022 (ECER 16.8.22) - C-279/22 - Nemzeti Adó- és Vámhivatal Fellebbviteli Igazgatósága*

Belastingenschuld – Bewijslast – Bewijsstukken - Jaarrekening

Richtlijn 2013/34/EU. De rechter vraagt zich onder meer af of de jaarrekening, gelet op het beginsel dat jaarrekeningen een getrouw beeld geven van het vermogen, de financiële positie en het resultaat van de vennootschap, op zichzelf als betrouwbaar bewijs kan worden beschouwd dat de belastingplichtige de door hem opgenomen geldsommen aan de vennootschap heeft terugbetaald, dan wel of er een vermoeden van authenticiteit van deze jaarrekening bestaat dat in voorkomend geval door de partij die ze betwist moet worden weerlegd.

Brexit

OVERIG

- Brexit: Europese Commissie start vier nieuwe inbreukprocedures tegen het Verenigd Koninkrijk ([ECER](#))
- Giving Back Control: British travel to the EU after Brexit ([EU law analysis](#))
- Simon v Tache. Interesting issues on post-Brexit Brussels lis pendens, and on moment of seizure in amended claims. ([GAVL](#))

Wiki

[Wiki Brexit](#)

Civiel

HvJ – ARREST – 7 juli 2022 – zaak C-264/21 – Keskinäinen Vakuutusyhtiö Fennia – Finland – ECLI:EU:C:2022:536 – geen conclusie – arrest

Productaansprakelijkheid – Begrip producent

Richtlijn 85/374/EEG. Verzoeker (een verzekeringsmaatschappij) heeft aan een consument op grond van de opstalverzekering een schadevergoeding uitgekeerd wegens brandschade. De dag vóór de brand had de consument een nieuwe espressomachine van het merk Philips gekocht. Deze espressomachine heeft, volgens het door de brandweer opgestelde onderzoeksrapport, de brand veroorzaakt. De espressomachine is in Roemenië geproduceerd door de Italiaanse vennootschap Saeco International, een dochteronderneming van Koninklijke Philips NV (KPNV). Op de espressomachine en de verpakking waren de tekens „Philips” en „Saeco” aangebracht. De verzekeringsmaatschappij heeft tegen Koninklijke Philips een vordering tot schadevergoeding op basis van productaansprakelijkheid ingesteld. Koninklijke Philips heeft geconcludeerd tot verwerping van dit beroep op grond dat zij niet de producent van de betrokken koffiemachine was.

Vereist het begrip „producent”, in de zin van artikel 3, lid 1, van richtlijn 85/374, dat een persoon die zijn naam, zijn merk of een ander onderscheidingsteken op het product heeft aangebracht dan wel heeft toegestaan dat dit wordt aangebracht, zich ook op een andere manier als producent van het product presenteert?

Hof: Artikel 3, lid 1, van richtlijn 85/374/EEG moet aldus worden uitgelegd dat het in deze bepaling bedoelde begrip „producent” niet vereist dat de persoon die zijn naam, zijn merk of een ander onderscheidingsteken op het product heeft aangebracht dan wel heeft toegestaan dat dit wordt aangebracht, zich ook op enige andere wijze als de producent van het product presenteert.

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Italië – 28 april 2022 (ECER 13.7.22) – C-316/22 – Gabel Industria Tessile et Canavesi

Accijns - Provinciale toeslag - Horizontale rechtstreekse werking

Samenvatting onder: Belastingen, accijns

OVERIG

Traveling Judges and International Commercial Courts (conflict of laws)

Consumenten

HvJ – ARREST – 7 juli 2022 – zaak C-264/21 – Keskinäinen Vakuutusyhtiö Fennia – Finland – ECLI:EU:C:2022:536 – geen conclusie – arrest

Productaansprakelijkheid – Begrip producent

Samenvatting onder: Civiel

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Polen - 18 maart 2022 (1.7.22) - C- 326/22 - Z

Vervroegde aflossing consumentenkrediet - Terugbetaling kosten - Opvragen overeenkomst bij bank

Richtlijn 2008/48/EG. Bij vervroegde aflossing van een consumentenkredietovereenkomst bestaat de mogelijkheid om een deel van de kosten die zijn gemaakt bij het sluiten van die overeenkomst terug te vorderen. Volgens het Poolse nationale recht moet deze vordering door de consument worden bewezen. De bank wordt verzocht om het verstrekking van de leningsovereenkomst. De bank heeft dat geweigerd. De vraag is o.a. of de consument deze overeenkomst als hij deze bijvoorbeeld is kwijtgeraakt van de bank kan vorderen?

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Duitsland - 2 juni 2022 (ECER 27.7.22) - C-400/22 – Conny

Consumentenrechten – Huurrechten – Online aangaan overeenkomst - Betalingsverplichting

Richtlijn 2011/83/EU. Verzoekster biedt huurders van woningen via een website de mogelijkheid om haar, door te klikken op een knop met het opschrift „doorgaan”, „huurverlaging aanvragen” of „huurplafondbesparing veiligstellen”, opdracht te geven om rechtsovereenkomsten in te stellen tegen hun verhuurders, die met name strekken tot het verkrijgen van informatie, tot terugbetaling van te veel betaalde huur en tot nietigverklaring van de overeenkomst over de hoogte van de huurprijs, voor zover deze de toegestane huurprijs overschrijdt. De huurder van de woning in kwestie had zich op deze internetsite geregistreerd, en op de door verzoekster voorziene „bestelknop” geklikt. Vervolgens had hij een door verzoekster ter beschikking gesteld formulier getekend. Dit formulier bevatte geen enkele verwijzing naar een betalingsverplichting van de huurder. In de algemene voorwaarden is genoemd dat verzoekster recht heeft op een vergoeding van een derde deel (33,33 %) van de bespaarde jaarhuur, d.w.z. de besparing voor vier maanden, alsmede, zodra aan de verhuurder een aanmaning is gestuurd, een vergoeding ten belope van het bedrag waarop een advocaat volgens de Duitse wet recht zou hebben. Verzoekster heeft bij verweerders, de verhuurders van de woning, onder verwijzing naar een opdrachtverlening en machtiging door de huurder, een klacht ingediend wegens schending van de bepalingen inzake de beperking van de hoogte van de huurprijs. De vordering is toegewezen. Verweerders hebben hiertegen hoger beroep ingesteld. Zij betogen onder meer dat de door verzoekster gebruikte

bestelknop onvoldoende duidelijk en dus in strijd is met de vereisten van de Duitse wet en artikel 8 van richtlijn 2011/83.

Is een nationale wettelijke regeling die zich ook uitstrekt tot het geval waarin de consument op het moment van sluiting van een op elektronische wijze tot stand gekomen overeenkomst geen onvoorwaardelijke betalingsverplichting heeft, maar die verplichting pas ontstaat onder bepaalde nadere voorwaarden, verenigbaar met het Unierecht?

RECHTSPRAAK NL – Parket bij de Hoge Raad - Prejudiciële vragen aan HR – 6 juli 2022 - [ECLI:NL:PHR:2022:678](#)

Onerlijk beding - Kinderdagopvang - Overeenkomst van opdracht - Opzegtermijn en opzegvergoeding

Richtlijn 93/13/EEG. De kantonrechter van de rechtbank Rotterdam heeft prejudiciële vragen gesteld aan de Hoge Raad. Die vragen zien in de eerste plaats op de kwalificatie van de overeenkomst: is een overeenkomst tot het bieden van kinderdagopvang een overeenkomst van opdracht in de zin van art. 7:400 BW? Uitgaande van de veronderstelling dat inderdaad sprake is van een overeenkomst van opdracht, vraagt de kantonrechter in de tweede plaats naar de toelaatbaarheid van een bedongen opzegtermijn respectievelijk opzegvergoeding. In de derde plaats wordt gevraagd naar de sanctionering van dwingend recht in verband met Richtlijn 93/13/EEG. Niet alleen is de vraag of de rechter bedingen in strijd met dwingend recht ambtshalve buiten toepassing moet laten, maar ook of de rechter, indien hij een beding als oneerlijk buiten toepassing heeft gelaten, vervolgens een vordering van de gebruiker van het beding mag toewijzen op grond van de rechtsregel van dwingend recht. Anders gezegd, wordt het buiten toepassing gelaten beding door het dwingend voorgeschreven recht vervangen, of is het anders? Deze vraag doet zich in het bijzonder voor met betrekking tot art. 7:411 BW. Volgens dat artikel heeft, in geval van het voortijdig eindigen van een opdracht, de opdrachtnemer aanspraak op een naar redelijkheid vast te stellen deel van het loon.

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Spanje – 29 juni 2022 (ECER 30.8.2022) – [C-450/22](#) – [Caixabank e.a.](#) *

Onerlijke bedingen – Collectieve verbodsactie – Financiële instellingen – Hypothecaire leningsovereenkomsten - Consumenten

Richtlijn 93/13/EEG. Bij de hoogste rechterlijke instantie in Spanje ingestelde buitengewone beroepen en cassatieberoepen, waarin de geldigheid wordt betwist van een collectieve verbodsactie van een consumentenvereniging tegen bedingen ter beperking van de variabiliteit van de rentevoet (bodemrentebedingen) die door alle financiële instellingen die in deze zaak verwerende partij zijn worden gebruikt in hypothecaire leningsovereenkomsten met consumenten. De beroepen werden gecombineerd met een vordering tot terugbetaling van de uit hoofde van dat beding betaalde bedragen.

De vraag is of een beoordeling in abstracto, met het oog op de transparantietoets, van bedingen die door meer dan honderd financiële instellingen worden gebruikt, onder artikel 4 en artikel 7 van richtlijn 93/13/EEG vallen en of deze beoordeling verricht kan worden vanuit het oogpunt van de gemiddelde consument wanneer de overeenkomsten gericht zijn op specifieke groepen consumenten, wanneer de banken talrijk zijn of wanneer de bedingen gedurende een bijzonder lange periode zijn gebruikt.

OVERIG

Personalised pricing is happening: Here's what you need to know ([Leiden law blog](#))

COVID-19

HvJ – ARREST – 14 juli 2022 – gevoegde zaken C-274/21 en C-275/21 – EPIC Financial Consulting – Oostenrijk – ECLI:EU:C:2022:565 – geen conclusie – [arrest](#)

Aanbesteding zonder voorafgaande bekendmaking – Covid-19 antigeentest – Raamovereenkomsten

Samenvatting onder: [Aanbesteding en overheidsopdrachten](#)

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Oostenrijk – 24 mei 2022 (ECER 27.7.22) – [C-411/22 - Thermalhotel Fontana](#)

COVID-19 – Vrij verkeer werknemers – Verplichte isolatie – Doorbetalen loon – Vergoeding - Begrip “prestatie bij ziekte”

Verordening (EU) nr. 492/2011. Verordening (EG) nr. 883/2004. Artikel 45 VWEU. Verzoekster heeft een hotel in in Oostenrijk. Meerdere werknemers zijn positief getest op COVID-19. Hij heeft dit gemeld aan de Oostenrijkse gezondheidsautoriteit, die de betrokken werknemers echter, omdat zij in Slovenië of Hongarije woonden, geen isolatie heeft opgelegd. De Sloveense en Hongaarse autoriteiten hebben vervolgens gelast dat de werknemers gedurende bepaalde perioden in hun woonplaatsen in Slovenië respectievelijk Hongarije in isolatie zouden worden geplaatst. Verzoekster heeft gedurende deze isolatieperioden het loon aan de betrokken werknemers doorbetaald. Hij heeft verzocht om vergoeding voor het inkomensverlies. Deze verzoeken zijn ongegrond verklaard, omdat er volgens de rechter in geval van door buitenlandse autoriteiten gelaste isolatiemaatregelen geen rechten aan de Oostenrijkse wet (EpiG) kunnen worden ontleend. Verzoekster trekt in twijfel of deze uitlegging verenigbaar is met het beginsel van het vrije verkeer van werknemers in de zin van artikel 45 VWEU en verordening 883/2004.

De vraag is o.a. of een vergoeding die aan werknemers verschuldigd is voor financiële nadelen wegens de belemmering van hun beroepswerkzaamheden en die in eerste instantie door de werkgever aan de werknemers moet worden betaald, een prestatie bij ziekte is in de zin van artikel 3, lid 1, onder a), van verordening 883/2004.

OVERIG

Video blog by Michael O'Flaherty: Respecting rights and managing Covid-19 ([FRA](#))

WIKI

[Coronavirus – Europees recht](#)

EHRM - factsheet

[COVID-19 health crisis](#)

Detentie, politiebehandeling en politieonderzoek

EHRM – ARREST – 30 augustus 2022 – Parvu t. Roemenië – [persbericht](#) – [arrest](#) - [13326/18](#) - [ECLI:CE:ECHR:2022:0830JUD001332618](#)

Buitensporig gebruik geweld door de politie – Ontoereikend onderzoek

Artikel 2 EVRM. De man van klagster is tijdens een chaotische politieoperatie in het hoofd geschoten nadat agenten hem hadden aangezien voor een internationale voortvluchtige. Hij is kort daarna in het ziekenhuis overleden. Het Hof heeft ernstige twijfels of de handelswijze van de

politie tijdens het incident “absoluut noodzakelijk” is geweest. De bij de operatie betrokken agenten waren niet duidelijk herkenbaar als zijnde van de politie. Het onderzoek, dat meer dan 11 jaar heeft geduurd, is bovendien ondoeltreffend geweest.

Tot slot heeft het Hof erop gewezen dat er al soortgelijke zaken tegen Roemenië waren doorgestuurd naar het Comité van Ministers van de Raad van Europa en is van oordeel dat op grond van artikel 46 (bindende kracht en handhaving) algemene maatregelen nodig zijn om ervoor te zorgen dat beschuldigingen van buitensporig gebruik geweld door de politie effectief worden onderzocht.

EHRM – STRIKE-OUT – 16 juni 2022 - [Suciu t. Nederland – 27014/20 - beslissing](#)

Voorlopige hechtenis – Rechtvaardiging - Motivering

Artikel 5 EVRM. De voorlopige hechtenis van klager, die duurde van 19 november 2019 tot 27 juli 2020, was bevolen vanwege een redelijk vermoeden van mensenhandel met ernstig lichamelijk letsel en/of gevaar voor het leven van personen. Klager had verzocht om opheffing of schorsing van zijn voorlopige hechtenis. De rechtbank heeft dit verzoek afgewezen, maar geoordeeld dat de eerste hiervoor genoemde grond, het vluchtgevaar, is vervallen, welke beslissing door het gerechtshof Den Haag is bekrachtigd. Klager klaagde op grond van artikel 5, lid 3 EVRM dat zijn voorlopige hechtenis vanaf 16 april 2020 niet voldoende was gerechtvaardigd, of subsidiair, dat de beslissingen van de rechtbank en het Gerechtshof onvoldoende zijn gemotiveerd.

De zaak wordt geschrapt vanwege een minnelijke schikking.

NOOT – bij EHRM 31 mei 2022, [Taner Kilic t. Turkije](#)

Taner Kılıç v. Turkey (no. 2): Court, don't disregard Article 18 all too easily! ([strasbourgeoisobservers](#))

EHRM - factsheets en guides

- [🔗 Hunger strikes in detention](#)
- [🔗 Migrants in detention](#)
- [🔗 Prisoners' right to vote](#)
- [🔗 Prisoners' health-related rights](#)
- [🔗 Detention and mental health](#)
- [🔗 Detention conditions and treatment of prisoners](#)
- [🔗 Use of force in the policing of demonstrations](#)
- [🔗 Guide on the case-law of the ECHR on Prisoners' rights](#)

Diensten, vrij verkeer van diensten, elektronische communicatiediensten

HvJ – CONCLUSIE A-G SZPUNAR – 7 juli 2022 – zaak C-83/21 – Airbnb Ireland en Airbnb Payments UK – Italië – [ECLI:EU:C:2022:545 – persbericht – conclusie](#)

AirBnB - Fiscale regeling voor kortlopende huurovereenkomsten – Doorgeven gegevens aan belastingdienst - Technisch voorschrift? – Aanwijzen fiscaal vertegenwoordiger

Richtlijn 2006/123/EG. Richtlijn 2000/31/EG. Richtlijn (EU) 2015/1535. Artikel 56 en Artikel 267, derde alinea, VWEU.

De A-G is van mening dat het vrij verrichten van diensten de verplichting tot het verzamelen en doorgeven van informatie of het inhouden van belasting niet uitsluit. De verplichting tot aanstelling van een fiscaal vertegenwoordiger vormt echter een onevenredige beperking van het vrij verrichten van diensten.

A-G geeft het Hof in overweging: Artikel 1, lid 1, onder f), van richtlijn (EU) 2015/1535, gelezen in samenhang met artikel 1, lid 1, onder e), van deze richtlijn, moet aldus worden uitgelegd dat een nationale regeling op grond waarvan bemiddelaars bij de kortlopende verhuur van accommodatie, ook wanneer zij hun activiteiten online verrichten, gegevens inzake de huurovereenkomsten die zijn gesloten naar aanleiding van de activiteit van de bemiddelaar, moeten verzamelen en aan de belastingdienst moeten verstrekken, en op grond waarvan die bemiddelaars, wanneer zij betrokken zijn bij de afhandeling van de betalingen van de huurprijzen, op de door de huurders aan de verhuurders betaalde bedragen de verschuldigde belasting moeten inhouden en die aan de schatkist moeten doorstorten, geen ‚technisch voorschrift‘ is in de zin van eerstgenoemde bepaling.

Artikel 1, lid 5, onder a), van richtlijn 2000/31/EG en artikel 2, lid 3, van richtlijn 2006/123/EG moeten aldus worden uitgelegd dat een nationale regeling op grond waarvan bemiddelaars bij de kortlopende verhuur van accommodatie, ook wanneer zij hun activiteiten online verrichten:

- gegevens inzake de huurovereenkomsten die zijn gesloten naar aanleiding van de activiteit van de bemiddelaar moeten verzamelen en aan de belastingdienst verstrekken;

- op de door de huurders aan de verhuurders betaalde bedragen de verschuldigde belasting moeten inhouden en die aan de schatkist moeten doorstorten, wanneer zij betrokken zijn bij de afhandeling van de betalingen van de huurprijzen, en

- een fiscaal vertegenwoordiger moeten aanwijzen wanneer de bemiddelaar in kwestie geen vaste inrichting in Italië heeft,

buiten de werkingssfeer van deze richtlijnen valt.

Artikel 56 VWEU moet aldus worden uitgelegd dat het zich niet verzet tegen een nationale regeling tot vaststelling van de onder a) en b) bedoelde verplichtingen en dat het zich verzet tegen een nationale regeling tot vaststelling van de onder c) bedoelde verplichting.

Artikel 267 VWEU moet aldus worden uitgelegd dat indien een van de partijen een vraag tot uitlegging van het Unierecht opwerpt, de nationale rechter van wie de beslissingen volgens het nationale recht niet vatbaar zijn voor hoger beroep nog steeds de mogelijkheid heeft de prejudiciële vragen zelf op autonome wijze te formuleren.

- B** Bij afwezigheid vaste inrichting hoeft Airbnb volgens A-G HvJ EU geen fiscaal vertegenwoordiger aan te wijzen. ([VN-Vandaag-2022/1723](#))

PREJUDICIËLE VERWIJZING - Nederland – Rechtbank Den Haag, zittingsplaats Middelburg – 11 augustus 2022 - [ECLI:NL:RBDHA:2022:8164](#)

Verblijfsrecht - Derdelander-werknemers - Grensoverschrijdende dienstverrichting - vrij verkeer van diensten – Afgeleid verblijfsrecht

Samenvatting onder: [Asiel en migratie](#)

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Italië – 11 mei 2022 (ECER 22.7.22) - [C-348/22](#) - [Autorità Garante della Concorrenza e del Mercato](#)

Verlenging concessie voor maritieme domeingoederen – Dienstenrichtlijn – Rechtstreekse werking

Richtlijn 2006/123/EU (Dienstenrichtlijn). Richtlijn 2014/24/EU. Richtlijn 2014/23/EU. Een Italiaanse gemeente heeft concessies voor maritieme domeingoederen verlengd. De Italiaanse autoriteit ter verzekering van de mededinging en de marktwerking (AGCM) is tegen de betrokken besluiten opgekomen omdat zij van mening is dat artikel 12 van richtlijn 2006/123 rechtstreekse werking heeft en dat derhalve de bepalingen van wet nr. 145/2018, die voorzien in de verlenging van de concessies voor maritieme domeingoederen, buiten toepassing moeten worden gelaten.

De vraag is o.a. of de Dienstenrichtlijn objectief en in abstracto voldoende gedetailleerde regels vaststelt en zij bijgevolg elke beoordelingsmarge van de nationale wetgever uitsluit, hetgeen een minimumvereiste is om deze richtlijn als een richtlijn met rechtstreekse werking en als onmiddellijk toepasselijk aan te merken.

Digitale markt en social media

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Oostenrijk - 24 mei 2022 (ECER 26.6.22) - [C-376/22 - Google Ireland e.a.](#)

Videoplatforms – Vermeend illegale inhoud – Land-van-oorsprongbeginsel

Richtlijn 2000/31/EG. Richtlijn 2010/13/EU. De Oostenrijkse wet KoPI-G, omvat binnen- en buitenlandse aanbieders en verplicht deze, onder andere, om een kennisgevings- en verificatieprocedure vast te stellen voor vermeend illegale inhoud. De Oostenrijkse wetgever is ervan uitgegaan dat de maatregelen van de KoPI-G verenigbaar zijn met richtlijn 2000/31/EG. Verzoeksters tot Revision voeren echter aan dat het land-van-oorsprongbeginsel van deze richtlijn in de weg staat aan de toepasselijkheid van de KoPI-G op hun activiteiten. Aangezien de eerste verzoekster tot Revision (Google Ireland Limited) en de derde verzoekster tot Revision (Tik Tok Technology Limited) eveneens zijn te beschouwen als aanbieders van videoplatforms, rijst bovendien de vraag of met het oog op artikel 28 bis van richtlijn 2010/13/EU het specifiek voor videoplatforms geregelde oorsprongbeginsel in de weg staat aan toepassing van de KoPI-G op de inhoud van deze platforms, waarbij het niet gaat om programma's of door gebruikers gegenereerde video's. In de drie, gevoegde, hoofdgedingen gaat het telkens om de vraag naar de toepasselijkheid van de KoPI-G op een in Ierland gevestigde aanbieder van een communicatieplatform.

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Tsjechië – 22 juni 2022 (ECER 23.8.22) – [C-470/22 - Česká národní skupina Mezinárodní federace hudebního průmyslu*](#)

Aansprakelijkheid aanbieder host-dienst - Auteursrecht

Richtlijn 2000/31/EG. De vraag is o.a. of het in overeenstemming is met de geest en het doel van richtlijn 2000/31/EG om artikel 14, lid 1, ervan aldus uit te leggen dat de aansprakelijkheid van de aanbieder van een „host“-dienst voor de inhoud van de opgeslagen informatie, mede de aansprakelijkheid omvat voor de wijze waarop de dienst wordt verricht.

OVERIG

- Europees Parlement geeft goedkeuring aan pakket digitale diensten ([ECER](#))
- To Use or Not to Use the European Digital Identity Wallet: Data Protection issues in the ongoing legislative debate ([EU law analysis](#))
- Nederland in Europese top drie van gedigitaliseerde landen ([Europa-nu](#))
- States as platforms under new EU (online platforms') law ([European law blog](#))
- Speechbag Podcast E10: EU's Big Step To Rein In Big Tech — And What Comes Next ([liberties](#)) I
- What Is The EU Digital Services Act? What Are Its Main Goals? ([liberties](#))
- Effective Enforceability of EU Competition Law Under Different AI Development Scenarios ([Verfassungsblog](#))
- Personalised pricing is happening: Here's what you need to know ([Leiden law blog](#))
- The draft AI Act and children: Room for improvement ([Leiden law blog](#))
- The DMA may lead to breaches of a fundamental right ([Leiden law blog](#))
Overlapping National and EU-wide antitrust frameworks could lead to a violation of the right against double jeopardy for companies, like Apple, targeted by the Digital Markets Act.

Discriminatie

NOOT – bij EHRM 9 juni 2022, [Savickis e.a. t. Letland](#)

'It's their own fault': the new non-discrimination standard in *Savickis v. Latvia* is about blaming minorities for their state-mandated statelessness. ([strasbourgobservers](#))

NOOT – bij EHRM 17 mei 2022, [Oganezova t. Armenië](#)

Oganezova v. Armenia: Purposive homophobia in a deprived legal environment. ([strasbourgobservers](#))

NOOT – bij EHRM 31 mei 2022, [Arnar Helgi Lárusson t. IJsland](#)

Arnar Helgi Lárusson v. Iceland: Muddying the Waters on Inaccessibility of Public Buildings. ([strasbourgobservers](#))

EHRM - facstsheets en guides

- [Guide on Article 14 ECHR and on article 1 of Protocol No. 12 to the Convention - prohibition of discrimination](#)

OVERIG

Hoe gender(on)gelijk is Nederland internationaal gezien? ([College voor de rechten van de mens](#))

Eigendomsrecht

EHRM – ARREST – 7 juli 2022 - [SCI Le Château du Francport t. Frankrijk](#) – [persbericht](#) – [arrest](#) – [3269/18](#) - [ECLI:CE:ECHR:2022:0707JUD000326918](#)

Zorgplicht gedurende inbeslagname kasteel - Bewijslastverdeling – Eigendomsbescherming - Schending

Artikel 1 Eerste Protocol EVRM. Klaagster is een Franse vastgoedmaatschappij, sinds 2000 eigenaresse van een kasteel in Frankrijk. Het kasteel is van 2002 tot 2006 in beslag genomen en verzegeld geweest hangende een strafrechtelijk onderzoek naar de voorzitter van het bestuur van klagster. In 2010 heeft klagster een vordering tot schadevergoeding van ruim € 5 miljoen bij de staat neergelegd wegens beweerdelijk nalatig onderhoud aan het kasteel gedurende de inbeslagname. Nadat klagster het recht op schadevergoeding in eerste aanleg werd ontzegd op formele gronden, werd de vordering in hoger beroep afgewezen op de grond dat geen causaal verband was aangetoond tussen het optreden van de autoriteiten en de schade.

EHRM: onder verwijzing naar eerdere rechtspraak overweegt het hof dat de verdragsstaten verplicht zijn noodzakelijke maatregelen te treffen in verband met het behouden en bewaren van in beslag genomen zaken alsook tot het opstellen van een beschrijving aan het begin en aan het einde van de beslagperiode. In het onderhavige geval ontbrak niet alleen een dergelijke beschrijving, maar is ook niets gedaan met de verschillende meldingen van klagster, die iedere toegang tot het kasteel tussen 2002 en 2006 is ontzegd. Als gevolg daarvan was het voor klagster onmogelijk het causaal verband aan te tonen tussen de door haar gelaakte opstelling van de autoriteiten en de gestelde schade. De bewijslast ter zake van de schade rustte volgens het hof dan ook op de autoriteiten en niet op klagster, voor wie dit bewijs onmogelijk te leveren was. Daarmee is sprake van een onaanvaardbare inbreuk op artikel 1, Eerste Protocol EVRM.

EHRM – ARREST – 30 augustus 2022 – Korporativna Targovska Banca t. Bulgarije - persbericht – arrest - [46564/15](#) - [68140/16](#) - ECLI:CE:ECHR:2022:0830JUD004656415

Intrekking bankvergunning – Ontbinding – Recht op een eerlijk proces – Eigendomsbescherming

Samenvatting onder: [Financiële markt en diensten](#)

EHRM – ADVISORY OPINION – Frankrijk – P16-2021-002 – [persbericht](#) - [opinion](#)

Eigendomsrecht – Discriminatie - Verplichte bijdrage voor landeigenaren aan jagersvereniging

Artikel 1, Eerste Protocol EVRM. Artikel 14 EVRM. Het adviesverzoek is ingediend door de Franse Conseil d'Etat. Het hof heeft het verzoek ontvankelijk verklaard.

In deze zaak wordt erover geklaagd dat de Franse wet over jagersverenigingen in strijd is met het eigendomsrecht en discriminerend zou zijn.

In Frankrijk worden jagersverenigingen erkend die de wildstand beheren in een bepaald gebied. Landeigenaren zijn verplicht zich aan te sluiten bij de jagersvereniging van de gemeente waar zij onder vallen. Daarnaast moeten zij een financiële bijdrage betalen. In de wet is een uitzondering op de bijdrageplicht opgenomen. Landeigenaren die morele bezwaren hebben, of landbeheerders of andere verenigingen die jagersrechten hebben over een terrein dat groter is dan de in de wet voorgeschreven minimale grootte kunnen bezwaar maken tegen de bijdrageplicht, bij de oprichting van een nieuwe jagersvereniging. Dit geldt alleen voor landeigenaar verenigingen die al bestonden op moment van oprichting van de nieuwe jagersvereniging.

De gestelde vraag heeft betrekking op de criteria die het verzoekende gerecht in staat stellen te beoordelen of het verschil in behandeling dat is toegestaan op grond van artikel L. 422-18 van het Milieuwetboek, zoals dat momenteel is geformuleerd, al dan niet verenigbaar is met artikel 14 van het Verdrag in samenhang met artikel 1, Eerste Protocol EVRM.

Het Hof antwoordt dat de Raad van State eerst moet beoordelen of het verschil in behandeling tussen verenigingen “met een erkend bestaan vóór de oprichtingsdatum van de ACCA” en verenigingen die na die datum zijn opgericht, binnen het toepassingsgebied van artikel 14 van het Verdrag in samenhang met artikel 1, Eerste Protocol EVRM vallen, en zo ja, of dat verschil betrekking heeft op personen in analoge of relatief vergelijkbare situaties.

Indien een van deze vragen bevestigend beantwoord wordt, dan wijst het Hof erop dat moet worden nagegaan ten eerste of de wetgever met het onderscheid tussen categorieën grondbezitters of jachtrechten op grond van de oprichtingsdatum van hun vereniging een of meer “legitieme doelstellingen” nastreeft; ten tweede of de wet een rechtsgrondslag biedt die voldoet aan het wettigheidsvereiste dat is vastgelegd in artikel 1, Eerste Protocol; en ten derde of er een “redelijke verhouding van evenredigheid” is tussen de gebruikte middelen en de legitieme doelstelling(en) die worden nagestreefd.

Bij de beoordeling van de evenredigheid van de maatregel waarbij een verschil in behandeling wordt vastgesteld, moet het verzoekende gerecht onder meer rekening houden met de aard van het bij de wet ingevoerde differentiatie criterium en de impact ervan op de beoordelingsmarge van de nationale autoriteiten; de keuze van de middelen die worden ingezet om het (de) nagestreefde doel(en) te bereiken; de geschiktheid van de ingezette middelen in relatie tot het/de nagestreefde doel(en); en de impact van de ingezette middelen.

EHRM – factsheets en guides

[!\[\]\(248b91fcdac4810ffd15cf33fb6aec6f_img.jpg\) Guide on Article 1 of Protocol No. 1 to the ECHR - protection of property](#)

Energiemarkt

HvJ – ARREST – 12 juli 2022 – zaak C-348/20 P – Nord Stream 2/Parlement en Raad – Grote Kamer – ECLI:EU:C:2022:548 – persbericht – conclusie – arrest

Beroep tot nietigverklaring – Ontvankelijkheid - Toepassingsgebied gasrichtlijn – Nord Stream 2 – Rechtstreeks geraakt zijn

Richtlijn 2009/73/EG. Richtlijn (EU) 2019/692. Artikel 263, vierde alinea, VWEU. Het Parlement en de Raad worden ondersteund door Estland, Letland en Polen. Het Hof verklaart het beroep van Nord Stream 2 AG tegen de richtlijn die bepaalde regels van de interne markt voor aardgas uitbreidt tot pijpleidingen uit derde landen gedeeltelijk ontvankelijk. De beschikking van het Gerecht waarin het beroep aanvankelijk niet-ontvankelijk was verklaard, wordt in wezen vernietigd.

Hof: Punt 1 van het dictum van de beschikking van het Gerecht in zaak T-526/19, voor zover dat punt betrekking heeft op de aanbeveling van de Europese Commissie van 9 juni 2017 die aan de Raad van de Europese Unie is gericht met het oog op de vaststelling van een besluit houdende machtiging tot het openen van onderhandelingen over een internationale overeenkomst tussen de Europese Unie en de Russische Federatie betreffende de exploitatie van de Nord Stream 2-gaspijpleiding (bijlage A 14), en de punten 3 en 4 van het dictum van die beschikking worden vernietigd. De hogere voorziening wordt afgewezen voor het overige.

Het beroep dat Nord Stream 2 AG heeft ingesteld tot nietigverklaring van richtlijn (EU) 2019/692, is ontvankelijk voor zover het is gericht tegen de artikelen 36 en 49 bis van richtlijn 2009/73/EG.

De zaak wordt terugverwezen naar het Gerecht van de Europese Unie voor een uitspraak ten gronde over het in punt 3 van dit dictum genoemde beroep tot nietigverklaring.

E EU-Hof: een particulier kan rechtstreeks worden geraakt door een EU-richtlijn (ECER)

HvJ – ARREST – 1 augustus 2022 – zaak C-310/21 P – Aquind e.a./Commissie – ECLI:EU:C:2022:615 – geen conclusie – arrest

Trans-Europese energie-infrastructuur – Wijziging lijst van projecten van gemeenschappelijk belang van de Unie – Recht van bezwaar van het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie – Termijn

Verordening (EU) No 347/2013. Artikel 290 TFEU. Uitvoeringsverordening (EU) 2020/389. De Europese Commissie wordt ondersteund door Spanje, Frankrijk en Duitsland. Aquind e.a. verzoeken het HvJ om vernietiging van de beschikking van het Gerecht in zaak T-885/19, waarbij het Gerecht hun beroep tot gedeeltelijke nietigverklaring van de op 31 oktober 2019 door de Europese Commissie vastgestelde handeling, kennelijk niet-ontvankelijk heeft verklaard. Het Hof verwerpt het beroep.

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Polen – 12 mei 2022 (ECER 22.7.22) – C-371/22 – G.

Energieleverancier - Contractuele boete

Richtlijn 2009/72/EG. Richtlijn (EU) 2019/944. De vraag is o.a. of het Unierecht in de weg staat aan de mogelijkheid om een contractuele boete op te leggen aan een afnemer van energie die een voor bepaalde tijd gesloten energieleveringscontract beëindigt omdat hij op een nieuwe energieleverancier wil overstappen, ongeacht het bedrag van de geleden schade en zonder dat in de Poolse energiewet is voorzien in criteria voor de oplegging van dergelijke vergoedingen of voor de matiging daarvan.

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Bulgarije – 3 juni 2022 en 14 juni 2022 (ECER 12.8.2022) – C-395/22 en C-428/22 – Trade Express-L e.a.*

Veiligheidsvoorraden - Minimumvoorraden ruwe aardolie en/of aardolieproducten – Intracommunautaire verwervingen

Artikel 122 VWEU. Richtlijn 2009/119/EG. Verordening (EG) nr. 1099/2008. Beide zaken hebben betrekking op de rechtmatigheid van uitgevaardigde bevelen door de vicepresident van het staatsagentschap voor staatsreserves en oorlogsvoorraden tot aanleg van veiligheidsvoorraden van stookolie en petroleumcokes.

In hoeverre zijn de lidstaten bevoegd te bepalen welke soorten producten in voorraad moeten worden gehouden en hoe ver reiken hun bevoegdheden jegens de ondernemingen, en met name welke precieze betekenis hebben overweging 33, artikel 3, artikel 8 en artikel 2, onder i) en j), van richtlijn 2009/119/EG in het licht van de met de richtlijn nagestreefde doelstellingen en van de beginselen inzake de toepassing van het Unierecht, met name het evenredigheidsbeginsel.

NOOT – bij HvJ Advies 1/20, 16 juni 2022

Opinion 1/20 and the modernisation effort of the Energy Charter Treaty ([European law blog](#))

REGELGEVING

- Uitvoeringsbesluit (EU) 2022/1286 van de Commissie van 15 juli 2022 over de toepasselijkheid van artikel 34 van Richtlijn 2014/25/EU van het Europees Parlement en de Raad op de gunning van opdrachten voor de kleinhandelslevering van elektriciteit en gas aan kleine afnemers in Nederland, [PB L 195 van 22.7.2022](#)
- Verordening (EU) 2022/1369 van de Raad van 5 augustus 2022 inzake gecoördineerde maatregelen ter reductie van de gasvraag, [PB L 206 van 8.8.2022](#)

BNC fiche

- Fiche: Mededeling EU-strategie voor zonne-energie, [Kamerstuk 22112, nr. 3448](#)
- Fiche: Gezamenlijke mededeling EU-strategie voor externe energiebetrekkingen, [Kamerstuk 22112, nr. 3447](#)

OVERIG

- Definitieve vaststelling van verordening inzake vrijwillige en verplichte reductie van gasverbruik ([ECER](#))
- Europees Parlement stemt over aanvullende gedelegeerde handeling inzake EU-taxonomie op het gebied van gas en kernenergie ([ECER](#))
- Hongarije en Polen stemmen tegen Europees gasbesparingsplan ([Europa-nu](#))
- Save Gas for a Safe Winter: Commission proposes gas demand reduction plan to prepare EU for supply cuts ([Europa.eu](#))
- Europese Commissie wil ingrijpen in energiemarkt ([Europa-nu](#))
- Sharing the Cost of the Crisis ([Verfassungsblog](#))
In late July, the two political parties supporting the Spanish Government (the socialist party and the leftist Podemos) presented a proposal for approving a law on the windfall profits of banks and large energy companies in Parliament. This is supposed to tax companies earning extra profits from the recent price increase in energy and the financial sector which was slightly affected by the increase in inflation but will have a considerable profit from the rise of interest rates. The bill could serve as an example for other European countries.
- Holidays with smog ([Verfassungsblog](#))

The Polish energy policy is seeing further controversies. The Minister of Climate and the Environment, Anna Moskwa, allowed poor quality coal to be sold for 60 days. This means that, up to 28 August, households are able to buy bituminous coal with a higher content of sulphur and mercury, as well as harmful mining waste, e.g. mining sludge. This decision is already causing considerable controversy not only among climate activists, but also among voivodship (local) authorities that are implementing so-called anti-smog resolutions.

Erfrecht en erfbelasting

HvJ – CONCLUSIE A-G SZPUNAR – 14 juli 2022 – zaak C-354/21 – Registry centras – Litouwen – ECLI:EU:C:2022:587 – [conclusie](#)

Europese erfrechtverklaring - Registratie eigendomsrechten in kadaster

Verordening (EU) nr. 650/2012. Uitvoeringsverordening (EU) nr. 1329/2014. Deze zaak gaat over een weigering om verzoekers eigendomsrechten op een onroerend goed, namelijk een stuk grond in Litouwen, op basis van een in Duitsland afgegeven Europese erfrechtverklaring in het kadaster in te schrijven.

Verzetten artikel 1, lid 2, onder I) en artikel 69, lid 4 van verordening nr. 650/2012 zich tegen nationale wetgeving volgens welke registratie van eigendomsrechten in het kadaster op basis van een Europese erfrechtverklaring alleen mogelijk is indien deze verklaring alle voor die registratie benodigde gegevens bevat?

A-G geeft het Hof in overweging: Artikel 1, lid 2, onder I), artikel 68, onder I), en artikel 69, lid 5, van verordening (EU) nr. 650/2012 verzetten zich tegen de toepassing van bepalingen van nationaal recht op grond waarvan een onroerend goed dat door één enkele erfgenaam is verkregen overeenkomstig op erfopvolging onder algemene titel gebaseerd erfrecht, slechts dan op grond van een Europese erfrechtverklaring kan worden ingeschreven in het kadaster van de lidstaat waar dat onroerende goed zich bevindt, indien die verklaring alle volgens het recht van die lidstaat vereiste identificatiegegevens van dat onroerende goed bevat.

- Opinion by AG Maciej Szpunar of 14 July 2022 in C- 354/21 – R.J.R., Intervener Registry centras, on the interpretation of the European Succession Regulation: “Extended substitution” in light of mutual trust? ([conflict of laws](#))

PREDUDICIËLE VERWIJZING – Duitsland – 2 september 2021 (ECER 6.1.22) - C-670/21 - BA

Erfbelasting – In derde land gelegen bebouwd perceel dat wordt verhuurd – Verschil met in EU lidstaat gelegen perceel

Richtlijn 88/361/EEG. Artikelen 63, 64 en 65 VWEU. De vraag is of artikel 63, lid 1, en de artikelen 64 en 65 VWEU in de weg staan aan een nationale regeling van een lidstaat over de heffing van erfbelasting die met betrekking tot de berekening van de erfbelasting bepaalt dat een tot het privévermogen behorend bebouwd perceel dat in een derde land is gelegen en voor woondoeleinden wordt verhuurd, wordt gewaardeerd tegen de volledige waarde ervan, terwijl een perceel dat in een lidstaat van de EU is gelegen bij de berekening van de erfbelasting slechts voor 90 % van de waarde ervan in aanmerking wordt genomen

Europese subsidies

GERECHT EU – ARREST – 13 juli 2022 – zaak T-457/20 – VeriGraft/Eisma – ECLI:EU:T:2022:457 – arrest

Arbitragebeding – Horizon 2020 – Subsidieovereenkomst – Onvoorziene uitbestedingskosten – Vereenvoudigde goedkeuringsprocedure – Subsidiabele kosten

Artikel 272 VWEU. Verordening (EU) nr. 1291/2013. Het op artikel 272 VWEU gebaseerde beroep van verzoekster, VeriGraft AB, strekt tot vaststelling dat, ten eerste, de door het Easme afgewezen uitbestedingskosten subsidiabele kosten zijn op grond van subsidieovereenkomst nr. 778620, ten tweede, de door het Easme afgegeven debetnota ten belope van 106 928,74 EUR ongegrond is en, ten derde, de terugvordering van 109 230,19 EUR uit het bij de subsidieovereenkomst ingestelde garantiefonds evenmin gegrond is.

Gerecht: Het verzoek van VeriGraft AB tot vaststelling dat de door het Uitvoerend Agentschap voor kleine en middelgrote ondernemingen afgewezen uitbestedingskosten ten bedrage van 258 588,80 EUR subsidiabel zijn krachtens de subsidieovereenkomst „Personalized Tissue-Engineered Veins as the first Cure for Patients with Chronic Venous Insufficiency-P-TEV” met nummer 778620, wordt toegewezen.

Het verzoek van VeriGraft tot vaststelling dat de door het Uitvoerend Agentschap voor kleine en middelgrote ondernemingen afgegeven debetnota nr. 3242004635 voor een bedrag van 106 928,74 EUR ongegrond is, wordt toegewezen.

Het verzoek van VeriGraft tot vaststelling dat de terugvordering van het bedrag van 109 230,19 EUR uit het bij de subsidieovereenkomst „Personalized Tissue-Engineered Veins as the first Cure for Patients with Chronic Venous Insufficiency-P-TEV” met nummer 778620 ingestelde garantiefonds ongegrond is, wordt toegewezen.

HvJ – ARREST – 14 juli 2022 – zaak C-401/21 P – Roemenië/Commissie – ECLI:EU:C:2022:564 – geen conclusie – arrest

EFRO – Toepasselijk medefinancieringspercentage – Wijziging percentage tussen de indiening laatste aanvraag voor tussentijdse betaling en goedkeuring rekeningen – Beginsel dat de boekhouding per jaar wordt gevoerd - Verbod van terugwerkende kracht

Verordening (EU) nr. 1303/2013. Roemenië verzoekt om vernietiging van het arrest van het Gerecht, in zaak T-543/19, voor wat betreft de goedkeuring van de rekeningen en de berekening van het bedrag ten laste van het EFRO voor het boekjaar 2017/2018 voor operationeel programma CCI 2014RO16M10P001 „Grote infrastructuur”, onder toepassing van een medefinancieringspercentage op de eerste twee prioriteitsassen van dit operationele programma van 75 %, en niet van 85 %.

Hof: De hogere voorziening wordt afgewezen.

Euthanasie

EHRM – AFWIJZING VERZOEK INTERIM MAATREGELEN – 3 augustus 2022 - A.B. e.a. t. het VK – persbericht

Euthanasie – Stopzetten behandeling 12-jarige jongen met hersenletsel – Verzoek om interim maatregelen afgewezen - Niet ontvankelijkheid

Artikel 2 EVRM. De zaak gaat over de stopzetting van de levensverlengende behandeling van een 12-jarige jongen, A.B., die in april 2022 hersenletsel opliep. De Hight Court heeft geoordeeld dat het in het belang van het kind was om de behandeling stop te zetten. De ouders hebben zich daartegen verzet.

Op 3 augustus 2022 hebben klagers, de ouders, op grond van regel 39 een verzoek ingediend om een voorlopige maatregel te treffen om te voorkomen dat het ziekenhuis de levensverlengende behandeling zou stopzetten. Zij voerden onder meer aan dat het niet nakomen door de staat van de voorlopige maatregel van het UNCRDP in strijd is met artikel 2 EVRM, en ook gelezen in samenhang met artikel 14 van het verdrag. Ook hebben klagers een inhoudelijk verzoekschrift ingediend bij het Hof waarin zij zich beroepen op de artikelen 2, 6, 8, 9, 13 en 34 EVRM. Het Hof heeft vandaag besloten de gevraagde voorlopige maatregel niet uit te vaardigen. Het heeft tevens besloten de klachten van klagers niet-ontvankelijk te verklaren.

Familielevens en familierecht

EHRM – ONTVANKELIJKHEIDSBESLISSING – 7 juli 2022 – Thibaut en Thibaut t. Frankrijk – persbericht – beslissing - [41892/19](#) - [41893/19](#) - ECLI:CE:ECHR:2022:0614DEC004189219

Gezondheidsrisico hoogspanningsleidingen – Voorzorgbeginsel

Samenvatting onder: [Gezondheid](#)

HvJ – ARREST – 14 juli 2022 – zaak C-572/21 – CC – Zweden – ECLI:EU:C:2022:562 – persbericht – geen conclusie – arrest

Bevoegde rechter – Ouderlijke verantwoordelijkheid - Verplaatsing gewone verblijfplaats naar derde land tijdens procedure

Samenvatting onder: [IPR](#)

HvJ – ARREST – 1 augustus 2022 – zaak C-501/20 – M P A – Spanje – ECLI:EU:C:2022:619 – persbericht – conclusie – arrest

Bevoegde rechter – Echtscheiding, ouderlijke verantwoordelijkheid en onderhoudsverplichtingen – Gewone verblijfplaats - Echtbaar dat werkt voor Europese Commissie in Togo

Samenvatting onder: [IPR](#)

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Luxemburg – 8 juni 2022 (ECER 25.7.22) - [C-372/22](#) - C.M.

Omgangsrecht – Vervolgzaak binnen drie maanden na verhuizing naar andere lidstaat - Bevoegde rechter?

Samenvatting onder: [IPR](#)

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Duitsland – 25 mei 2022 (ECER 24.8.22) - [C-462/22](#) – B.M.*

Echtscheiding – Gewone verblijfplaats – Forumstaat - Wachtijd

Samenvatting onder: [IPR](#)

RECHTSPRAAK NL - Hoge Raad - 8 juli 2022 - [ECLI:NL:HR:2022:1044](#)

Uitlevering – Recht op familielevens

Samenvatting onder: [Overlevering en uitlevering](#)

OVERIG

Gender equality under Italian family law: different approaches of the Italian Constitutional Court ([Leiden law blog](#))

EHRM - factsheets en case-law guide

- [Children's rights](#)
- [Gestational surrogacy](#)
- [International child abductions](#)
- [Parental rights](#)
- [Protection of minors](#)
- [Reproductive rights](#)
- [Guide on Article 8 ECHR - right to respect for private and family life, home and correspondence](#)
- [Guide on Article 12 ECHR - right to marry](#)

Financiële markt en diensten, EMU, Bankenunie

EHRM – ARREST – 30 augustus 2022 – Korporativna Targovska Banca t. Bulgarije - persbericht – arrest - [46564/15](#) - [68140/16](#) - ECLI:CE:ECHR:2022:0830JUD004656415

Intrekking bankvergunning – Ontbinding – Recht op een eerlijk proces – Eigendomsbescherming

Artikel 6 EVRM. Artikel 1, Eerste Protocol EVRM. Klager (hierna: de bank) beschikte sinds 1994 over een bankvergunning van de Bulgaarse centrale bank. Na een *bank run* maakte de bank bij de centrale bank melding van liquiditeitsproblemen, waarna een aantal maatregelen volgde. In november 2014 werd haar bankvergunning ingetrokken. Tegen dat besluit ging een aantal (groot)aandeelhouders van de bank in beroep, maar daarin werden zij niet ontvankelijk verklaard omdat enkel de bank zelf bevoegd was het besluit aan te vechten; in 2014 en 2015 liep een aantal (oud-)managers tegen hetzelfde bevel aan. In 2014 is de centrale bank bovendien een procedure gestart tot ontbinding van de bank. In deze procedure werd de bank vertegenwoordigd door de afwikkel-functionarissen die eerder bij de bank waren aangesteld door de centrale bank. In 2015 is de bank insolvent verklaard en is zij ontbonden. Daartegen is – door opnieuw de (groot)aandeelhouders en het (voormalige) management – vergeefs beroep aangetekend.

EHRM: het hof verwerpt het – ook in het kader van de ontvankelijkheidsvraag opgeworpen – argument van de regering dat de actie van het (voormalige) management enkel was gericht op hun eigen belang, zonder dat zij pretendeerden op te komen voor het belang van de bank, zodat geen sprake is van het uitputten van de nationale procedure. De bank werd in de desbetreffende procedures tegen de centrale bank slechts vertegenwoordigd door de functionarissen die de centrale bank zelf had aangesteld; deze functionarissen hadden weliswaar de bevoegdheid procedures namens de bank te voeren, maar bevonden zich tegelijkertijd in een afhankelijke positie ten opzichte van de centrale bank, waardoor zij niet snel tegen haar besluiten in zouden gaan. Daarmee heeft de bank het intrekken van de bankvergunning en de daaropvolgende ontbinding niet aan het oordeel van de rechter kunnen voorleggen, waarmee artikel 6, eerste lid EVRM is geschonden. In lijn daarmee en omdat onvoldoende waarborgen tegen willekeur bestonden is ook sprake van een ongeoorloofde inbreuk op het eigendomsrecht van de bank, zodat ook artikel 1 EP is geschonden. Omdat dit al de derde zaak tegen Bulgarije is waar het gaat om het intrekken van een bankvergunning en het ontbinden van een bank ziet het Hof aanleiding – onder artikel 46 EVRM – een aantal handvatten te formuleren met het oog op het voorkomen van toekomstige gevallen.

HvJ – ARREST – 1 augustus 2022 – zaak C-352/20 – HOLD Alapkezelő – Hongarije – ECLI:EU:C:2022:606 – [persbericht](#) – [conclusie](#) – [arrest](#)

Regulering van de financiële markten – Beloningsbeleid van beleggingsbeheerder - Beleggingsfondsen – Dividenduitkeringen aan bestuurders met financieel belang – Icbe's

Richtlijn 2009/65/EG. Richtlijn 2011/61/EU. Verordening (EU) 2017/565. Richtsnoeren ESMA. Artikel 17, lid 1, Handvest EU. In het hoofdgeding is de nationale bank van Hongarije, in haar hoedanigheid van toezichhoudende autoriteit voor de financiële markten, opgetreden tegen een fondsenbeheermaatschappij die aan verscheidene leden van haar bestuur dividenden uitkeert omdat die, direct of indirect, deelnemingen in deze maatschappij bezitten. Volgens de nationale bank maken deze dividenduitkeringen deel uit van een beloningsbeleid dat een gezonde risicobeheersing in de weg kan staan. Aangezien de fondsbeheerders zelf financieel belang hebben bij zo hoog mogelijke dividenduitkeringen, zouden zij er immers toe kunnen worden aangezet om bij hun beleggingsbeslissingen op korte termijn te hoge risico's te nemen, die op lange termijn nadelig zouden kunnen zijn voor de beleggers van de beheerde fondsen. Tegen deze achtergrond wenst de verwijzende rechter van het HvJ te vernemen of de Unierechtelijke vereisten betreffende het beloningsbeleid in de financiële sector in een dergelijk geval überhaupt van toepassing zijn, aangezien dividenden formeel niet als tegenprestatie voor verrichte diensten worden uitgekeerd. Hierachter gaat de vraag schuil in hoeverre beheerders er door een vennootschapsrechtelijke deelneming in de winst van een fondsenbeheermaatschappij toe kunnen worden aangezet om soortgelijke risico's te nemen als wanneer zij bepaalde variabele beloningscomponenten betaald krijgen.

Het Hof oordeelt dat uit het Unierecht voortvloeiende vereisten inzake het beloningsbeleid van beleggingsbeheerders van toepassing kunnen zijn op de betaling van dividenden door die managers aan sommige van hun werknemers-aandeelhouders die onder de persoonlijke werkings sfeer van dat beleid vallen. Dit is het geval wanneer de wijze waarop deze dividenden worden uitgekeerd deze werknemers waarschijnlijk zal aanmoedigen om risico's te nemen die schadelijk zijn voor de belangen van de organisaties en fondsen die worden beheerd, alsook voor de belangen van de investeerders daarin, en zo het omzeilen van vereisten die voortvloeien uit de bepalingen met betrekking tot beloningsbeleid en -praktijken faciliteert.

Hof: De artikelen 14 tot en met 14 ter van richtlijn 2009/65/EG, artikel 13, lid 1, van richtlijn 2011/61/EU moeten aldus worden uitgelegd dat de bepalingen over beloningsbeleid en beloningspraktijk van toepassing zijn op dividenden die een vennootschap waarvan de normale werkzaamheden bestaan in het beheren van instellingen voor collectieve belegging in effecten (icbe's) en alternatieve beleggingsinstellingen (abi's), direct of indirect uitkeert aan sommige van haar werknemers – die de functie van algemeen directeur, directeur beleggingen of portfoliobeheerder bekleden – op grond van hun eigendomsrecht op de aandelen van deze vennootschap, wanneer het beleid voor de uitkering van deze dividenden deze werknemers kan aanzetten tot het nemen van risico's die de belangen van de door deze vennootschap beheerde icbe's of abi's en van de beleggers daarin aantasten, en aldus het ontwijken van de uit deze bepalingen voortvloeiende voorschriften faciliteert.

HvJ – CONCLUSIE A-G SZPUNAR – 7 juli 2022 – zaak C-351/21 – Beobank – België – ECLI:EU:C:2022:541 – [conclusie](#)

Betalingsdiensten – Beheerder betalingsterminal - Informatieverstrekking over begunstigde van betalingstransactie – Resultaatsverplichting?

Richtlijn 2007/64/EG. Z.G. heeft een bankrekening bij Beobank. In een uitgaansgelegenheid in Valencia heeft Z.G. een aantal betalingen gedaan met zijn bankpas: een eerste transactie voor 100 euro, en daarna nog een tweede en een derde transactie van respectievelijk 991 en 993 euro. Z.G. verklaart, niet meer te weten wat er is gebeurd. Hij heeft zijn kaart vervolgens geblokkeerd en bij thuiskomst aangifte gedaan bij de politie in Brussel wegens diefstal en frauduleus gebruik van zijn bankpas. Hij vordert nu een schadevergoeding van Beobank en terugbetaling van de tweede en derde transactie. Beobank weigert terugbetaling.

Een belangrijke feitelijke vraag is aan wie de betalingen ten goede zijn gekomen. Beobank heeft alleen de digitale referentie van de terminal, de geolocatie ervan en een niet tot een persoon of entiteit terug te leiden aanduiding van de identiteit van de begunstigde aangegeven. Beobank verklaart geen verdere informatie te hebben ontvangen van de vennootschap die de terminal beheert. Bovendien weigert de betrokken Spaanse bank naar verluidt de identificatiegegevens van de handelaar mee te delen. Onder Belgisch recht, dat de omzetting vormt van artikel 38 van richtlijn 2007/64/EG, heeft de betaler recht op informatie betreffende de begunstigde van zijn betalingstransacties. Beobank betoogt dat de bepaling haar slechts een inspanningsverplichting oplegt, terwijl Z.G. van mening is dat Beobank een resultaatsverplichting heeft. Nu rijst de vraag wat de omvang is van de op Beobank rustende verplichting om die informatie te verstrekken.

A-G geeft het Hof in overweging: Artikel 60, lid 1, van richtlijn 2007/64/EG gelezen in samenhang met artikel 86, lid 1, ervan, staat eraan in de weg dat een betalingsdienstgebruiker de aanbieder van deze diensten aansprakelijk kan stellen omdat die aanbieder zijn in artikel 47, lid 1, onder a), van deze richtlijn vastgestelde informatieplicht niet is nagekomen, voor zover deze aansprakelijkheid betrekking heeft op het terugbetalen van betalingstransacties.

GERECHT EU – ARREST – 6 juli 2022 – zaak T-280/18 – ABLV Bank / CRU – ECLI:EU:T:2022:429 – arrest

EMU - Bankenunie – Gemeenschappelijk afwikkelingsmechanisme voor kredietinstellingen en bepaalde beleggingsondernemingen (GAM)

Verordening (EU) nr. 806/2014. Verzoekster, ABLV Bank AS, vordert nietigverklaring van de besluiten van de Gemeenschappelijke Afwikkelingsraad (GAR) van 23 februari 2018 om met betrekking tot de kredietinstellingen ABLV Bank AS en ABLV Bank Luxembourg SA geen afwikkelingsregeling vast te stellen in de zin van artikel 18, lid 1, van verordening (EU) nr. 806/2014.

Gerecht: Het beroep wordt verworpen.

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Portugal – 24 mei 2022 (ECER 13.7.22) – C-340/22 - Cofidis

Vrijheid van vestiging – Bankensector- Solidariteitsheffing bijkantoor

Richtlijn 2014/59/EU. Verzoekster is het Portugese filiaal van Cofidis S.A., een Franse kredietinstelling, met statutaire zetel en hoofdbestuur in Frankrijk. Cofidis S.A. is sinds 1996 in Portugal aanwezig via verzoekster. Verzoekster heeft verzocht om heroverweging van haar aangifte van de ASSB. Dit verzoek is afgewezen. Vervolgens heeft verzoekster een arbitrageverzoek ingediend. Een deel van de bezwaren die verzoekster tegen haar eigen aangifte van de ASSB heeft aangevoerd, is gebaseerd op de beoordeling van de verenigbaarheid van die belasting met het Unierecht, in het bijzonder met de fundamentele vrijheid van vestiging, zoals neergelegd in artikel 49 VWEU, en met richtlijn 2014/59/EU.

De vraag is o.a. of het Unierecht zich ertegen verzet dat in een lidstaat bijkantoren van in andere lidstaten gevestigde financiële instellingen worden belast op grond van een wettelijke regeling inzake de aanvullende solidariteitsheffing voor de bankensector, wanneer die heffing wordt geheven over de aangepaste passiva en de notionele waarde van buiten de balans vallende afgeleide financiële instrumenten en de opbrengsten niet worden toegewezen aan de nationale mechanismen voor de financiering van afwikkelingsmaatregelen of worden gebruikt om het gemeenschappelijk afwikkelingsfonds te financieren.

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Bulgarije – 9 juni 2022 (ECER 3.8.2022) – C-409/22 – EUROBANK BULGARIA

Banken – Aansprakelijkheid – Betalingstransacties met vervalste volmacht – Begrip “betaalinstrument”

Richtlijn 2007/64/EG. Verzoeker heeft een betaalrekening bij verweerder. Een voor hem onbekend persoon MK heeft zonder geldige machtiging van de rekeninghouder door middel van zes afzonderlijke overschrijvingsopdrachten beschikkingsdaden met de tegoeden op zijn rekening heeft verricht. MK heeft daarbij een vervalste volmacht gebruikt. Verzoeker betoogt dat de bankbedienden onvoorzichtig en met grove nalatigheid hebben gehandeld doordat zij aan een persoon zonder vertegenwoordigingsbevoegdheid de mogelijkheid hebben geboden om beschikkingsdaden met de tegoeden op zijn bankrekening te verrichten.

De vraag is o.a. of een volmacht krachtens welke de gemachtigde door middel van een betalingsopdracht namens de betaler een beschikkingsdaad ten aanzien van vermogensbestanddelen verricht, een betaalinstrument is in de zin van artikel 4, punt 23, van richtlijn 2007/64/EG.

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Bulgarije – 21 juni 2022 (ECER 3.8.2022) – C-427/22 – BG

Verstreken leningen – Banktransacties zonder vergunning – Begrip ‘kredietinstelling’ - Strafbaar feit

Verordening (EU) nr. 575/2013. Richtlijn 2013/36/EU. Cassatieberoep. Een natuurlijk persoon is veroordeeld tot een vrijheidsstraf van drie jaar en tot verbeurdverklaring van een deel van zijn vermogen, omdat hij een strafbaar feit had gepleegd dat bestaat in het bedrijfsmatig verrichten van banktransacties zonder de daarvoor vereiste vergunning. De betrokken persoon zou zeven leningen hebben verstrekt aan twee personen en zou daarvoor rente hebben ontvangen.

Vragen van de Bulgaarse rechter o.a. of de definitie van een kredietinstelling in artikel 4, lid 1, punt 1, van verordening 575/2013 aldus moet worden uitgelegd dat het verstrekken van leningen uitsluitend moet plaatsvinden met middelen die bij het publiek als deposito's of andere terugbetaalbare gelden zijn aangetrokken, of mag een kredietinstelling ook uit andere bronnen leningen verstrekken?

BNC fiche

Fiche: Herziening richtlijn betreffende op afstand afsluiten van overeenkomsten inzake financiële diensten, Kamerstuk 22112, nr. 3456

OVERIG

Besluit (EU) 2022/1211 van de Raad van 12 juli 2022 betreffende de aanneming van de euro door Kroatië op 1 januari 2023, PB L 187 van 14.7.2022

Gewasbeschermingsmiddelen

GERECHT EU – ARREST – 13 juli 2022 – zaak T-629/20 – Delifruit/Commissie – ECLI:EU:T:2022:448 – arrest

Maximumresidugehalte voor chloorpyrifos in of op bananen

Verordening (EG) nr. 396/2005. Met haar beroep op grond van artikel 263 VWEU vordert verzoekster, Delifruit, SA, gedeeltelijke nietigverklaring van verordening (EU) 2020/1085 voor zover daarin het maximumresidugehalte voor chloorpyrifos in of op bananen is vastgesteld op 0,01 mg/kg.

Gerecht: Het beroep wordt verworpen.

RECHTSPRAAK NL – Hoge Raad – 7 juli 2022 – [ECLI:NL:HR:2022:1032](#)

Richtlijn 2009/128/EG. Is verbod op professioneel gebruik van gewasbeschermingsmiddelen buiten land- en tuinbouw onverbindend?

- Verbod op gebruik van gewasbeschermingsmiddelen buiten de landbouw is niet onverbindend ([Cassatieblog](#))

BNC fiche

Fiche: Verordening duurzaam gebruik gewasbeschermingsmiddelen, [Kamerstuk 22112](#), nr. 3472

Gezondheid, geneesmiddelen en etikettering

EHRM – ONTVANKELIJKHEIDSBESLISSING – 7 juli 2022 – Thibaut en Thibaut t. Frankrijk – [persbericht](#) – [beslissing](#) - [41892/19](#) - [41893/19](#) - [ECLI:CE:ECHR:2022:0614DEC004189219](#)

Gezondheidsrisico hoogspanningsleidingen – Voorzorgsbeginsel

Artikel 8 EVRM. Klagers zijn woonachtig in Frankrijk, in een streek waar voorgesteld is om het hoogspanningsnet uit te breiden om de capaciteit te vergroten. In 2015 heeft het verantwoordelijke energiebedrijf een aanvraag ingediend bij het ministerie van klimaat en energie, om de voorgestelde uitbreiding van de hoogspanningsleidingen van openbaar belang te laten verklaren. Na indiening van het ontwerpbesluit heeft een openbaar onderzoek plaatsgevonden, waar klagers hun zienswijzen hebben ingediend. De minister heeft vervolgens de uitbreiding van de hoogspanningsleidingen openbaar verklaard. Vervolgens hebben verschillende organisaties, gemeenten en volksvertegenwoordigers een bezwaar ingediend om de verklaring te laten intrekken. Omdat de afwezigheid van een reactie van de minister kan worden gezien als een stilzwijgende afwijzing van het bezwaar, is er door verschillende organisaties beroep ingesteld. De Franse Raad van State heeft het beroep ongegrond verklaard. Het Hof vindt klagers niet-ontvankelijk in hun klacht. Het hof constateert dat de klacht niet ziet op de milieueffecten van de bestaande infrastructuur, maar dat deze gaat over de effecten van de geplande capaciteitsvergroting van het hoogspanningsnet. Daarbij hebben de klagers aangegeven dat blootstelling aan elektromagnetische velden, veroorzaakt door hoogspanningsleidingen, het risico op leukemie bij kinderen verhoogt. De Raad van State heeft ook aandacht besteed aan verschillende onderzoeken waar een oorzakelijk verband werd geconstateerd tussen risicofactoren veroorzaakt door hoogspanningsleidingen en leukemie bij kinderen. De Raad van State constateerde dat het bestaan van dergelijk risico, in het licht van de stand van de wetenschap, voldoende plausibel is om de toepassing van het voorzorgsbeginsel te kunnen rechtvaardigen. Het Hof constateert dat de klagers volwassen zijn en niet hebben aangegeven dat kinderen deel uitmaken van hun huishouden. Ook constateert het Hof dat hun huis niet in de directe nabijheid van de hoogspanningsleidingen is gelegen, maar op een afstand van meer dan honderd meter. Klagers hebben ook geen bewijs geleverd dat de implementatie van het project hen zou blootstellen aan een elektromagnetisch veld met een hogere blootstelling dan in Frankrijk of internationaal is toegestaan. Meer in het algemeen hebben klagers hun beweringen met betrekking tot het risico waarvoor ze persoonlijk zouden worden blootgesteld, niet met voldoende bewijs onderbouwd. De Raad van State was van oordeel dat uit het dossier en de documenten niet duidelijk blijkt dat het betwiste project zou leiden tot een toename van het elektromagnetisch veld in de buurt van de hoogspanningsleidingen en dat de door de projecteigenaar genomen maatregelen niet als ontoereikend kunnen worden aangemerkt om de doelstelling van het voorkomen van schade als gevolg van blootstelling te kunnen verwezenlijken. Klagers hebben daartegen geen bewijs ingebracht. Klagers hebben dan ook niet voldoende duidelijk gemaakt dat ze door de hoogspanningsleidingen zouden worden blootgesteld aan gevaar, die een voldoende directe en ernstige inbreuk op hun recht op hun privéleven en het genot van hun woning zou vormen.

HvJ – ARREST – 7 juli 2022 – zaak C-261/21 – F. Hoffmann-La Roche e.a. – Italië – ECLI:EU:C:2022:534 – geen conclusie – arrest

Offlabel gebruik van geneesmiddelen – Marktverdelingsafspraken – Boete – Verzoek om herziening van arrest nationale rechter – Strijdigheid met EU-recht?

Samenvatting onder: Mededinging

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Frankrijk - 9 juni 2022 (ECER 27.7.22) - C-399/22 - Confédération paysanne

Etikettering – Niet vermelden land of gebied van herkomst groenten en fruit

Besluit (EU) 2019/217. Uitvoeringsverordening (EU) nr. 543/2011. Verordening (EU) nr. 1169/2011. Verordening (EU) nr. 952/2013. Verordening nr. 1308/2013. Gedelegeerde verordening (EU) 2015/2446. Uitvoeringsverordening (EU) 2017/892. De vraag is o.a. of het Unierecht het een lidstaat toestaat om een nationale maatregel vast te stellen waarbij een verbod wordt ingesteld op de invoer van fruit en groenten die niet voldoen aan artikel 26 van verordening 1169/2011 of artikel 76 van verordening 1308/2013, wegens niet-vermelding van het land of gebied waaruit het fruit en de groenten werkelijk van oorsprong zijn, met name wanneer er sprake is van grootschalige schending die moeilijk kan worden gecontroleerd zodra de producten het grondgebied van de Unie zijn binnengekomen.

REGELGEVING

Rectificatie van Richtlijn 2004/27/EG van het Europees Parlement en de Raad van 31 maart 2004 tot wijziging van Richtlijn 2001/83/EG tot vaststelling van een communautair wetboek betreffende geneesmiddelen voor menselijk gebruik (Publicatieblad van de Europese Unie L 136 van 30 april 2004), PB L 210 van 11.8.2022

[Wijziging van artikel 10 ter: daar waar staat “geen vergunning” moet staan “een vergunning”]

EUROPESE COMMISSIE

Europese Commissie doet voorstel voor een EU-Verordening over veiligheid van oorsprong van menselijke stoffen

Het voorstel maakt het voor burgers veiliger om vitale stoffen van menselijke oorsprong, zoals bloed of weefsel, af te staan of te ontvangen. De nieuwe verordening beoogt om het grensoverschrijdende verkeer van dergelijke kritieke gezondheidsproducten makkelijker te maken en om de solidariteit tussen volksgezondheidsinstanties te versterken.

CONSULTATIE

Mondiale gezondheid – nieuwe EU-strategie, Feedback- en raadplegingsperiode 27 Juni 2022 - 19 September 2022 (EC)

OVERIG

- Nieuwe EU-regels in de maak voor doneren bloed, weefsel of cellen (Europa-nu)
- Future-Proofing Global Health Governance Through the Proposed Pandemic Treaty (Verfassungsblog)
- Pumping Sewage Into Waterways Is An ‘Unlawful’ Risk To Public Health (eachother)

In 2012, the EU Commission took the UK Gov to the European Court of Justice over allowing water companies to dump sewage into rivers. The court ruled that it was illegal and that sewage overflows should only ever be used in “exceptional situations”, which could include ‘unforeseen circumstances’. Which could be interpreted as a storm or sudden severe weather.

- HERA maakt de drie belangrijkste gezondheidsbedreigingen bekend ([ECER](#))

De Autoriteit van de Commissie voor paraatheid en respons inzake noodsituaties op gezondheidsgebied ([HERA](#)) is in september 2021 opgericht om ad-hoc-oplossingen voor het omgaan met en de respons op pandemieën te vervangen door een permanente structuur met passende instrumenten en middelen om het optreden van de EU bij noodsituaties op gezondheidsgebied van tevoren te plannen (zie het [ECER-bericht](#) over de oprichting van HERA).

Godsdienstvrijheid

HvJ – CONCLUSIE A-G EMILIOU – 7 juli 2022 – zaak C-372/21 – Freikirche der Siebententags-Adventisten in Deutschland – Oostenrijk – ECLI:EU:C:2022:540 – [conclusie](#)

Geloofsgenootschap – Erkenning - Subsidie – Confessionele school

Artikelen 17 en 49 VWEU. Verzoekster is een in Duitsland (maar niet in Oostenrijk) erkende geloofsgenootschap met de status van een publiekrechtelijke instelling. Een aanvraag van verzoekster voor een Oostenrijkse subsidie voor de personeelskosten van een door haar als confessioneel erkende particuliere Geloofsschool is afgewezen. De reden voor deze afwijzing is dat het recht op subsidie alleen bestaat voor confessionele particuliere scholen van in Oostenrijk wettelijk erkende kerken en geloofsgenootschappen.

A-G: Artikel 17, lid 1, VWEU verzet zich niet tegen de toepassing van de Unieregels inzake vrij verkeer van diensten in een situatie waarin een in een lidstaat gevestigde geloofsgenootschap een school in een andere lidstaat als een confessionele school erkent en om overheidsfinanciering in laatstgenoemde lidstaat verzoekt.

Artikel 49 VWEU verzet zich in beginsel niet tegen een nationale regeling die als voorwaarde voor de subsidiëring van confessionele particuliere scholen stelt dat de aanvrager naar nationaal recht als kerk of geloofsgenootschap moet zijn erkend.

EHRM – factsheets en guides

- [Conscientious objection](#)
- [Freedom of religion](#)
- [Religious symbols and clothing](#)
- [Guide on article 9 ECHR - freedom of thought, conscience and religion](#)

Grondrechten (Handvest) en EVRM, algemeen

EHRM – ARREST — 11 juli 2022 - Grote Kamer - Kavala t. Turkije - [persbericht](#) - [arrest](#)

Geen tenuitvoerlegging door Turkije van arrest EHRM in zaak Kavala

Artikel 46, lid 4 EVRM. Het Comité van Ministers van de Raad van Europa heeft aan het Hof de vraag voorgelegd of de Republiek Turkije niet heeft voldaan aan haar verplichting krachtens artikel 46 § 1 van het Verdrag om zich te houden aan het arrest van het EHRM in de zaak Kavala t. Turkije van 10 december 2019. Het Hof had in die zaak bevolen de heer Kavala op borgtocht vrij te laten. De heer Kavala is echter op dezelfde datum opnieuw gearresteerd op bevel van de openbare aanklager in verband met een poging tot staatsgreep en is de volgende dag in voorlopige hechtenis geplaatst. Ook is hij op 9 maart 2020 in voorlopige hechtenis geplaatst in verband met de verdenking van spionage.

Het Hof concludeert dat noch de beslissingen over de aanhouding van de heer Kavala, noch de tenlastelegging wezenlijk nieuwe feiten bevatten die deze nieuwe verdenking zouden kunnen rechtvaardigen.

Het Hof is van oordeel dat niet geoordeeld kan worden dat de Verdragspartij (Turkije) te goeder trouw heeft gehandeld, op een manier die verenigbaar is met de “conclusies en de geest” van het Kavala-arrest.

HvJ – ARREST – 7 juli 2022 – gevoegde zaken C-257/21 en C-258/21 – Coca-Cola European Partners Deutschland – Duitsland – ECLI:EU:C:2022:529 – geen conclusie – arrest

Vershil tussen compensatie voor onregelmatige nachtarbeid vs. regelmatige nachtarbeid – Toepasselijkheid EU Handvest - Tenuitvoerlegging EU-recht?

Samenvatting onder: Arbeid en SZ

PREJUDICIËLE VERWIJZING – België – (ECER 13.7.22) – C-333/22 - Ligue des droits humains

Politionele informatie – Toezichhoudende autoriteit – Verwerking persoonsgegevens – Recht op voorziening in rechte

Samenvatting onder: Privacy en persoonsgegevens

OVERIG

- The UK’s new “Bill of Rights” and the implementation of ECtHR judgments. (strasbourgobservers)
- Creating procedural obligations under EU law: a way forward to enhanced protection of fundamental rights in the field of migration? (EU law analysis)
- Europees Parlement wil dat abortus als grondrecht wordt erkend (Europa-nu)
- Vacature: Oproep tot het indienen van blijken van belangstelling voor lidmaatschap van het wetenschappelijk comité van het Bureau van de Europese Unie voor de grondrechten (FRA) — Ref. nr. CEI-SCIE-2022, PB C 297A van 4.8.2022, deadline: 19 september 2022
- What Are Civil Rights: Definition, Origins, Movements, Present Situation (liberties)
- Kabinet wil gespreide toetsing aan Grondwet en bindende rechterlijke oordelen (NJB)
- Dobbs in the EU (Verfassungsblog)

EU leaders and institutions have reacted strongly to the US Supreme Court’s ruling in Dobbs, which overturned Roe v. Wade and held that the right to abortion was not constitutionally protected. Shortly after the decision was made public, the European Parliament adopted a resolution condemning Dobbs, and calling for the right to abortion to be included in the Charter of Fundamental Rights of the European Union.

EHRM - factsheets en guides

- 🔗 Guide on Article 13 ECHR – right to an effective remedy
- 🔗 Guide on Article 1 ECHR - obligation to respect human rights – Concepts of “jurisdiction” and imputability
- 🔗 Guide on Article 46 ECHR - binding force and execution of judgments

Wiki

- 🔗 Handvest grondrechten EU
- 🔗 Europees Hof voor de rechten van de mens (EHRM)

Handel en anti-dumping

GERECHT EU – ARREST – 6 juli 2022 – zaak T-278/20 – Zhejiang Hangtong Machinery Manufacture en Ningbo Hi-Tech Zone Tongcheng Auto Parts / Commissie – ECLI:EU:T:2022:417 – arrest

Antidumping - Invoer van stalen wielen van oorsprong uit China

Verordening (EU) 2016/1036. Verzoeksters verzoeken het Gerecht uitvoeringsverordening (EU) 2020/353 nietig te verklaren voor zover zij op hen betrekking heeft. Verzoeksters betogen dat de Commissie ten onrechte heeft geoordeeld dat de door hen aan haar overgelegde gegevens over de uitvoerprijzen niet betrouwbaar waren, en dat de Commissie niet de normale waarde heeft berekend en niet de beschikbare gegevens heeft gebruikt om hun dumpingmarge vast te stellen.

Gerecht: Het beroep wordt verworpen.

HvJ – CONCLUSIE A-G PITRUZZELLA – 14 juli 2022 – gevoegde zaken C-439/20 P en C-441/20 P – Commissie/Jiangsu Seraphim Solar System – ECLI:EU:C:2022:585 – conclusie

Dumping – Subsidies – Invoer van bepaalde fotovoltaïsche modules uit China

Verordening (EU) 2016/1036. Verordening (EU) 2016/1037. Uitvoeringsverordeningen (EU) nr. 1238/2013 en nr. 1239/2013. Uitvoeringsverordening (EU) 2016/2146. Zijn, nadat de Commissie de aanvaarding van een verbintenis heeft ingetrokken wegens schending van die verbintenis door de producent-exporteur die haar is aangegaan, de reeds ingestelde definitieve antidumpingrechten en compenserende rechten op de invoer waarop de geschonden verbintenis betrekking heeft, van toepassing vanaf het tijdstip waarop zij zijn ingesteld of zijn zij uitsluitend van toepassing op de invoer die na de opzegging van de verbintenis heeft plaatsgevonden? Kan de Commissie in die context de facturen betreffende de invoer waarop de geschonden verbintenis betrekking heeft, ongeldig verklaren en de nationale autoriteiten opdracht geven de definitieve rechten op die invoer te innen?

A-G geeft het Hof in overweging: Het arrest van het Gerecht in zaak T-110/17 wordt vernietigd. Het beroep van Jiangsu Seraphim Solar System Co. Ltd bij het Gerecht in zaak T-110/17 wordt verworpen.

PREJUDICIËLE VERWIJZING - België – 14 maart 2022 (ECER 6.7.22) - [C-268/22](#) - [VITOL*](#)

Antidumping - Biodiesel van oorsprong uit Argentinië en Indonesië

Verordening (EG) nr. 1225/2009. Uitvoeringsverordening (EU) 2017/1578. De vraag is o.a. of de uitvoeringsverordening 1194/2013, strijdig is met de basisverordening 1225/2009.

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Portugal – 18 mei 2022 (ECER 8.8.2022) – [C-412/22](#) – [Autoridade Tributária e Aduaneira*](#)

Antidumpingsrechten – Fraudebestrijding – Invoer van goederen

Verordening (EG) nr. 91/2009. Uitvoeringsverordening (EU) nr. 723/2011. Uitvoeringsverordening (EU) 2016/278. Verordening (EU) 2015/476. Bij de verwijzende rechter (hoogste bestuursrechter) is beroep in laatste aanleg ingesteld tegen een uitspraak van de bestuurs- en belastingrechter Porto, waarin die laatste het beroep tegen een opgelegde aanslag voor antidumping- en andere rechten in het kader van een procedure tot navordering van die rechten had toegewezen.

De vraag is o.a. of de intrekking van de antidumpingrechten in de zin van artikel 2 van uitvoeringsverordening 2016/278 niet alleen gevolgen heeft voor de toekomst met ingang van 28 februari 2016, maar ook voor de invoer van aan dergelijke rechten onderworpen bevestigingsmiddelen die plaatsvond tot en met 27 februari 2016, maar waarvoor de aanslag (voor de antidumping- en andere rechten) is vastgesteld na 28 februari 2016.

Hof van Justitie EU

HvJ – CONCLUSIE A-G SZPUNAR – 14 juli 2022 – gevoegde zaken [C-31/22 P\(I\)](#), [C-32/22 P\(I\)](#) en [C-74/22 P\(I\)](#) – Atlas Copco Airpower, Atlas Copco AB; Anheuser-Busch Inbev, Ampar en Soudal NV, Esko-Graphics BVBA / Magnetrol International en Commissie – **Grote Kamer** – [ECLI:EU:C:2022:575](#) – [conclusie](#)

Voortbestaan hoedanigheid interveniënt – Terugverwijzing naar Gerecht – Hogere voorziening tegen beslissing tot afwijzing verzoek tot interventie

Artikel 39, eerste alinea, van het Protocol (nr. 3) betreffende het Statuut HvJ. In de onderhavige zaken wordt uitdrukkelijk ingegaan op de nog niet eerder behandelde kwestie van het voortbestaan van de hoedanigheid van interveniënt, die door het Hof in het stadium van de procedure in hogere voorziening is erkend, in het stadium van terugverwijzing naar het Gerecht. Deze zaken bieden het Hof tevens de gelegenheid om zich uit te spreken over de regels inzake de ontvankelijkheid van hogere voorzieningen tegen beslissingen tot afwijzing van een verzoek tot interventie.

A-G geeft het Hof in overweging: de hogere voorziening in zaak C-74/22 P niet-ontvankelijk te verklaren; de in de brief van 6 december 2021 vervatte beslissing van het Gerecht van de Europese Unie nietig te verklaren in de zaken C-31/22 P en C-32/22 P.

HvJ – ARREST – 14 juli 2022 – zaak [C-110/21 P](#) – [Universität Bremen / REA](#) – [ECLI:EU:C:2022:555](#) – [persbericht](#) – [conclusie](#) – [arrest](#)

Vertegenwoordiging voor het HvJ van niet-bevoorrechte verzoekers in rechtstreekse beroepen

Artikel 19 van het Statuut HvJ. In de bestreden beschikking heeft het Gerecht de onafhankelijkheidsplicht toegepast op een *hoogleraar*. In engere zin ziet de onderhavige zaak op de vraag of een hoogleraar zijn universiteit voor de rechterlijke instanties van de Europese Unie mag vertegenwoordigen, met name wanneer hij tegelijkertijd betrokken was als coördinator en hoofd van het wetenschappelijke project dat door het REA is afgewezen. In ruimere zin wordt het

Hof in de onderhavige zaak verzocht om nogmaals de beperkingen te verduidelijken die zijn verbonden aan de verplichte procesvertegenwoordiging van niet-bevoorrechte verzoekers voor de rechterlijke instanties van de Europese Unie.

Het Hof oordeelt dat een hoogleraar rechtsgeleerdheid zijn eigen universiteit mag vertegenwoordigen voor het Gerecht en het HvJ. Dit geldt in beginsel zelfs wanneer hij coördinator en teamleider is van het project waarop het geding betrekking heeft.

Hof: De beschikking van het Gerecht van de Europese Unie van 16 december 2020, Universität Bremen/REA (T-660/19, niet gepubliceerd, EU:T:2020:633), wordt vernietigd. Zaak T-660/19 wordt terugverwezen naar het Gerecht van de Europese Unie.

- EU-Hof: hoogleraar rechtsgeleerdheid mag zijn eigen universiteit vertegenwoordigen voor de rechterlijke instanties van de EU ([ECER](#))

OVERIG

Does the European Court of Justice Induce Societal Change? A Research Teaser ([Leiden law blog](#))

Huiselijk geweld

EHRM – ARREST – 7 juli 2022 - M.S. t. Italië - [persbericht](#) – [arrest](#) – [32715/19](#) - [ECLI:CE:ECHR:2022:0707JUD003271519](#)

Huiselijk geweld zaak werd niet met vereiste voortvarendheid en zorgvuldigheid behandeld - Onmenselijke behandeling

Artikel 3 EVRM. Klaagster heeft op verschillende momenten tussen 2007 en 2013 aangifte gedaan tegen haar (ex-)echtgenoot wegens onder meer (poging tot) mishandeling, bedreiging en stalking. Haar (ex-)echtgenoot werd voor verschillende feiten vervolgd en schuldig verklaard. De strafprocessen duurden echter zo lang dat bij veel van de delicten in hoger beroep werd geoordeeld dat de delicten waren verjaard.

EHRM: De autoriteiten hadden in de eerste periode niet onmiddellijk en proactief een risicoanalyse gemaakt en evenmin preventieve maatregelen genomen om het risico te verkleinen. Gedurende ongeveer 13 maanden werden geen maatregelen getroffen. Schending van het materiële aspect van artikel 3 EVRM in de eerste periode.

Vanaf 2008 hadden de autoriteiten wel een uitgebreide risicoanalyse gemaakt, bewijs verzameld en een beschermingsmaatregel genomen. Geen schending van het materiële aspect van artikel 3 EVRM in de periode vanaf 2008.

Ten aanzien van het procedurele aspect is het in strafzaken vanwege onmenselijke behandeling van groot belang dat vervolging niet wordt beëindigd wegens verjaring. Dat geldt ook indien het geweld door individuen wordt gepleegd. Huiselijk geweld behoort tot de meest ernstige delicten. Bij verschillende feiten werd pas zeven tot tien jaar na het incident vonnis gewezen en de procedure over aangiftes die in 2013 zijn gedaan is nog aanhangig. Omdat de autoriteiten niet met voldoende voortvarendheid en zorgvuldigheid handelden, is het handelen van de ex-echtgenoot vrijwel straffeloos gebleven.

Het nationale juridische kader maakte dat verjaring afhankelijk was van justitieel handelen, ook nadat de procedure al was begonnen, en de autoriteiten hadden vervolgens bij de vervolging gehandeld met een mate van passiviteit die onverenigbaar is met dat juridisch kader.

Schending van het procedurele aspect van artikel 3 EVRM.

IE - Intellectuele eigendom

HvJ – ARREST – 14 juli 2022 – zaak C-159/20 – Commissie/Denemarken – ECLI:EU:C:2022:561 – [persbericht](#) – [conclusie](#) – [arrest](#)

Beschermde oorsprongsbenaming - Deense feta – Schending Unierecht – Geen schending loyale samenwerking

Verordening (EU) nr. 1151/2012. Artikel 4, lid 3, VEU. Artikel 13, lid 3, van verordening nr. 1151/2012 verplicht de lidstaten om de maatregelen te nemen die noodzakelijk zijn om het onrechtmatige gebruik van geregistreerde BOB's op hun grondgebied te voorkomen of te beëindigen. De Commissie, die wordt ondersteund door de Helleense Republiek en de Republiek Cyprus, voert aan dat het Koninkrijk Denemarken die verplichting niet is nagekomen doordat het gebruik van de naam „feta” voor kaas die in Denemarken wordt geproduceerd en bestemd is om naar derde staten te worden uitgevoerd, niet heeft voorkomen of beëindigd.

Denemarken ontkent niet dat het de producenten op zijn grondgebied niet belet om de naam „feta” te gebruiken wanneer hun producten bestemd zijn om naar derde staten te worden uitgevoerd. Het stelt zich echter op het standpunt dat verordening nr. 1151/2012 enkel van toepassing is op producten die binnen de Unie worden verkocht en niet geldt voor uitvoer naar derde staten. Naar zijn mening vormt het gebruik van de naam „feta” voor kaas die in Denemarken wordt geproduceerd, maar uitsluitend bestemd is voor uitvoer naar markten van derde staten waar de naam „feta” niet op grond van een internationale overeenkomst wordt beschermd, dan ook geen schending van verordening nr. 1151/2012.

Het Hof oordeelt dat door het gebruik van de aanduiding 'feta' voor kaas die bestemd is voor export naar derde landen niet stop te zetten, Denemarken zijn verplichtingen uit hoofde van het EU-recht niet is nagekomen. Denemarken heeft de verplichting tot loyale samenwerking echter niet geschonden; de Commissie toont niet aan dat het Koninkrijk Denemarken het onrechtmatige gebruik van de BOB „feta” op een andere wijze dan door het nalaten heeft aangemoedigd..

Hof: Denemarken is zijn verplichtingen krachtens artikel 13, lid 3, van verordening (EU) nr. 1151/2012 niet nagekomen door niet te hebben voorkomen dat Deense zuivelproducenten de beschermde oorsprongsbenaming (BOB) „feta” gebruiken ter aanduiding van kaas die niet voldoet aan het productdossier van die BOB, en door dat gebruik niet te hebben beëindigd. Het beroep wordt verworpen voor het overige.

- B** Denemarken schendt verplichting door niet te voorkomen dat de BOB-term 'FETA' wordt gebruikt. ([Boek9.nl](#))
- B** 'Feta' op producten bestemd voor derde landen ook verboden. ([IEF20850](#)) [C-159/20 ; 14-07-2022]

GERECHT EU – ARREST – 6 juli 2022 – zaak T-250/21 – Zdút / EUIPO - Nehera e.a. – ECLI:EU:T:2022:430 – [arrest](#)

Uniebeeldmerk NEHERA – Absolute nietigheidsgrond – Geen kwade trouw

Verordening (EG) nr. 207/2009 [thans Verordening (EU) 2017/1001]. In casu hebben het EUIPO en interveniënten niet aangetoond dat verzoekers handelwijze ten tijde van de indiening van de litigieuze merkaanvraag werd ingegeven door een oneerlijke houding of een oneerlijk oogmerk.

Gelet op een en ander heeft de kamer van beroep ten onrechte geoordeeld dat verzoeker beoogde om ongerechtvaardigd voordeel te trekken uit de bekendheid of reputatie van Jan Nehera en het oude, niet meer in gebruik zijnde Tsjechoslowaakse merk en heeft zij daaruit ten onrechte afgeleid dat verzoeker te kwader trouw was bij de indiening van de litigieuze merkaanvraag.

Bijgevolg moet verzoekers enige middel worden aanvaard en moet de bestreden beslissing worden vernietigd.

Gerecht: De beslissing van het EUIPO van 10 maart 2021 (zaak R 1216/2020-2) wordt vernietigd.

- 📌 Geen kwader trouw voor herleven van oud Tsjechoslowaaks merk uit jaren 30. ([Boek9.nl](#))
- 📌 Geen sprake van kwade trouw bij merkaanvraag. ([IEF20875](#))

GERECHT EU – ARREST – 6 juli 2022 – zaak T-478/21 – Les Éditions P. Amaury/EUIPO - Golden Balls – ECLI:EU:T:2022:419 – [persbericht](#) – [arrest](#)

Uniemerk BALLON D'OR

Verordening (Eg) No 207/2009 [thans Verordening (EU) 2017/1001]. Het Gerecht vernietigt de beslissing van het EUIPO houdende intrekking van het Uniemerk BALLON D'OR voor amusementsdiensten. Het bevestigt echter de vervallenverklaring van dat merk voor diensten, bestaande in het uitzenden of produceren van televisieprogramma's, het produceren van shows of films en het uitgeven van boeken, tijdschriften of kranten.

- 📌 Bestreden beslissing moet gedeeltelijk nietig worden verklaard. ([IEF20822](#))

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Polen – 25 februari 2022 (ECER 7.7.22) - [C-334/22](#) – Audi

Uniemerk – Gemeenschapsmodel – Reserveonderdelen voor auto

Verordening (EU) 2017/1001. Verzoekster, Audi, is houdster van de uitsluitende rechten die verbonden zijn met het Uniemerk (het beeldmerk waarin vier cirkels elkaar overlappen), voor voertuigen, reserveonderdelen en auto-accessoires. Verweerder, GQ, houdt zich bezig met de verkoop van reserveonderdelen voor auto's. Van 1986 tot 2017 heeft verweerder via zijn website afdekkingen voor radiateurs (zogenoemde grilles of koelroosters) te koop aangeboden. Deze afdekkingen waren aangepast aan en bestemd voor oude Audi-modellen. Audi heeft gevorderd verweerder te verbieden om niet van Audi afkomstige afdekkingen met een teken dat identiek is aan of gelijkenis vertoont met zijn Uniemerk in te voeren, te koop aan te bieden en in de handel te brengen of er reclame voor te maken en 70 dergelijke door de douane in beslag genomen afdekkingen voor de koelsystemen van auto's te laten vernietigen. Verweerder wil evenwel doorgaan met de verkoop van deze onderdelen. De vraag is o.a. of artikel 14, lid 1, onder c), van verordening 2017/1001 eraan in de weg staat dat de houder van een merk een derde verbiedt om in het economische verkeer voor reserveonderdelen voor auto's gebruik te maken van een teken dat identiek is aan een Uniemerk of door zijn gelijkenis daarmee verwarring wekt, indien dit teken een element vormt voor de bevestiging van een auto-accessoire.

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Duitsland – 10 maart 2022 (ECER 19.7.22) - [C-354/22](#) - [Weingut A](#)

Beschermde oorsprongsbenaming – Wijn – Gepachte wijngaarden – Wijnpersinstallatie – “Wijnbereiding volledig op bedrijf?”

Verordening (EU) nr. 1308/2013. Gedelegeerde Verordening (EU) 2019/33. Verzoekster is eigenaar van een wijnbouwbedrijf in het wijnbouwgebied van de Moezel. Zij produceert wijn die niet alleen afkomstig is van de druiven van de haar in eigendom toebehorende wijngaarden, maar ook van de druiven van gepachte wijngaarden. In geschil is of het persen van de druiven in een wijnpersinstallatie die voor een periode van 24 uur wordt gehuurd door het wijnbouwbedrijf waarnaar de wijn is vernoemd, voldoet aan het Unierechtelijke vereiste dat de „wijnbereiding volledig op dat bedrijf” plaatsvindt.

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Spanje – 12 mei 2022 (ECER 22.7.22) – [C-361/22](#) - Inditex

Merkenrecht – Loterij met Zara-cadeaubon - Gebruik van merk

Eerste Richtlijn 89/104/EEG. Richtlijn (EU) 2015/2436. Nieuwe abonnees mochten in een reclamecampagne van een provider als welkomstgeschenk deelnemen aan een loterij waarbij een ZARA-cadeaubon ter waarde van 1 000 EUR te winnen viel. Inditex heeft tegen deze provider een vordering ingesteld wegens het gebruik van het teken „Zara” in de vermelde reclamecampagnes. De provider voert aan dat het om een incidenteel gebruik ging, waarbij dit teken niet als merk is gebezigd. Het betrof veeleer een verwijzend gebruik dat onder het bij artikel 37 lid 1, onder c) Spaanse merkenwet (de Europeesrechtelijke equivalent is artikel 6, lid 1, onder c), van richtlijn 89/104/EG) geregelde rechtmatige gebruik van andermans onderscheidende tekens valt.

De vraag is o.a. of de beperking van de aan het merk verbonden rechten impliciet ook ziet op de meer algemene gedraging waarnaar artikel 14, lid 1, onder c), van richtlijn 2015/2436 thans verwijst.

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Zweden – 24 mei 2022 (ECER 29.7.22) – [C-339/22](#) - BSH Hausgerate

Octrooi-inbreuk - Bevoegde rechter – Exceptie – Ongeldigheid octrooi

Samenvatting onder: [IPR](#)

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Tsjechië – 22 juni 2022 (ECER 23.8.22) – [C-470/22](#) - Česká národní skupina Mezinárodní federace hudebního průmyslu*

Aansprakelijkheid aanbieder host-dienst - Auteursrecht

Samenvatting onder: [Digitale markt](#)

HvJ - OVERIG

C-697/19 P	HvJ EU verklaart besluit van Europese Commissie nietig (IT3982) Gedeeltelijke nietigverklaring besluit Commissie, maar geen verlaging boete (IT3984)
C-700/19 P C-264/21	HvJ EU: Gerecht heeft blijk gegeven van een onjuiste rechtsopvatting. (IT3985) Merkaanduiding op het product maakt je een producent. (Boek9.nl) Trade mark proprietor liable for defective product (Leiden law blog)
C-197/21	Conclusie AG over het ompakken navulbare CO ² -flessen SodaStream. (Boek9.nl)

RECHTSPRAAK LIDSTATEN

'Made in Italy' and false indications of origin under the scrutiny of the Italian Supreme Court ([IPKat](#))

OVERIG

- EUIPO sets out guidelines for trade marks relating to virtual goods and NFTs ([IPKat](#))
- Of geographical indications and their reputation ([IPKat](#))

Insolventie

PREJUDICIËLE VERWIJZING - België – 7 juni 2022 (ECER 21.7.22) - [C-394/22](#) - [Oilchart International](#)

Levering van bunkers geleverd aan zeeschip - Begrip “faillissement akkoorden en andere soortgelijke procedures

Samenvatting onder: [IPR](#)

OVERIG

Special Issue NIPR Cross-Border Insolvency ([conflict of laws](#))

Institutioneel

HvJ – ARREST – 14 juli 2022 – zaak C-207/21 P – Commissie/Polen – [ECLI:EU:C:2022:560](#) – [conclusie](#) – [arrest](#)

Stemregels van de Raad – Gekwalificeerde meerderheid

Uitvoeringsbesluit (EU) 2017/1442. Artikel 16, leden 4 en 5, VEU. Artikel 3, leden 2 en 3, van Protocol (nr. 36) betreffende de overgangsbepalingen. Kort samengevat neemt de Raad zijn besluiten afhankelijk van het onderwerp met gewone meerderheid, gekwalificeerde meerderheid of eenparigheid van stemmen. De gekwalificeerde meerderheid – de meest gebruikte en belangrijkste stemmethode binnen de Raad – wordt nu, uitzonderingen daargelaten, gedefinieerd als een dubbele meerderheid. Krachtens artikel 16, lid 4, VEU wordt de gekwalificeerde meerderheid in de meeste gevallen verkregen wanneer „ten minste 55 % van de leden van de Raad die ten minste vijftien in aantal zijn en lidstaten vertegenwoordigen waarvan de bevolking ten minste 65 % uitmaakt van de bevolking van de Unie”, voor de aanneming van het betrokken besluit stemt.

Dit systeem van de dubbele meerderheid is echter niet bij de inwerkingtreding van het Verdrag van Lissabon, maar pas op 1 november 2014 van toepassing geworden. Bovendien kon elk lid van de Raad overeenkomstig Protocol (Nr. 36) betreffende de overgangsbepalingen gedurende een overgangperiode, van 1 november 2014 tot en met 31 maart 2017, verzoeken dat over een besluit zou worden gestemd volgens de regels van artikel 3 daarvan, die in wezen overeenkomen met de in het Verdrag van Nice geldende regels inzake gekwalificeerde meerderheid.

De onderhavige zaak heeft betrekking op de toepassing van dat protocol in de tijd. De vraag die in de onderhavige zaak aan de orde is, luidt in wezen of een lid van de Raad, om de toepassing van de „oude” regels inzake gekwalificeerde meerderheid te kunnen genieten, kon volstaan door tussen 1 november 2014 en 31 maart 2017 te verzoeken om toepassing van die regels, of dat het eveneens noodzakelijk was dat de stemming in die periode plaatsvond.

Hof: De hogere voorziening wordt afgewezen.

GERECHT EU – ARREST – 6 juli 2022 – zaak T-388/19 – Puigdemont i Casamajó en Comín i Oliveres / Parlement – [ECLI:EU:T:2022:421](#) – [persbericht](#) – [arrest](#)

Europees Parlement – Onafhankelijkheidsrijd Catalonië- Immunititeit

Protocol (No 7) inzake privileges en immunititeiten van de EU. Het beroep dat is ingesteld door de Carles Puigdemont i Casamajó en Antoni Comín i Oliveres tegen de weigering van de voormalige voorzitter van het Parlement om hun status als lid van het Europees Parlement en de daarmee samenhangende rechten te erkennen, is niet-ontvankelijk.

HvJ – ARREST – 14 juli 2022 – gevoegde zaken C-59/18 en C-182/18 – Italië/Raad en Comune di Milano/Raad – **Grote Kamer** – ECLI:EU:C:2022:567 – [persbericht](#) – [conclusie](#) – [arrest](#)

HvJ – ARREST – 14 juli 2022 – zaak C-743/19 – Parlement / Raad – **Grote Kamer** – ECLI:EU:C:2022:569 – [persbericht](#) – [conclusie](#) – [arrest](#)

HvJ – ARREST – 14 juli 2022 – gevoegde zaken C-106/19 en C-232/19 – Italië / Raad en Parlement en Comune di Milano / Raad en Parlement – **Grote Kamer** – ECLI:EU:C:2022:568 – [persbericht](#) – [conclusie](#) – [arrest](#)

Vestigingsplaats Europees Geneesmiddelenbureau – Vestigingsplaats Europese arbeidsautoriteit - Bevoegdheid lidstaten of Uniewetgever?

Artikel 341 VWEU. Artikel 263 VWEU. De bevoegdheid om de zetel van het EMA en de ELA te bepalen komt toe aan de Uniewetgever en niet aan de lidstaten. Besluiten van de vertegenwoordigers van de lidstaten waarbij de nieuwe zetel van het EMA en de zetel van de ELA worden aangewezen, zijn politieke handelingen zonder bindende rechtsgevolgen, zodat daartegen geen beroep tot nietigverklaring kan worden ingesteld.

Hof: De beroepen worden verworpen.

- EU-Hof: EU-wetgever is bevoegd om te beslissen over de plaats van de zetel van EU-agentschappen ([ECER](#))

IPR

HvJ – ARREST – 7 juli 2022 – zaak C-7/21 – LKW WALTER – Oostenrijk – ECLI:EU:C:2022:527 – [persbericht](#) – [conclusie](#) – [arrest](#)

Aansprakelijkheid advocaten voor te laat aantekenen van verzet? - Is Sloveense regelgeving in overeenstemming met EU-recht?

Verordening (EG) nr. 1393/2007 [Betekeningsverordening]. Artikel 47 Handvest EU. Het betreft een geding tussen verzoekster en verweerders, drie partners van een Oostenrijks advocatenkantoor die verzoekster hebben bijgestaan in een procedure van gedwongen tenuitvoerlegging in Slovenië. Aangezien deze advocaten niet binnen de in de Sloveense wetgeving gestelde termijn van acht dagen verzet hebben aangetekend tegen een beslissing tot gedwongen tenuitvoerlegging waarvan aan verzoekster kennis was gegeven, is deze beslissing onherroepelijk en uitvoerbaar geworden, zodat verzoekster de in die beslissing vastgestelde schuldvordering moest voldoen. In die omstandigheden heeft verzoekster bij de verwijzende rechter beroep ingesteld tegen verweerders op grond dat zij als advocaten aansprakelijk waren voor het feit dat de Sloveense rechterlijke instanties het door hen te laat aangetekende verzet hadden afgewezen. Op grond daarvan heeft verzoekster terugbetaling gevorderd van het bedrag dat zij naar aanleiding van de tenuitvoerleggingsprocedure moest betalen. Ter ondersteuning van hun verweer voeren verweerders aan dat de betrokken Sloveense regeling niet in overeenstemming is met het Unierecht omdat daarmee niet wordt gewaarborgd dat de rechten van verdediging van degene voor wie een gerechtelijk stuk is bestemd, daadwerkelijk worden geëerbiedigd. Bovendien zijn zij van mening dat deze regeling discriminerend is omdat in Slovenië gevestigde partijen volgens hen op grond daarvan ten onrechte voordeel kunnen halen uit de bijzondere kenmerken van deze regeling ten opzichte van partijen die in andere lidstaten zijn gevestigd.

Het Hof oordeelt dat het Unierecht zich verzet tegen regels op grond waarvan de termijn van één week waarbinnen de geadresseerde kan weigeren een te betekenen stuk in ontvangst te nemen, samenvalt met de termijn voor het instellen van beroep tegen die handeling in die lidstaat.

Hof: Artikel 8, lid 1, van verordening (EG) nr. 1393/2007 juncto artikel 47 Handvest EU verzet zich tegen een regeling van de lidstaat waaronder de autoriteit ressorteert die een te betekenen of ter kennis te brengen stuk heeft afgegeven, volgens welke regeling het begin van de in artikel 8, lid

1, van verordening nr. 1393/2007 bedoelde termijn van een week waarbinnen degene voor wie een dergelijk stuk is bestemd dit op een van de in die bepaling genoemde gronden kan weigeren in ontvangst te nemen, samenvalt met het begin van de termijn voor het aantekenen van verzet tegen dat stuk in die lidstaat.

- E CJEU on the time limits for refusal of acceptance of a document/for lodging an objection against a decision on enforcement, in the context of the Service Regulation, in the case LKW Walter, C-7/21 (conflict of laws)

HvJ – ARREST – 14 juli 2022 – zaak C-572/21 – CC – Zweden – ECLI:EU:C:2022:562 – persbericht – geen conclusie – arrest

Bevoegde rechter – Ouderlijke verantwoordelijkheid - Verplaatsing gewone verblijfplaats naar derde land tijdens procedure

Verordening (EG) nr. 2201/2003 (Brussel II bis). Verordening (EG) nr. 1347/2000. Verdrag van 's-Gravenhage van 1996. Verordening (EG) nr. 2201/2003. Duitsland en Frankrijk hebben in deze zaak schriftelijke opmerkingen ingediend. Verweerder en verzoekster hebben samen een zoon, M, over wie verzoekster sinds zijn geboorte als enige het gezag heeft. Verweerder heeft een procedure ingesteld tegen verzoekster, waarin hij onder meer vorderde dat hem het exclusieve gezag over M. zou worden toegekend. Subsidiair vordert verweerder dat verzoekster en hij gezamenlijk het gezag over M. zouden uitoefenen en dat M. zijn gewone verblijfplaats bij hem zou hebben. Behoudt een rechter van een lidstaat zijn bevoegdheid wanneer de gewone verblijfplaats van het betreffende kind tijdens de procedure wordt verplaatst van een lidstaat naar een derde land dat is toetreden tot het Haags Verdrag van 1996?

Het Hof oordeelt dat een gerecht van een lidstaat niet de bevoegdheid behoudt om uitspraak te doen over het gezag over een kind op grond van de verordening "Brussel II bis" wanneer de gewone verblijfplaats van het kind tijdens de procedure rechtmatig is overgebracht naar het grondgebied van een derde Staat die partij is bij het Haags Verdrag van 1996.

Hof: Artikel 8, lid 1, van verordening (EG) nr. 2201/2003 gelezen in samenhang met artikel 61, onder a), van verordening nr. 2201/2003, moet aldus worden uitgelegd dat een gerecht van een lidstaat waarbij een geding ter zake van de ouderlijke verantwoordelijkheid aanhangig is gemaakt, zijn bevoegdheid krachtens artikel 8, lid 1, van die verordening om uitspraak te doen in dat geding niet behoudt wanneer de gewone verblijfplaats van het betrokken kind in de loop van het geding rechtmatig is overgebracht naar het grondgebied van een derde staat die partij is bij het op 19 oktober 1996 te 's-Gravenhage gesloten Verdrag inzake de bevoegdheid, het toepasselijke recht, de erkenning, de tenuitvoerlegging en de samenwerking op het gebied van ouderlijke verantwoordelijkheid en maatregelen ter bescherming van kinderen.

- E EU-Hof oordeelt over de verhouding tussen de Brussel IIbis-verordening en het Haags Kinderbeschermingsverdrag (ECER)
- E Case C-572/21: The Court of Justice of the EU on the interrelationship between the Brussels II bis Regulation and the 1996 Child Protection Convention – The perpetuatio fori principle (conflict of laws)

HvJ – ARREST – 1 augustus 2022 – zaak C-501/20 – M P A – Spanje – ECLI:EU:C:2022:619 – persbericht – conclusie – arrest

Bevoegde rechter – Echtscheiding, ouderlijke verantwoordelijkheid en onderhoudsverplichtingen – Gewone verblijfplaats - Echtbaar dat werkt voor Europese Commissie in Togo

Verordening (EG) nr. 2201/2003. Verordening (EG) nr. 4/2009. Partijen zijn op 25 augustus 2010 in het huwelijk getreden in de Spaanse ambassade in Guinee-Bissau. Het huwelijk is ingeschreven in het consulaire register van de burgerlijke stand van Guinee-Bissau. Zij hebben

twee kinderen, geboren in Barcelona. De echtgenote heeft de Spaanse nationaliteit. De echtgenoot heeft de Portugese nationaliteit. De kinderen hebben zowel de Spaanse als de Portugese nationaliteit. De twee echtgenoten zijn werknemers van de Europese Commissie en werken in de delegatie van de Commissie in Togo. Vraag is o.a. hoe het begrip 'gewone verblijfplaats' in de zin van Verordening (EG) 2201/2003 moet worden uitgelegd om de bevoegdheid van de verwijzende rechter vast te stellen.

Het Hof verduidelijkt de rechtsbevoegdheid op het gebied van echtscheiding, ouderlijke verantwoordelijkheid en onderhoudsverplichtingen ingeval geen van partijen de gewone verblijfplaats in een lidstaat heeft. Het specificeert ook het criterium "gewone verblijfplaats".

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Duitsland – 20 januari 2022 (ECER 18.7.22) – [C-343/22](#) – P.T.

Rechtsmiddel – Betalingsbevel – Begrip “stuk dat het geding inleidt”

Verdrag van Lugano betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken van 30 oktober 2007. Verzoeker verzoekt een beslissing van een Zwitserse rechter in Duitsland uitvoerbaar te verklaren. Beslissend voor het geding is of het betalingsbevel in zijn geheel wegens het verband tussen de voorafgaande inleidende procedure en de daaropvolgende civiele procedure moet worden aangemerkt als een stuk dat het geding inleidt. De vraag is o.a. of artikel 34, punt 2, van het Verdrag van Lugano aldus moet worden uitgelegd dat het verzoekschrift in een vereenvoudigde procedure voor het instellen van een vermogensrechtelijke vordering van geringe waarde die na de voorafgaande uitvaardiging van een Zwitsers betalingsbevel is ingeleid zonder dat is verzocht om het tegen het betalingsbevel ingediende bezwaar op te heffen, het stuk is dat het geding inleidt.

PREJUDICIËLE VERWIJZING - België – 7 juni 2022 (ECER 21.7.22) - [C-394/22](#) - [Oilchart International](#)

Levering van bunkers aan zeeschip - Begrip “faillissement akkoorden en andere soortgelijke procedures”

Verordening (EU) nr. 1215/2012. Verordening (EG) nr. 1346/2000. De vordering van Oilchart ten opzichte van OWB NL betreft de invordering van een onbetaald gebleven factuur, uitgeschreven voor het faillissement van OWB NL voor geleverde bunkers aan een zeeschip in een Nederlandse haven. De vraag is o.a. of art. 1, lid 2 onder b) van de Brussel I bis Vo 1215/2012 gelezen in samenhang met artikel 3, lid 1 van de Insolventieverordening 1346/2000 aldus moet worden uitgelegd dat onder de begrippen “faillissement akkoorden en andere soortgelijke procedures” ook een procedure valt waarbij de vordering in de dagvaarding beschreven wordt als een loutere handelsvordering zonder dat melding gemaakt wordt van het reeds eerder opengevallen faillissement van de verwerende partij.

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Luxemburg – 8 juni 2022 (ECER 25.7.22) - [C-372/22](#) - C.M.

Omgangsrecht – Vervolgzaak binnen drie maanden na verhuizing naar andere lidstaat - Bevoegde rechter?

Verordening (EG) nr. 2201/2003. De Luxemburgse rechter heeft ten aanzien van het omgangs- en verblijfsrecht met de minderjarige kinderen uitspraak gedaan op 12 juni 2020. De kinderen zijn op 31 augustus 2020 van Luxemburg naar Frankrijk verhuisd. Bij een vervolgzaak omtrent het omgangs- en verblijfsrecht die binnen drie maanden na de verhuizing naar Frankrijk plaatsvond, is de zaak aanhangig gemaakt in Frankrijk i.p.v. Luxemburg. De Franse rechter oordeelde echter dat zij niet territoriaal bevoegd is door litispotentie. De Luxemburgse rechter stelt het EU-Hof de vraag of de Franse rechter inderdaad niet bevoegd is om uitspraak te doen over deze zaak.

De vragen gaan over de verhouding van artikel 9 van de verordening tot de artikelen 8 en 15 van diezelfde verordening.

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Tsjechië - 5 mei 2022 (ECER 26.7.22) - C-393/22 - EXTÉRIA

Begrip “overeenkomst “- Precontractuele overeenkomst

Verordening (EU) nr. 1215/2012. Verzoekster is een in Tsjechië gevestigde vennootschap die advies verleent op het gebied van gezondheid en veiligheid op het werk. Verweerster is een vennootschap die is gevestigd te Slowakije. Zij hebben een precontractuele overeenkomst gesloten die erin bestond dat de verzoekende partij de verwerende partij het recht zou verlenen om franchisevestigingen te leiden en te beheren op het grondgebied van Slowakije. De verzoekende partij stelt dat de verwerende partij haar verplichting tot betaling van het voorschot niet is nagekomen. Zij heeft haar herroepingsrecht uitgeoefend en bij de Tsjechische rechter een procedure op grond van het Europees betalingsbevel ingeleid. De verwerende partij heeft opgeworpen dat de Tsjechische rechter in casu niet bevoegd was. De vraag is o.a. of de Brussel I bis-verordening aldus moet worden uitgelegd dat onder het begrip overeenkomst voor de verstrekking van diensten ook de precontractuele overeenkomst (pactum de contrahendo) valt waarbij partijen zich ertoe hebben verbonden een toekomstige overeenkomst voor de verstrekking van diensten in de zin van deze bepaling te sluiten.

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Spanje – 16 mei 2022 (ECER 27.7.22) – C-345/22, C-346/22 en C-347/22 - Maersk e.a.

Zeevervoer - Forumkeuzebeding

Verordening (EU) nr. 1215/2012. Verzoekster, Allianz, is als verzekeringsmaatschappij in de rechten getreden van haar verzekerde, Oversea Atlantic Fish, in het kader van een vordering tegen zeevervoerder Maersk. Goederen zijn beschadigd aangekomen in de haven van bestemming, waardoor zij deels verloren gingen. De vervoerovereenkomst werd gedocumenteerd in een cognossement. Op de keerzijde van het document stond een forumkeuzebeding. Maersk betwistte de bevoegdheid van de Spaanse rechters op grond van dat forumkeuzebeding, dat was opgenomen in clause 26 van het cognossement, en waarin werd verklaard dat de High Court of Justice van Londen bevoegd was om kennis te nemen van klachten tegen de vervoerder en dat het Engelse recht op het cognossement van toepassing was.

Het gaat erom te bepalen of een forumkeuzebeding ten gunste van een rechter van een derde land (in casu de High Court van het Verenigd Koninkrijk), dat is opgenomen in het document waarin de overeenkomst voor het internationale zeevervoer van goederen is neergelegd, rechtsgeldig is ten aanzien van de ontvanger. Het probleem schuilt in de vraag of dit beding, dat door de partijen bij de vervoerovereenkomst werd ingevoegd, kan worden tegengeworpen aan de ontvanger, die de internationale verkoopovereenkomst met de verkoper heeft gesloten onder CFR-voorwaarden, waardoor deze laatste verantwoordelijk is voor de bevrachting en de vrachtbetaling. Behelst de in artikel 25 vastgestelde regeling, volgens welke de nietigheid van de overeenkomst tot aanwijzing van een bevoegde rechter moet worden onderzocht overeenkomstig het recht van de lidstaat waaraan de partijen de bevoegdheid hebben toegewezen, eveneens de geldigheid van het beding ten aanzien van een derde die geen partij is bij de overeenkomst waarin het beding is opgenomen?

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Zweden – 24 mei 2022 (ECER 29.7.22) – C-339/22 - BSH Hausgeräte

Octrooi-inbreuk - Bevoegde rechter – Exceptie – Ongeldigheid octrooi

Verordening (EU) nr. 1215/2012. BSH heeft een vordering tegen Electrolux ingesteld die er onder meer toe strekte dat het Electrolux zou worden verboden om de geoctrooide uitvinding van BSH in Oostenrijk, Duitsland, Spanje, Frankrijk, het VK, Griekenland, Italië, Nederland en Turkije

te gebruiken en dat Electrolux zou worden veroordeeld om een billijke vergoeding te betalen voor het onrechtmatige gebruik. De Zweedse rechter heeft BSH echter niet-ontvankelijk verklaard in haar vordering met betrekking tot de buitenlandse octrooien vanwege de exclusieve bevoegdheid van gerechten in andere staten om uitspraak te doen over de geldigheid van aldaar geldig verklaarde octrooien (o.g.v. artikel 24, lid 4, en artikel 27 van de Brussel I-verordening).

De verwijzende rechter vraagt zich af of de nationale rechter onbevoegd is om van de vordering wegens inbreuk kennis te nemen ten aanzien van alle octrooien die geldig zijn verklaard in andere staten dan de eigen staat, wanneer de verweerder in de inbreukprocedure via een exceptie de geldigheid van het octrooi aan de orde heeft gesteld.

De vraag is o.a. of artikel 24, lid 4, van verordening 1215/2012 inhoudt dat een nationale rechter die zich overeenkomstig artikel 4, lid 1, van die verordening bevoegd heeft verklaard om kennis te nemen van een geschil ter zake van een octrooi-inbreuk, niet meer bevoegd is om uitspraak te doen over die inbreuk indien een exceptie wordt opgeworpen waarmee wordt gesteld dat het betreffende octrooi ongeldig is.

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Duitsland – 25 mei 2022 (ECER 24.8.22) - [C-462/22 – B.M.*](#)

Echtscheiding – Gewone verblijfplaats – Forumstaat - Wachtijd

Verordening (EG) nr. 2201/2003. De vraag is o.a. of voor het begin van de in artikel 3, lid 1, onder a), vijfde en zesde streepje, van de Brussel II bis-verordening bedoelde wachtijd een eenvoudig verblijf in de forumstaat voldoende is dan wel of verzoeker reeds zes maanden (respectievelijk een jaar) voor de indiening van het echtscheidingsverzoek zijn gewone verblijfplaats moet hebben gevestigd in de forumstaat.

NOOT – bij HvJ 16 juni 2022, [C-265/21, A.B. en A.B.-C.D.](#)

The São Paulo Panels. Szpunar AG on declaratory actions and the jurisdictional impact of their contractual roots. ([GAVL](#))

NOOT – bij HvJ 30 juni 2022, [C-652/20 H.W. e.a.](#)

The CJEU in Allianz. Among others linguistic arguments lead to the Court confirming Brussels Ia identifies territorial jurisdiction in direct action against an insurer. ([GAVL](#))

RECHTSPRAAK LIDSTATEN

- Greek court recognizes UK custody order to the non-biological parent in the context of a married same-sex couple ([conflict of laws](#))
- Athena Capital. Court of Appeal sets aside case-management stay under Brussels Ia, emphasises Brussels statutory purpose and A6 ECHR. ([GAVL](#))
- Van Heck v Giambone. In the absence of an EU harmonised approach, whether an issue is finally determined by foreign courts (relevant to lis pendens purposes) is a matter of national civil procedure, and as foreign law needs to be proven. ([GAVL](#))
- Airbus Investors Recovery v Airbus. Rechtbank Amsterdam unconvincingly on applicable law under Rome II in investor suits. ([GAVL](#))

REGELGEVING

Besluit (EU) 2022/1206 van de Raad van 12 juli 2022 betreffende de toetreding van de Europese Unie tot het Verdrag betreffende de erkenning en de tenuitvoerlegging van buitenlandse vonnissen in burgerlijke of handelszaken, [PBL 187 van 14.7.2022](#)

OVERIG

- Adoption of the 'Lisbon Guidelines on Privacy' at the 80th Biennial Conference of the International Law Association ([conflict of laws](#))
- Brussels IIa, habitual residence and forum necessitatis ([conflict of laws](#))
- Long Live the Regulation? Brussels II ter Regulation becomes fully applicable ([conflict of laws](#))
- EU Becomes the First Party to Accede to the 2019 Hague Judgments Convention ([conflict of laws](#))
- With EU, Ukraine joining, the 2019 Hague Judgments Convention will enter into force on 1 September 2023 ([conflict of laws](#))
- International Cooperation on Civil Justice ([Europa.eu](#))
The European Union has joined the Hague Judgments Convention, an important tool to facilitate rules-based multilateral trade and investment. The Convention sets out conditions for the recognition and enforcement of judgements in civil and commercial matters, including consumer and employment contracts, and possible grounds for their refusal.

Landbouw en visserij

HvJ – ARREST – 7 juli 2022 – zaak C-24/21 – PH – Italië – ECLI:EU:C:2022:526 – geen conclusie – [arrest](#)

Landbouw – Genetisch gemodificeerde levensmiddelen en diervoeders – Onbedoelde aanwezigheid ggo's

Verordening (EG) nr. 1829/2003. Richtlijn 2001/18/EG. De zaak gaat over een beschikking waarbij PH is veroordeeld tot een geldboete wegens schending van het verbod om genetisch gemodificeerde maïs te telen. Verzoeker heeft beroep ingesteld tegen de beschikking. Verzoeker betwist dat de maïs krachtens de regionale wet 5/2011 op het gehele grondgebied van de regio FVG niet mag worden geteeld. Artikel 26bis van richtlijn 2001/18 bepaalt dat de lidstaten alle passende maatregelen kunnen nemen om niet-doelbewuste aanwezigheid van genetisch gemodificeerde organismen in andere producten te voorkomen. Ook is bij besluit van de Commissie van 3 maart 2016 bepaald dat de teelt van ggo-maïs MON 810 op het gehele grondgebied van Italië is verboden.

De verwijzende rechter stelt de vraag of de verbodsbepaling in de regionale wet nr. 5/2011 van de regio FVG houdende co-existentiemaatregelen die neerkomen op een verbod op de teelt van de maïsvariëteit MON 810 op het grondgebied van de regio FVG, verenigbaar of onverenigbaar is met de regeling van richtlijn 2001/18, mede in het licht van verordening nr. 1829/2003 en aanbeveling 2010/C 200/01? Ook wordt gevraagd of dit verbod een maatregel van gelijke werking kan vormen en derhalve in strijd is met de artikelen 34, 35 en 36 VWEU

Hof: Artikel 26 bis van richtlijn 2001/18/EG, gelezen in het licht van verordening nr. 1829/2003 en de aanbeveling van de Commissie van 13 juli 2010 inzake richtsnoeren voor de ontwikkeling van nationale co-existentiemaatregelen om de onbedoelde aanwezigheid van ggo's in conventionele en biologische gewassen te vermijden verzet zich niet tegen een nationale maatregel die verbiedt dat op het grondgebied van een regio van de betrokken lidstaat genetisch gemodificeerde organismen worden geteeld die krachtens verordening nr. 1829/2003 zijn toegelaten teneinde de onbedoelde aanwezigheid van genetisch gemodificeerde organismen in andere producten te vermijden, op voorwaarde dat deze maatregel het doel helpt te bereiken om de keuze voor producenten en consumenten tussen genetisch gemodificeerde gewassen en biologische of conventionele gewassen te waarborgen, en dat deze maatregel, gezien de bijzondere kenmerken van deze gewassen op dit grondgebied, noodzakelijk is om dit doel te bereiken en evenredig is aan dit doel.

Wanneer een nationale maatregel de teelt van krachtens verordening nr. 1829/2003 toegelaten genetisch gemodificeerde organismen op het grondgebied van een regio van de betrokken lidstaat overeenkomstig artikel 26 bis van richtlijn 2001/18, zoals gewijzigd bij verordening nr.

1829/2003, gelezen in het licht van deze verordening en de aanbeveling van de Commissie van 13 juli 2010 inzake richtsnoeren voor de ontwikkeling van nationale co-existentiemaatregelen om de onbedoelde aanwezigheid van ggo's in conventionele en biologische gewassen te vermijden, verbiedt, hoeft deze maatregel daarnaast niet afzonderlijk te worden getoetst aan de artikelen 34 tot en met 36 VWEU.

HvJ – ARREST – 14 juli 2022 – zaak C-36/21 – Sense Visuele Communicatie en Handel – Nederland – CBB – ECLI:EU:C:2022:556 – conclusie – arrest

Jonge landbouwers – Onjuiste informatieverstrekking door bestuursorgaan - Vertrouwensbeginsel - Schadevergoeding

Verordening nr. 1307/2013. Het onderhavige verzoek om een prejudiciële beslissing betreft het Unierechtelijke vertrouwensbeginsel en de wijze waarop dat beginsel zich verhoudt tot datzelfde beginsel in het nationale recht. Het betreft een schadevordering die is ingesteld tegen het nationale bestuursorgaan dat is belast met de toepassing van de landbouwregeling van de Europese Unie in Nederland. In wezen wenst de verwijzende rechter te vernemen of het in de nationale rechtsorde erkende vertrouwensbeginsel kan worden ingeroepen om gestelde schade te vergoeden wanneer het analoge beginsel van het Unierecht niet kan worden ingeroepen.

Het verzoek heeft betrekking op de vordering tot vergoeding van de schade die Sense zou hebben geleden als gevolg van de onjuiste informatie die het Nederlandse bestuursorgaan heeft verstrekt over het begrip „jonge landbouwers” in artikel 50, lid 2, van verordening (EU) nr. 1307/2013.

Hof: Het Unierecht, en in het bijzonder het beginsel van bescherming van het gewettigd vertrouwen, moet aldus worden uitgelegd dat het zich er niet tegen verzet dat een justitiabele op grond van het nationaalrechtelijke vertrouwensbeginsel, en louter op basis van het nationale recht, vergoeding krijgt van schade die het gevolg is van een onjuiste uitlegging van een duidelijke Unierechtelijke bepaling door een nationale instantie, mits deze schadevergoeding niet neerkomt op de toekenning van een met het Unierecht strijdig voordeel, niet de begroting van de Europese Unie belast en niet kan leiden tot verstoring van de mededinging tussen de lidstaten.

- E** EU-Hof oordeelt over hoe het EU-rechtelijke vertrouwensbeginsel zich verhoudt tot het nationaalrechtelijke vertrouwensbeginsel ([ECER](#))

HvJ – ARREST – 1 augustus 2022 – zaak C-319/21 – Agecontrol – Italië – ECLI:EU:C:2022:613 – geen conclusie – arrest

Etikettering - Land van oorsprong – Groente en Fruit – Begeleidend document

Verordening (EC) No 1234/2007. Verordening (EU) No 543/2011. Tijdens een controle van het distributieplatform van Lidl Italia werd vastgesteld dat twee begeleidende documenten waren afgegeven voor groenten en fruit die vanuit dat distributieplatform naar verkooppunten waren vervoerd, waarop een ander land van oorsprong was vermeld dan wat de producent had gedrukt op de oorspronkelijke verpakking en was vermeld op de door Lidl Italia opgestelde prijskaart. Dit resulteerde in een inbreuk op artikel 5, vierde lid, van verordening 543/2011, waarna Agecontrol een boete heeft opgelegd aan Lidl. Is het op basis van verordening 543/2011 en verordening 1234/2007 verplicht om een begeleidend document op te stellen met de naam en het land van oorsprong van verse groenten en fruit - die in voorverpakte vorm worden verzonden met naam en land bedrukt op de verpakking - wanneer die producten van een distributieplatform naar verkooppunten worden vervoerd, en die gegevens ook worden vermeld op de facturen?

Hof: [niet officiële vertaling] Artikel 5, lid 4, van Uitvoeringsverordening (EU) nr. 543/2011, gelezen in het licht van artikel 8 van die verordening en van de artikelen 113 en 113 bis van Verordening (EG) nr. 1234/2007 moet aldus worden uitgelegd dat de controle op de overeenstemming met de handelsnormen voor producten in de sector groenten en fruit niet vereist dat de houder van die producten een begeleidend document af moet geven. Wanneer deze houder echter een dergelijk

document afgeeft, moet hij in alle stadia van het in de handel brengen van die producten de naam en het land van oorsprong van die producten vermelden, ongeacht het feit dat de externe informatiegegevens die vereist zijn bij uitvoeringsverordening nr. 543 /2011 al duidelijk en onuitwisbaar op één zijde van hun verpakking staan, op een voor de hand liggende plaats in het vervoermiddel waarmee ze worden vervoerd en op de facturen van de leverancier van die producten.

GERECHT EU – ARREST – 13 juli 2022 – zaak T-629/20 – Delifruit / Commissie – ECLI:EU:T:2022:448 – [arrest](#)

Gewasbeschermingsmiddelen – Werkzame stof chloorpyrifos – Vaststelling van maximumresiduegehalten voor chloorpyrifos in of op bananen

Verordening (EG) nr. 396/2005. Verzoekster, Delifruit, SA, vordert gedeeltelijke nietigverklaring van verordening (EU) 2020/1085.

Gerecht: Het beroep wordt verworpen.

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Ierland – 7 april 2022 (ECER 4.7.22) - [C-330/22](#) - [Friends of the Irish Environment](#)

Verordening (EU) nr. 1380/2013. Verordening (EU) 2019/472. Verordening (EU) 2020/123. De vraag is o.a. of bijlage IA bij verordening 2020/123 ongeldig is voor zover de in de verordening vastgestelde totale toegestane vangsten niet in overeenstemming zijn met het nulvangstadvies voor de maximale duurzame opbrengst dat door de Internationale Raad voor het onderzoek van de zee voor bepaalde soorten is uitgebracht.

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Denemarken – 4 mei 2022 (ECER 6.7.22) - [C-311/22](#) - [Moesgaard Meat 2012](#)

Exploitatie slachthuis - Milieuvergunning - Begrip “productie van geslachte dieren” – Begrip “per dag” – Begrip “capaciteit

Samenvatting onder: [Milieu](#)

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Bulgarije - (ECER 18.7.22) – [C-329/22](#) - [Zamestnik izpalnitelen direktor na Darzhaven fond „Zemedelie“](#)

Elfpo – Biologische landbouw – Minimale omschakelingsperiode

Verordening (EU) nr. 1305/2013. Verordening (EG) nr. 889/2008. Er wordt opgekomen tegen de weigering tot toekenning van financiële steun in het kader van maatregel 11 „Biologische landbouw” van het plattelandsontwikkelingsprogramma voor de periode 2014-2020, nadat werd vastgesteld dat de aanvragers de minimumperiodes voor de omschakeling naar de biologische productie hadden overschreden. De vraag is o.a. of verordening 1305/2013 aldus moet worden uitgelegd dat het niet in de weg staat aan een nationale bepaling waarbij de mogelijkheid om financiële steun te verkrijgen voor biologische productie tijdens de omschakeling wordt beperkt tot een periode die niet langer duurt dan de minimale omschakelingsperiodes als bedoeld in artikel 36, lid 1, artikel 37, lid 1, en artikel 38 van verordening 889/2008.

RECHTSPRAAK NL – Einduitspraak – CBb - 26 juli 2022 – na prejudiciële verwijzing [ECLI:NL:CBb:2021:311](#) - na HvJ [C-189/21](#) - [ECLI:NL:CBb:2022:434](#)

Gebruik niet toegelaten gewasbeschermingsmiddel - Randvoorwaardenkorting

Verordening (EU) nr. 1107/2009. Verordening (EU) nr. 1306/2013. Het geschil gaat over de randvoorwaardenkorting van 3% die verweerder heeft vastgesteld op de door appellante in het jaar 2018 aangevraagde rechtstreekse betalingen, omdat appellante een niet-toegelaten gewasbeschermingsmiddel heeft gebruikt. Volgens appellante was verweerder niet bevoegd om deze korting toe te passen, omdat beheerseis 10 niet van toepassing is op dit soort situaties. Met het arrest van 5 mei 2022 van het Hof van Justitie is duidelijk geworden dat beheerseis 10 ook ziet op de situatie waarin een niet-toegelaten gewasbeschermingsmiddel is gebruikt. Dit betekent dat verweerder in dit geval bevoegd was om de randvoorwaardenkorting van 3% toe te passen op de door appellante in het jaar 2018 aangevraagde rechtstreekse betalingen. Appellante heeft hiertegen niets ingebracht. Het College komt daarom tot de conclusie dat het beroep van appellante ongegrond is.

REGELGEVING

Uitvoeringsverordening (EU) 2022/1228 van de Commissie van 14 juli 2022 tot afwijking, vanwege de door de Russische inval in Oekraïne veroorzaakte crisis, van Uitvoeringsverordening (EU) 2017/892 voor 2022 wat betreft steunaanvragen en wat betreft aanvragen voor voorschotten en voor gedeeltelijke betalingen, [PBL 189 van 18.7.2022](#)

CONSULTATIE

Visserij – Mededeling over de werking van het gemeenschappelijk visserijbeleid, Feedback mogelijk van 26 Augustus 2022 - 23 September 2022 ([EC](#))

OVERIG

- Rapport Europese Rekenkamer over gemeenschappelijk Europees landbouwbeleid gepubliceerd ([ECER](#))
- Europese Commissie maakt einde aan uitzondering voor Nederland op mestnormen ([Europa-nu](#))
- Van der Wal: uitkoopregeling veeboeren vertraagd in Brussel ([Europa-nu](#))
Een nieuwe opkoopregeling voor veeboeren die moest helpen bij het verminderen van de stikstofuitstoot heeft vertraging opgelopen. Mogelijk komt de regeling voor de Europese Commissie neer op ongeoorloofde staatssteun, zo bevestigt stikstofminister Christianne van der Wal berichtgeving van NRC. De lopende regeling is om die reden verlengd tot december.

Levenslang

OVERIG

Nooit eerder hadden zo veel mensen levenslang in Nederland. Zij moeten eerder met verlof kunnen, stellen adviseurs ([NRC](#))

LHBT-rechten

RECHTSPRAAK (LID)STATEN

Non-Binary Passports: R (on the application of Elan-Cane) (Appellant) v Secretary of State for the Home Department (Respondent) [2021] UKSC 56 ([UK human rights](#))

NOOT – bij EHRM 17 mei 2022, Oganezova t. Armenië

Oganezova v. Armenia: Purposive homophobia in a deprived legal environment. ([strasbourgobservers](#))

OVERIG

- Europese Commissie start rechtszaak tegen Hongarije om lhbti-wet ([Europa-nu](#))
- Madrid Summit discussion on legal gender recognition ([FRA](#))

EHRM – factsheets en guides

- [🔗](#) Homosexuality: criminal aspects (juni 2014)
- [🔗](#) Sexual orientation issues (maart 2022)

Luchtvaart

HvJ – ARREST – 7 juli 2022 – zaak C-308/21 – SATA International – Azores Airlines – Portugal – ECLI:EU:C:2022:533 – geen conclusie – arrest

Luchtvaartclaim - Storing van systeem voor brandstofvoorziening – Buitengewone omstandigheid?

Verordening (EG) nr. 261/2004. In deze zaak was een vertraging van meer dan drie uur ontstaan vanwege een plotselinge, onverwachte storing in het brandstofvoorzieningssysteem op de luchthaven van Lissabon. Deze omstandigheid dwong tot een reorganisatie van alle vanuit Lissabon verrichte luchtvaartactiviteiten en tot het uitvoeren van transporten vanuit de brandstofcentra van nabijgelegen luchthavens om het probleem te ondervangen. De vraag was o.a. of deze storing was aan te merken als een buitengewone omstandigheid.

Hof: Artikel 5, lid 3, van verordening (EG) nr. 261/2004 moet aldus worden uitgelegd dat wanneer de luchthaven van herkomst van de betrokken vluchten of het betrokken vliegtuig verantwoordelijk is voor het beheer van het brandstofvoorzieningssysteem voor vliegtuigen, een algemene storing van dat systeem voor de brandstofvoorziening kan worden beschouwd als een „buitengewone omstandigheid” in de zin van deze bepaling.

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Slowakije - 29 maart 2022 (ECER 20.7.22) - C-283/22 - Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky

Verdrag van Montreal – Verzekeringseisen luchtvervoerders – Begrip “passagier”- Begrip “vervoer”- Ongeluk met politiehelikopter

Verordening (EG) nr. 785/2004. Verdrag van Montreal. Verzoekers zijn de directe nabestaanden van N.K., die is omgekomen bij een tragisch incident als gevolg van een val van een Bell 429 politiehelikopter in de militaire zone van de luchthaven van Prešov, een helikopter die eigendom is/was van en wordt geëxploiteerd door het ministerie van Binnenlandse Zaken van de Slowaakse Republiek, dat wil zeggen door verweerder. Verzoekers vorderen een vergoeding van de immateriële schade. Verzoekers zijn van mening dat verordening 785/2004 en het Verdrag van Montreal van toepassing zijn op deze zaak. Verweerder is van mening dat het Verdrag van Montreal en de verordeningen van de Europese Unie op het gebied van de burgerluchtvaart in casu niet kunnen worden toegepast aangezien zij uitdrukkelijk slechts van toepassing zijn op een persoon met de status van „passagier”, wat de overleden N. K. niet was. De vragen gaan o.a. over de uitlegging van de begrippen passagier en vervoer in verordening 785/2004 en in het Verdrag van Montreal.

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Roemenië – 27 april 2022 (ECER 20.7.22) - [C-362/22](#) - [Ryanair](#)

Luchtvaartclaim – Instapweigering – Recht op compensatie voor medereizigers?

Verordening (EG) nr. 261/2004. Verzoekers hadden een vlucht geboekt van Roemenië naar Duitsland. Aan één van de reizigers is de toegang tot de vlucht geweigerd omdat hij als staatloze en familielid van een Roemeens staatsburger een visum nodig had om naar Duitsland te reizen. De twee andere reizigers hebben vervolgens geweigerd om in te stappen.

De vraag is o.a. of het recht op compensatie als bedoeld in artikel 7, gelezen in samenhang met artikel 4, lid 3, ook toekomt aan personen die reizen met een persoon aan wie de toegang tot een vlucht wordt geweigerd en die, hoewel hun de toegang tot die vlucht niet wordt geweigerd, de reis niet meer willen ondernemen of niet meer geïnteresseerd zijn in de reis zonder de persoon aan wie de toegang tot de vlucht wordt geweigerd?

PREJUDICIËLE VERWIJZING – 3 juni 2022 (22.7.22 ECER) - [C-388/22](#) – [flightright](#)

Luchtvaartclaim - Slechte weersomstandigheden waardoor geplande vliegtuig niet aanwezig kon zijn - Buitengewone omstandigheden?

Verordening (EG) nr. 261/2004. De passagier had een vlucht geboekt van Porto Alegre (Brazilië) naar Lissabon (Portugal) met aansluitende vlucht LH1167 naar Frankfurt am Main. Vanwege onweersbuien is de eerste vlucht naar Portugal geannuleerd. Het voor de vlucht geplande vliegtuig kon vanwege het slechte weer niet in Porto Alegre landen. De passagier bereikte Frankfurt am Main meer dan 27 uur te laat. De vraag is o.a. of er sprake is van een buitengewone omstandigheid in de zin van artikel 5, lid 3, van verordening 261/2004 wanneer zich weersomstandigheden voordoen die de uitvoering van een vlucht verhinderen, ongeacht de specifieke aard ervan.

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Duitsland - 3 mei 2022 (ECER 23.8.22) - [C-474/22](#) – [Laudamotion*](#)

Luchtvaartclaim – Verplichte melding aan incheckbalie binnen bepaalde tijd?

Verordening 261/2004. De vraag is o.a. of het voor het recht op compensatie vereist is dat de passagier zich overeenkomstig artikel 3, lid 2, onder a), van de verordening op de door de luchtvaartmaatschappij aangegeven tijd, doch uiterlijk 45 minuten voor de gepubliceerde vertrektijd bij de incheckbalie meldt.

CONSULTATIE

Toewijzing van EU-luchthavenslots - herziening van de regels, Feedback- en raadplegingsperiode 29 Augustus 2022 - 21 November 2022 ([EC](#))

OVERIG

Luchtvaartsector kritisch over plannen EU voor uitstootrechten ([Europa-nu](#))

WIKI

[Wiki luchtvaartclaims](#)

Manipulatiesoftware auto's

HvJ – ARREST – 14 juli 2022 – zaak C-128/20 – GSMB Invest – Oostenrijk – **Grote Kamer** – ECLI:EU:C:2022:570 – [persbericht](#) – [conclusie](#) – [arrest](#)

HvJ – ARREST – 14 juli 2022 – zaak C-134/20 – Volkswagen – Oostenrijk – Grote Kamer – ECLI:EU:C:2022:571 – [persbericht](#) – [conclusie](#) – [arrest](#)

HvJ – ARREST – 14 juli 2022 – zaak C-145/20 – Porsche Inter Auto en Volkswagen – Oostenrijk – **Grote Kamer** – ECLI:EU:C:2022:572 – [persbericht](#) – [conclusie](#) – [arrest](#)

Manipulatiesoftware – Emissiewaarden - Ontbinding koopovereenkomst

Verordening (EG) nr. 715/2007. In deze zaak gaat het om voertuigen die uitgerust zijn met software die in het motormanagementsysteem is ingebouwd en die – naargelang van bepaalde buitentemperatuurs- en rijhoogteomstandigheden – de vermindering van de NOx-uitstoot beperkt. In wezen worden de volgende vragen voorgelegd. Is dat type software een „manipulatie-instrument” in de zin van artikel 3, punt 10, van deze verordening? Indien dat het geval is, kan deze software dan op grond van artikel 5, lid 2, onder a), van die verordening worden toegestaan? Indien die software niet toegestaan is, kan het gebruik ervan dan op grond van richtlijn 1999/44/EG leiden tot annulering van de verkoop wegens een gebrek aan overeenstemming van het voertuig met de overeenkomst?

Het Hof oordeelt dat in dieselloertuigen ingebouwde software waardoor de doelmatigheid van het emissiecontrolesysteem tijdens het grootste deel van het jaar bij gebruikelijke temperaturen wordt verminderd, een verboden manipulatie-instrument vormt. Omdat het hier niet gaat om een gebrek van geringe betekenis, is ontbinding van de koopovereenkomst in beginsel niet uitgesloten.

Hof: Artikel 3, punt 10, van verordening (EG) nr. 715/2007 moet aldus worden uitgelegd dat een instrument dat enkel bij een buitentemperatuur tussen 15 en 33 graden Celsius en op een rijhoogte van minder dan 1 000 meter waarborgt dat de in die verordening vastgestelde emissiegrenswaarden worden nageleefd, een „manipulatie-instrument” in de zin van dit artikel 3, punt 10, vormt.

Artikel 5, lid 2, onder a), van verordening nr. 715/2007 moet aldus worden uitgelegd dat een manipulatie-instrument dat enkel bij een buitentemperatuur tussen 15 en 33 graden Celsius en op een rijhoogte van minder dan 1 000 meter waarborgt dat de in die verordening vastgestelde emissiegrenswaarden worden nageleefd, niet onder de in deze bepaling neergelegde uitzondering op het verbod op het gebruik van dergelijke instrumenten kan vallen louter omdat met dit instrument onderdelen zoals de uitlaatgasrecirculatieklep, de uitlaatgasrecirculatiekoeler en de roetfilter voor dieselloertuigen worden ontzien, tenzij wordt aangetoond dat dit instrument uitsluitend dient tot het voorkomen van acute risico's voor de motor in de vorm van schade of ongevallen die voortvloeien uit een zodanig gebrekkige werking van een van deze onderdelen dat daardoor tijdens het rijden met een met dat instrument uitgerust voertuig een concreet gevaar ontstaat. Hoe dan ook kan een manipulatie-instrument dat onder normale verkeersomstandigheden het grootste deel van het jaar zou moeten functioneren om de motor te beschermen tegen schade of ongevallen en om de veilige werking van het voertuig te verzekeren, niet onder de uitzondering van artikel 5, lid 2, onder a), van verordening nr. 715/2007 vallen.

- HvJ EU over manipulatiesoftware in dieselloertuigen. (IT3996)
- Nieuwe nederlaag voor Volkswagen in zaak over uitlaatgassen ([Europa-nu](#))

Mededinging

HvJ – ARREST – 7 juli 2022 – zaak C-261/21 – F. Hoffmann-La Roche e.a. – Italië – ECLI:EU:C:2022:534 – geen conclusie – arrest

Offlabel gebruik van geneesmiddelen – Marktverdelingsafspraken – Boete – Verzoek om herziening van arrest nationale rechter – Strijdigheid met EU-recht?

Artikel 19, lid 1, tweede alinea, VEU. Artikel 267 VWEU. Artikel 47, Handvest EU. De Italiaanse mededingingsautoriteit (AGCM) heeft aan enerzijds F. Hoffmann-La Roche en Roche, en anderzijds Novartis AG en Novartis Farma geldboeten opgelegd omdat zij een met artikel 101 VWEU strijdige mededingingsregeling waren aangegaan om te zorgen voor een kunstmatige differentiatie tussen de geneesmiddelen Avastin en Lucentis door de perceptie van de risico's van het gebruik van Avastin in de oogheelkunde te manipuleren. Volgens de AGCM hebben zij dit gedaan om de verkoop van Lucentis te bevorderen, een geneesmiddel dat tienmaal zo duur is als Avastin, en had dit rechtstreekse gevolgen voor het evenwicht van de uitgaven voor de gezondheidszorg in zowel de openbare als de particuliere sector.

De Roche-groep en de Novartis-groep hebben beroep ingesteld bij de Italiaanse Raad van State, die het Hof een aantal prejudiciële vragen heeft gesteld over de uitlegging van artikel 101 VWEU.

Die vragen zijn beantwoord in het arrest in zaak C-179/16 (Hoffmann-La Roche). De hogere beroepen zijn verworpen. De Roche-groep en de Novartis-groep verzoeken de verwijzende rechter krachtens artikel 106 van het wetboek bestuursprocesrecht om herziening van dat arrest, wegens een feitelijke dwaling in de zin van artikel 395, punt 4, van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering.

Deze groepen voeren met name aan dat de motivering van dat arrest feitelijk onjuist is, aangezien het ongeoorloofde karakter van het offlabel aanbieden van Avastin volgens hen was vastgesteld in vele officiële standpunten van bevoegde autoriteiten en rechterlijke instanties.

De verwijzende rechter zet uiteen dat er in het Italiaanse recht geen rechtsmiddel bestaat waarmee kan worden nagegaan of een beslissing van een nationale rechter in laatste aanleg niet in strijd is met het Unierecht en in het bijzonder met de rechtspraak van het Hof.

Hij vraagt zich af of deze situatie verenigbaar is met artikel 4, lid 3, en artikel 19, lid 1, VEU alsook met artikel 2, leden 1 en 2, en artikel 267 VWEU, met name gelezen in het licht van artikel 47 van het Handvest.

Hof: Artikel 4, lid 3, en artikel 19, lid 1, VEU en artikel 267 VWEU, gelezen in het licht van artikel 47 Handvest EU, verzetten zich niet tegen procesrechtelijke bepalingen van een lidstaat die, zonder daarbij voorbij te gaan aan het gelijkwaardigheidsbeginsel, als gevolg hebben dat, wanneer de hoogste bestuursrechter van die lidstaat een geding beslecht in het kader waarvan hij het Hof krachtens artikel 267 VWEU om een prejudiciële beslissing had verzocht, de partijen bij dat geding niet om herziening van die beslissing van de nationale rechter kunnen verzoeken op grond dat die rechter is voorbijgegaan aan de door het Hof in antwoord op dat verzoek om een prejudiciële beslissing gegeven uitlegging van het Unierecht.

HvJ – ARREST – 1 augustus 2022 – zaak C-588/20 – Daimler – Duitsland – ECLI:EU:C:2022:607 – conclusie – arrest

Boete voor kartel vrachtwagenfabrikanten – Schadevordering - Vallen vuilniswagens binnen werkingssfeer van het besluit EC?

Artikel 101 VWEU. Verzoeker is een publiekrechtelijke rechtspersoon en heeft na openbare aanbestedingen bij verweerster vuilniswagens gekocht. Verweerster is een wereldwijd opererend automobielconcern dat o.a. vrachtwagens ontwikkelt, produceert en op de markt brengt. De Commissie heeft vastgesteld dat een aantal bedrijven zich schuldig had gemaakt aan mededingingsverstoring gedrag. In dat besluit heeft de Commissie haar hoogste boete ooit voor een kartel opgelegd, namelijk 2,93 miljard EUR, en in totaal 3,81 miljard EUR aan vrachtwagenfabrikanten voor het maken van heimelijke afspraken om de prijzen van

vrachtwagens kunstmatig te verhogen en om de kosten voor de invoering van emissietechnologieën voor deze vrachtwagens volgens de geldende normen door te berekenen gedurende een periode van 14 jaar. De onderhavige verwijzing volgt uit een zogenaamde „vervolgvordering” van het Landkreis Northeim tegen Daimler.

Verzoeker stelt dat dit vrachtwagenkartel, waarvan het bestaan door de Commissie is vastgesteld, hem bij de aanschaf van zijn twee vuilniswagens economische schade heeft toegebracht doordat op grond van de kartelafspraken te hoge prijzen werden gehanteerd. Hij stelt middels deze procedure een vordering tot vergoeding van die schade in tegen verweerster. Verweerster is echter van mening dat de litigieuze vuilniswagens als speciale voertuigen niet binnen de werkingssfeer van het Commissiebesluit vallen.

Hof: Besluit C(2016) 4673 final van de Europese Commissie van 19 juli 2016 inzake een procedure op grond van artikel 101 VWEU en artikel 53 van de EER-Overeenkomst (Zaak AT.39824 – Vrachtwagens) moet aldus worden uitgelegd dat speciale vrachtwagens, vuilniswagens daaronder begrepen, behoren tot de producten waarop het in dat besluit vastgestelde kartel betrekking had.

GERECHT EU – ARREST – 13 juli 2022 – zaak T-227/21 – Illumina/Commissie – ECLI:EU:T:2022:447 – [persbericht](#) – [arrest](#)

Mededinging – Concentratie – Bevoegdheid Commissie - Rechtszekerheidsbeginsel

Verordening (EG) Nr. 139/2004. Het Gerecht bevestigt de besluiten van de Commissie tot aanvaarding van een verwijzingsverzoek van Frankrijk, samen met andere lidstaten, met het verzoek de voorgenomen verwerving van Grail door Illumina te beoordelen. De Commissie is bevoegd om die concentratie te onderzoeken die geen Europese dimensie had of niet binnen het toepassingsgebied viel van de nationale regels voor concentratiecontrole van de lidstaten van de Europese Unie of van de staten die partij zijn bij de Overeenkomst betreffende de EER.

HvJ – CONCLUSIE A-G KOKOTT – 14 juli 2022 – zaak C-176/19 P – Commissie / Servier e.a. – ECLI:EU:C:2022:576 – [persbericht](#) – [conclusie](#)

Misbruik machtspositie – Markt van périndopril

Besluit C(2014) 4955 final. De A-G geeft het Hof in overweging dat alle overeenkomsten die de Servier-groep met generieke farmaceutische bedrijven heeft gesloten, mededingingsbeperkingen naar strekking vormden en dat het de vaststellingen van het Gerecht met betrekking tot de overeenkomsten tussen Servier en Krka, enerzijds, en de definitie van de relevante markt voor de toepassing van artikel 102 VWEU anderzijds, zou moeten vernietigen.

HvJ – CONCLUSIE A-G RANTOS – 14 juli 2022 – zaak C-127/21 P – American Airlines / Commissie – ECLI:EU:C:2022:584 – [conclusie](#)

Concentraties – Markt voor luchtvervoer – Transactie die verenigbaar met de interne markt wordt verklaard – Historische rechten

Verordening (EG) nr. 139/2004. Het Hof moet uitspraak doen op de hogere voorziening van American Airlines tegen het arrest van het Gerecht in zaak T-430/18 waarbij het Gerecht het door die onderneming ingestelde beroep tot nietigverklaring van besluit C(2018) 2788 final van de Europese Commissie van 30 april 2018 (zaak M.6607 – US Airways/American Airlines) heeft verworpen. Bijzonder aan deze zaak is dat het Hof voor het eerst staat voor de vraag welke uitlegging moet worden gegeven aan specifieke bepalingen van verbintenissen die integrerend deel uitmaken van een concentratiebesluit van de Commissie.

A-G geeft het Hof in overweging: De hogere voorziening wordt afgewezen.

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Hongarije – 7 juni 2022 (ECER 10.8.2022) – [C-425/22](#) – [MOL*](#)

Bevoegdheid rechter - Schadevergoeding – Kartel middelzware vrachtwagens – Vordering namens dochterondernemingen - Plaats van vestiging moedermaatschappij?

Verordening (EU) 1215/2012. De Europese Commissie heeft vastgesteld dat Mercedes-Benz Group (verweerster) samen met andere ondernemingen heeft deelgenomen aan een kartel, door afspraken te maken over de brutocatalogusprijzen voor middelzware vrachtwagens. MOL (eiseres) wil namens haar dochterondernemingen die schade hebben geleden door het prijskartel een schadevergoeding vorderen. Dit wil zij voorleggen aan de Hongaarse rechter aangezien MOL gevestigd is in Hongarije

Wanneer een moedermaatschappij in het kader van een schadevordering wegens mededingingsverstoring gedrag van een andere onderneming uitsluitend vergoeding vordert van de schade die haar dochterondernemingen door dat gedrag hebben geleden, is dan voor de vraag welke rechter bevoegd is bepalend de plaats van vestiging van de moedermaatschappij, als plaats waar het schadebrengende feit zich heeft voorgedaan?

RECHTSPRAAK (LID)STATEN

- On the Beach v Ryanair. A clairvoyance stretch in assessing an Article 30 'related actions' stay. ([GAVL](#))
- Dutch court finds Seafarers 'Dockers' clause falls within European competition law 'Albany' collective bargaining exception. ([GAVL](#))

CONSULTATIE

- EU-procedureregels in antitrustzaken – evaluatie, Feedback- en raadplegingsperiode 30 Juni 2022 - 6 Oktober 2022 ([EC](#))
- EU-mededingingsrecht – evaluatie van de groepsvrijstellingsverordening voor consortia, Feedback mogelijk van 9 Augustus 2022 - 3 Oktober 2022 ([EC](#))

OVERIG

Effective Enforceability of EU Competition Law Under Different AI Development Scenarios ([Verfassungsblog](#))

Medische fout

EHRM – ARREST – 30 augustus 2022 – Tusa t. Roemenië – [persbericht](#) – [arrest](#) – [21854/18](#) - [ECLI:CE:ECHR:2022:0830JUD002185418](#)

Kwaliteit van de rechtspraak – Gezondheidszorg en privéleven – Positieve verplichtingen

Artikel 8 EVRM. Vrouw ondergaat op advies van een oncoloog chemotherapie en een operatie. Als zij later een endocrinoloog consulteert blijkt dat zij niet aan kanker leed. Zij start zowel een strafrechtelijke, als een civielrechtelijke, én een tuchtrechtelijke procedure, tegen de oncoloog en tegen de chirurg die de operatie heeft uitgevoerd.

Het Hof kiest ervoor de zaak te beoordelen naar de maatstaf van (niet: artikel 2 of artikel 6, maar:) artikel 8 EVRM. Dit verdragsartikel legt de staat immers positieve verplichtingen op ter bescherming van de gezondheid.

Het Hof merkt op dat het nationale scala van procedurele mogelijkheden in dit geval heeft geleid tot verschillende resultaten. Zo is in de straf- en in de tuchtrechtelijke procedure beslist dat de oncoloog was tekortgeschoten, terwijl dit standpunt in een civielrechtelijke procedure juist is

verworpen. Verder is de juridische machinerie van de nationale rechtspraak traag en omslachtig gebleken, in deze zaak. De gerechten hebben zaken aangehouden terwijl andere procedures liepen. Dat kan verklaren waarom de strafzaak tegen de oncoloog verjaard is en een tuchtzaak is beëindigd omdat de chirurg inmiddels was overleden. Dat klaagster gekozen heeft om alle beschikbare remedies te beproeven kan het Hof haar niet kwalijk nemen. Het is begrijpelijk dat zij op zoek was naar opheldering van de feiten omtrent haar situatie en genoegdoening voor het lijden dat zij meende te hebben ondergaan. De onrechtmatige daadszaak – de enige procedure die nog tot een vorm van compensatie zou kunnen leiden – is echter gedurende negen jaar aanhangig gebleven nadat zij deze had aangebracht, en gedurende veertien jaar na het doktersconsult en de operatie. Conclusie van het EHRM is dat de nationale rechtspraak niet voldoende doelmatig is zoals vereist door de jurisprudentie van het Hof. Derhalve schending van artikel 8 EVRM.

Milieu, natuur, duurzame energie

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Denemarken – 4 mei 2022 (ECER 6.7.22) - [C-311/22](#) - [Moesgaard Meat 2012](#)

Exploitatie slachthuis - Milieuvergunning - Begrip “productie van geslachte dieren” – Begrip “per dag” – Begrip “capaciteit”

Richtlijn 2010/75/EU [IE-richtlijn]. Richtlijn 96/61/EG [IPPC-richtlijn]. Richtlijn 64/433/EEG. Richtlijn 91/497/EEG. Richtlijn 2004/41/EG. Richtlijn 77/99/EEG. Verordening (EG) nr. 853/2004. Het geschil betreft de vraag of verwerende partijen moeten worden gestraft wegens overtreding van het milieurecht door zonder milieuvergunning een slachthuis te exploiteren.

Met zijn eerste vraag wenst de verwijzende rechter te vernemen wat er dient te worden verstaan onder het begrip „*productie van geslachte dieren*” in punt 6.4, onder a), van bijlage I bij de IE-richtlijn. De gebruikte methode om met betrekking tot de „productie van geslachte dieren” het gewicht te bepalen, waaronder de vraag of het gewicht van het dier moet worden bepaald met of zonder kop en in warme dan wel leeggebloede staat, is van invloed op de beslechting van het geding, aangezien die methode van belang is voor het berekenen van de productiecapaciteit van het slachthuis en dus voor het antwoord op de vraag wanneer voor de exploitatie van het slachthuis een vergunning nodig is. Met zijn tweede vraag wenst de verwijzende rechter te vernemen wat er dient te worden verstaan onder het begrip „*per dag*” in punt 6.4, onder a), van bijlage I bij de IE-richtlijn. Voor de uitkomst van het geding is het van belang of er bij de vaststelling van het aantal productiedagen alleen rekening moet worden gehouden met de dagen vanaf het tijdstip waarop de dieren van stal worden gehaald, worden verdoofd en gedood totdat de grote standaardstukken zijn uitgesneden, dan wel of tevens rekening moet worden gehouden met de dagen waarop het uitslachten van het dier plaatsvindt. Dit is van invloed op de berekening van de productiecapaciteit van het slachthuis en dus op het tijdstip vanaf wanneer voor de exploitatie van het slachthuis een vergunning nodig is. Ten slotte vraagt de verwijzende rechter zich af wat er dient te worden verstaan onder het begrip „*capaciteit*” in punt 6.4, onder a), van bijlage I bij de IE-richtlijn. Voor de beslechting van het geding is het van belang hoe de capaciteit van een slachthuis moet worden berekend en of de „capaciteit” van het betrokken slachthuis lager kan zijn dan de productie die het realiseert.

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Spanje – 30 juni 2022 (ECER 8.8.2022) – C-436/22 – ASCEL*

Habitatrichtlijn – Wildsoort – Wolven – Jachtwetten

Richtlijn 92/43/EEG. Verzoekster (ASCEL, een vereniging met als doel de instandhouding en de studie van de Iberische wolf) vordert de vernietiging van het besluit van 9 oktober 2019 houdende goedkeuring van het plan voor de lokale exploitatie van wolven in de jachtgebieden ten noorden van de rivier de Duero in Castilië en León voor de seizoenen 2019/2020, 2020/2021 en 2021/2022.

Vraag is o.a. of de habitatrichtlijn zich ertegen verzet dat de opeenvolgende jachtwetten van de autonome regio Castilië en León de wolf aanmerken als een wildsoort waarop mag worden gejaagd en bijgevolg dat toestemming wordt gegeven voor de lokale exploitatie van de wolf in jachtgebieden gedurende de seizoenen 2019/2020, 2020/2021 en 2021/2022, terwijl zijn staat van instandhouding „ongunstig – ontoereikend” is volgens het verslag over de zesjarige periode 2013-2018 dat Spanje in 2019 bij de Europese Commissie heeft ingediend.

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Letland – 30 juni 2022 (ECER 17.8.2022) – C-434/22 – Latvijas valsts meži*

Speciale beschermingszone van Europees belang – Begrip ‘project’ – Habitatrichtlijn - Natuurbeschermingsplan

Richtlijn 92/43/EEG. Bestuursrechtelijke geschil waarin verzoekster verzoekt om vernietiging van het besluit van verweerster (de milieubeschermingsautoriteit) van 22 maart 2021, waarin verweerster heeft bepaald dat verzoekster een activiteit in een natuurreservaat had uitgevoerd (o.a. het kappen van bomen), die niet was opgenomen in het natuurbeschermingsplan van het natuurreservaat en aan verzoekster de verplichting is opgelegd om de negatieve gevolgen van de uitgevoerde activiteit voor de instandhoudingswaarden te beperken.

De vraag is onder andere of het begrip ‘project’ in de zin van artikel 1, lid 2, onder a), van Richtlijn 92/43/EEG eveneens betrekking heeft op de activiteiten die in een bosgebied worden verricht om het onderhoud te verzekeren van de daar aanwezige bosinfrastructuurinstallaties ter bescherming tegen bosbranden, overeenkomstig de eisen inzake bescherming tegen bosbranden die zijn vastgesteld in de toepasselijke regelgeving?

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Ierland – (ECER 23.8.22) – C-301/22 - An Bord Pleanála et Ireland and the Attorney General*

Kaderrichtlijn water – Oppervlaktewatertoestand – Waterlichaam - Vergunning - milieubescherming

Richtlijn 2000/60/EG. De vraag gaat o.a. over de uitlegging van de Kaderrichtlijn water, namelijk of alle waterlichamen, ongeacht hun oppervlakte, krachtens de richtlijn moeten worden aangewezen opdat een rechter in het kader van een vergunningaanvraag voor een project dat gevolgen heeft voor een oppervlaktewaterlichaam, het project kan beoordelen op basis van de achteruitgang en de goede oppervlaktewatertoestand.

RECHTSPRAAK (LID)STATEN

- A primer on the latest climate litigation judgment: Friends of the Earth et al v UK Government. Victory on transparency and data grounds. ([GAVL](#))
- Simon v Tache. Interesting issues on post-Brexit Brussels lis pendens, and on moment of seizure in amended claims. ([GAVL](#))

NOOT – bij HvJ 22 juni 2022, C-238/21 Porr Bau

Porr Bau. Medina AG on waste and end-of-waste status of excavated soil. ([GAVL](#))

EUROPESE COMMISSIE

Mededeling van de Commissie Richtsnoeren ter ondersteuning van de toepassing van Verordening (EU) 2020/741 inzake minimumeisen voor hergebruik van water 2022/C 298/01, [PB C 298 van 5.8.2022](#)

BNC fiche

Reactie op het EU-voorstel: Verordening inzake natuurherstel COM (2022) 304, [Kamerstuk 22112, nr. 3470](#)

CONSULATIE

- Bodemgezondheid – de bodems in de EU beschermen, duurzaam beheren en herstellen, Raadplegingsperiode 1 Augustus 2022 - 24 Oktober 2022 ([EC](#))
- Comité van toezicht op de naleving van het Verdrag van Aarhus – zaak inzake staatssteun: gevolgen/opties, Feedback- en raadplegingsperiode 13 Juli 2022 - 05 Oktober 2022 ([EC](#))

OVERIG

- Europese Commissie heeft geen volledig zicht op stikstofproblematiek EU-lidstaten ([Europa-nu](#))
- Europese Commissie maakt einde aan uitzondering voor Nederland op mestnormen ([Europa-nu](#))
- Onderzoek: Nederland moet uitstoot CO2 veel verder verminderen ([Europa-nu](#))
- Luchtvaartsector kritisch over plannen EU voor uitstootrechten ([Europa-nu](#))
- Deep sea deadline: The rush to mine the deep sea ([Leiden law blog](#))
- Ecocide: an Ambiguous Crime? ([EJILTalk](#))
- Conclusies van de Raad over acties op het gebied van civiele bescherming in verband met klimaatverandering, [PB C 322 van 26.8.2022](#)
- Van der Wal: uitkoopregeling veeboeren vertraagd in Brussel ([Europa-nu](#))
Een nieuwe opkoopregeling voor veeboeren die moest helpen bij het verminderen van de stikstofuitstoot heeft vertraging opgelopen. Mogelijk komt de regeling voor de Europese Commissie neer op ongeoorloofde staatssteun, zo bevestigt stikstofminister Christianne van der Wal berichtgeving van NRC. De lopende regeling is om die reden verlengd tot december.
- Holidays with smog ([Verfassungsblog](#))
The Polish energy policy is seeing further controversies. The Minister of Climate and the Environment, Anna Moskwa, allowed poor quality coal to be sold for 60 days. This means that, up to 28 August, households are able to buy bituminous coal with a higher content of sulphur and mercury, as well as harmful mining waste, e.g. mining sludge. This decision is already causing considerable controversy not only among climate activists, but also among voivodship (local) authorities that are implementing so-called anti-smog resolutions.
- The Future of European Climate Change Litigation; The Carême case before the European Court of Human Rights ([Verfassungsblog](#))

On 7 June 2022 the European Court of Human Rights (ECtHR) relinquished jurisdiction to the Grand Chamber to hear the application lodged on 28 January 2021 on behalf of Damien Carême, former mayor of the Commune of Grande Synthe in France on the basis of Articles 2 and 8 of the European Convention of Human Rights (ECHR). This application involves the 10th climate case for which the ECtHR has been called upon in recent months.

- Pumping Sewage Into Waterways Is An ‘Unlawful’ Risk To Public Health (eachother)
In 2012, the EU Commission took the UK Gov to the European Court of Justice over allowing water companies to dump sewage into rivers. The court ruled that it was illegal and that sewage overflows should only ever be used in “exceptional situations”, which could include ‘unforeseen circumstances’. Which could be interpreted as a storm or sudden severe weather.

EHRM - factsheets en guides

- 🔗 [Environment](#)
- 🔗 [Guide sur la jurisprudence de la Convention européenne des droits de l'homme - Environnement](#)

Ne bis in idem

OVERIG

Non bis in idem: between Menci and bpost – Judgment of the CJEU in the BV case ([Johan Callewaert](#))

EHRM – factsheets en guides

- 🔗 [Right not to be tried or punished twice](#)
- 🔗 [Guide on Article 4 of Protocol No. 7 to the ECHR – right not to be tried or punished twice](#)

Oekraïne

GERECHT – BESCHIKKING – 27 juli 2022 – zaak T-125/22 – RT France/Raad – Grote Kamer
– [ECLI:EU:C:2022:483](#) – [persbericht](#) – [beschikking](#)

Beperkende maatregelen - Mediabedrijf in Frankrijk dat gefinancierd wordt door de Russische staat – Beroep tot nietigverklaring

Besluit 2022/351/GBVB. Besluit 2014/512/GBVB. Verordening (EU) no 833/2014. RT France is een mediabedrijf dat gevestigd is in Frankrijk, maar dat gefinancierd wordt door Rusland. RT France is door de Raad op een lijst geplaatst van bedrijven waarvoor beperkende maatregelen gelden zoals een tijdelijk verbod op het uitzenden van programma's. RT France heeft om nietigverklaring van dat besluit verzocht. De Grote Kamer van het Gerecht verwerpt het verzoek van RT France tot nietigverklaring van de handelingen van de Raad, aangenomen na het uitbreken van de oorlog in Oekraïne, die deze organisatie tijdelijk verbieden inhoud uit te zenden. Dit is de eerste uitspraak van de Grote Kamer volgens de versnelde procedure. De Raad wordt o.a. ondersteund door België, Frankrijk, Letland, Estland en Polen.

- 📌 Case Law, EU: RT France v. Council: General Court finds ban on Russia Today not a violation of right to freedom of expression – Ronan Ó Fathaigh and Dirk Voorhoof ([Inform](#))

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Roemenië - 2 november 2021 (ECER 19.7.22) – [C-351/22 - Neves 77 Solutions](#)

Oekraïne-oorlog – Verplichte aanmelding van onder verbod vallende transactie – Schending aanmeldingsplicht – Automatische verbeurdverklaring - Onevenredigheid

Besluit 2014/512/GBVB. De vraag is o.a. of besluit 2014/512/GBVB, met name artikelen 5 en 7, aldus moet worden uitgelegd dat het lidstaten toestaat nationale maatregelen vast te stellen die voorzien in de automatische verbeurdverklaring van alle bedragen die voortvloeien uit een schending van de verplichting tot aanmelding van een onder het verbod van artikel 2, lid 2, onder a), van besluit 2014/512/GBVB vallende transactie.

RECHTSPRAAK LIDSTATEN

Extradition to Russia from an EU Member State ([Verfassungsblog](#))

On 8 August 2022, a Bulgarian Regional Court, acting as a first instance, allowed the extradition of Alexey Alchin, a Russian national, to Russia upon the request of the Russian Prosecutor's Office. This controversial decision sparked much debate among Bulgarian civil society because Alchin became known for burning his Russian passport at a protest against the Russian invasion of Ukraine in February 2022 and for maintaining anti-war stances.

REGELGEVING

Uitvoeringsverordening (EU) 2022/1228 van de Commissie van 14 juli 2022 tot afwijking, vanwege de door de Russische inval in Oekraïne veroorzaakte crisis, van Uitvoeringsverordening (EU) 2017/892 voor 2022 wat betreft steunaanvragen en wat betreft aanvragen voor voorschotten en voor gedeeltelijke betalingen, [PBL 189 van 18.7.2022](#)

OVERIG

- Oekraïne-Rusland: EU-ontwikkelingen ([ECER](#))
- Oekraïne-Rusland: Europese Commissie wijzigt tijdelijk staatssteunkader ([ECER](#))
- Overeenkomst tussen de Europese Unie en Oekraïne inzake goederenvervoer over de weg, [PBL 179 van 6.7.2022](#)
- Russian invasion of Ukraine prompts a surge in asylum-related migration of Georgians to the EU+ ([EUAA](#))
- Brussel: EU-visa weigeren aan alle Russen niet zomaar mogelijk ([Europa-nu](#))
- Implementation of EU sanctions against Russia: Commission adopts proposal for “maintenance and alignment” package ([Europa.eu](#))
- EU maakt visumaanvraag voor Russen lastiger, maar niet onmogelijk ([Europa-nu](#))
- EU-landen stemmen in met trainingsmissie Oekraïne ([Europa-nu](#))
- Why Banning Russian Tourists from Schengen Might not Be Unlawful ([Verfassungsblog](#))
- Why Restricting Tourist Visas to Russians is Legitimate ([Verfassungsblog](#))
- Heated tempers and legal ambiguities ([Verfassungsblog](#))
After some heads of EU governments advocated for an all-out ban of Russian nationals' Schengen visas, a heated academic and political debate arose over the question whether the EU could bar Russians from acquiring visas for a short-term stay in the Schengen area. Could a sweeping travel ban for Russian citizens be justified in the light of EU law?
- Putinism is Contagious ([Verfassungsblog](#))
As Moscow's invasion of Ukraine continues, EU Member States are contemplating new sanctions, including Schengen visa bans for Russian citizens. The underlying rationale is

the WWI 'enemy alien' logic, where all Russian civilians are enemy aliens, and must be treated with suspicion. This populist construction of an 'enemy alien' is antithetical to the EU's constitutional core, which also informs its visa and migration law. The populist retributive logic, to us, is a stress-test of the rule of law in the EU. It's good news that, outside Estonia and Latvia, it seems to be holding strong in other Member States.

- Bijstand in rechte valt niet onder EU-sancties ([Advocatenblad](#))
Juridische dienst-verlening door advocaten aan Russische partijen valt niet onder de sanctiewetgeving, als bijstand door een advocaat wettelijk vereist is.

Wiki

- [Wiki Oekraïne](#)

Onderwijs

HvJ – CONCLUSIE A-G EMILIOU – 7 juli 2022 – zaak C-372/21 – Freikirche der Siebenten-Tags-Adventisten in Deutschland – Oostenrijk – ECLI:EU:C:2022:540 – [conclusie](#)

Geloofsgenootschap – Subsidie – Confessionele school

Samenvatting onder: [Godsdienstvrijheid](#)

EHRM – factsheets en guides

- [Guide on Article 2 of Protocol No. 1 to the ECHR – right to education](#)

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Italië – 6 juni 2022 (ECER 4.8.2022) – [C-431/22 – Scuola europea di Varese*](#)

Bevoegdheid rechter – Europese scholen – Geschil over besluit tot zittenblijven – Middelbaar onderwijs

Verdrag houdende het Statuut van de Europese scholen. Beroep in cassatie om vooraf de rechterlijke bevoegdheid vast te stellen met betrekking tot een bij de bestuursrechter aanhangig geding inzake hoger beroep tegen een door de klassenraad van de Scuola Europea di Varese vastgesteld besluit tot zittenblijven.

Vraag is of uit artikel 27, lid 2, eerste alinea, eerste volzin, van het Verdrag houdende het Statuut van de Europese scholen, volgt dat de daarin genoemde kamer van beroep in eerste en laatste instantie exclusief bevoegd is om uitspraak te doen over geschillen betreffende het besluit tot zittenblijven dat de klassenraad ten aanzien van een leerling in het middelbaar onderwijs heeft vastgesteld.

Overlevering en uitlevering

HvJ – CONCLUSIE A-G RICHARD DE LA TOUR – 14 juli 2022 – zaak C-237/21 – Generalstaatsanwaltschaft München – Duitsland – ECLI:EU:C:2022:574 – [conclusie](#)

Verzoek derde land tot uitlevering onderdaan EU - Verbod op uitlevering eigen onderdanen - Verplichting tot uitlevering krachtens internationaal verdrag - Unieburgerschap

Artikelen 18 en 21 VWEU. De zaak ziet op een verzoek tot uitlevering dat, met het oog op de tenuitvoerlegging van een vrijheidsstraf, door de autoriteiten van Bosnië en Herzegovina aan de autoriteiten van de Bondsrepubliek Duitsland is gericht en betrekking heeft op S.M., die Servisch, Bosnisch en Kroatisch onderdaan is.

Dit verzoek past in het kader van het arrest van 6 september 2016, [Petruhhin](#). Met die rechtspraak heeft het Hof zijn oordeel in het arrest van 20 september 2001, [Grzelczyk](#), toegepast op het gebied van uitleveringen. Dat heeft ertoe geleid dat een lidstaat die geen uitlevering van eigen onderdanen toestaat, wordt verplicht na te gaan of er maatregelen bestaan die alternatieven voor uitlevering vormen, wanneer een derde land een verzoek indient tot uitlevering van een onderdaan van een andere lidstaat die zijn recht van vrij verkeer heeft uitgeoefend.

De verwijzende rechter wil met de prejudiciële verwijzing meer duidelijkheid krijgen over de manier waarop het arrest Raugevicius moet worden opgevat en hoe de inbreng van dat arrest in overeenstemming moet worden gebracht met de verplichtingen voor de lidstaten uit hoofde van het Europees Verdrag betreffende uitlevering.

A-G geeft het Hof in overweging: De artikelen 18 en 21 VWEU staan er niet aan in de weg dat, in het geval van een verzoek tot uitlevering met het oog op de tenuitvoerlegging van een vrijheidsstraf van een Unieburger die permanent op het grondgebied van de aangezochte lidstaat verblijft, die lidstaat, waarvan het nationale recht de uitlevering van eigen onderdanen aan landen buiten de Unie met het oog op de tenuitvoerlegging van een straf verbiedt en voorziet in de mogelijkheid dat een dergelijke in een derde land opgelegde straf ten uitvoer wordt gelegd op zijn grondgebied mits het verzoekende derde land daarmee instemt, deze Unieburger uitlevert overeenkomstig de verplichtingen die krachtens een internationaal verdrag op deze lidstaat rusten, voor zover hij de tenuitvoerlegging van de straf niet op doeltreffende wijze op zich kan nemen.

De aangezochte lidstaat kan zodoende alleen tot uitlevering overgaan wanneer – nadat deze lidstaat heeft voldaan aan zijn verplichting krachtens de artikelen 18 en 21 VWEU om het verzoekende derde land actief om instemming te verzoeken met gebruikmaking van alle mechanismen voor samenwerking en bijstand op het gebied van het strafrecht waarover de lidstaat in het kader van zijn betrekkingen met dat derde land beschikt – het derde land er niet mee instemt dat de desbetreffende straf op het grondgebied van de aangezochte lidstaat ten uitvoer wordt gelegd.

HvJ – ARREST – 14 juli 2022 – zaak C-168/21 – Procureur général près la cour d'appel d'Angers – Frankrijk – ECLI:EU:C:2022:558 – [persbericht](#) – [conclusie](#) – [arrest](#)

EAB – Voorwaarde van dubbele strafbaarstelling – Beschermd belang - Straf voor één strafbaar feit dat verschillende feiten omvat, waarvan sommige niet strafbaar zijn gesteld in de uitvoerende lidstaat

Kaderbesluit 2002/584/JBZ. Artikel 49, lid 3 Handvest EU. In het Unierecht kan de voorwaarde van dubbele strafbaarheid worden gedefinieerd als het feit dat de gedraging waarop de samenwerking betrekking heeft zowel in de verzoekende staat (of uitvaardigende lidstaat) als in de aangezochte staat (of uitvoerende lidstaat) een strafbaar feit oplevert. In bepaalde gevallen kan de overlevering van de persoon die wordt gezocht op grond van een EAB afhankelijk worden gesteld van de naleving van deze voorwaarde van dubbele strafbaarheid.

In de onderhavige zaak is door de Italiaanse rechterlijke autoriteiten een EAB uitgevaardigd met het oog op de tenuitvoerlegging van een veroordeling die met name betrekking heeft op één

strafbaar feit waarbij verschillende feiten als een en dezelfde strafbare handeling worden bestraft. De Cour de cassation, de Franse verwijzende rechter, vraagt of de rechterlijke autoriteiten van de uitvoerende lidstaat, te weten Frankrijk, kunnen weigeren dit EAB ten uitvoer te leggen in het licht van artikel 2, lid 4, en artikel 4, aanhef en punt 1, van kaderbesluit 2002/584/JBZ, en artikel 49, lid 3, Handvest EU.

De verwijzende rechter merkt op dat de bestanddelen van dat strafbare feit in de twee betrokken lidstaten verschillen, en dat sommige van de onder dat strafbare feit vallende feiten, anders dan in de uitvoerende lidstaat niet strafbaar zijn in de uitvoerende lidstaat. Het Hof wordt daarom verzocht de strekking van de voorwaarde van dubbele strafbaarheid, zoals voorzien in kaderbesluit 2002/584, te verduidelijken.

Het Hof oordeelt dat er geen perfecte overeenstemming vereist is tussen de bestanddelen van het betrokken strafbare feit in de uitvoerende lidstaat en in de uitvoerende lidstaat. De uitvoerende rechterlijke autoriteit kan de tenuitvoerlegging van het Europees aanhoudingsbevel dus niet weigeren op grond van het feit dat slechts een deel van de feiten waaruit het strafbare feit in de uitvoerende lidstaat bestaat, ook een strafbaar feit is in de lidstaat van tenuitvoerlegging.

- B** EU-Hof verduidelijkt de strekking van de voorwaarde van dubbele strafbaarheid in het kader van een EAB ([ECER](#))
- B** HvJ EU verduidelijkt de strekking van de voorwaarde van dubbele strafbaarheid in het kader van een EAB. ([BS-29-08-2022](#))

HvJ – CONCLUSIE A-G RICHARD DE LA TOUR – 14 juli 2022 – zaak C-158/21 – Puig Gordi e.a. – Spanje – Grote Kamer – ECLI:EU:C:2022:573 – [persbericht](#) – [conclusie](#)

EAB - Recht op eerlijk proces – Aantonen stelselmatige tekortkomingen

Kaderbesluit 2002/584/JBZ. Artikel 47, lid 2 Handvest EU. Dit verzoek vloeit voort uit de weigering van de Belgische gerechten om uitvoering te geven aan het Spaanse EAB dat is uitgevaardigd tegen de heer Lluís Puig Gordi. Het hof van beroep, dat een einduitspraak in deze zaak heeft gegeven, baseert zijn weigering op het bestaan van een risico van inbreuk op het recht om te worden berecht door een bij wet ingestelde rechtbank, aangezien het heeft geoordeeld dat er geen uitdrukkelijke rechtsgrond is voor het verlenen van bevoegdheid aan de Tribunal Supremo (hooggerechtshof) om de heer Puig Gordi te berechten. Het oordeelde ook dat de kans op schending van het vermoeden van onschuld zeer serieus moet worden genomen. Hoewel die weigering alleen Puig Gordi rechtstreeks aangaat, wordt het verzoek van de verwijzende rechter gepresenteerd als een middel om te bepalen welke beslissingen ten aanzien van alle verweerders moeten worden genomen. In casu moet een billijk evenwicht worden gevonden tussen de doeltreffendheid van het bij Kaderbesluit 2002/584 ingestelde systeem voor overlevering tussen de lidstaten en de eerbiediging van de grondrechten van personen voor wie Europese aanhoudingsbevelen zijn uitgevaardigd.

De A-G geeft het Hof in overweging dat een rechterlijke autoriteit de tenuitvoerlegging van een Europees aanhoudingsbevel niet kan weigeren op grond van het risico van schending van het recht op een eerlijk proces van de gezochte persoon, indien niet is aangetoond dat er sprake is van stelselmatige of algemene tekortkomingen die het rechtsstelsel van de lidstaat van uitvaardiging aantasten. Bij gebreke van dergelijke tekortkomingen kan een weigering van tenuitvoerlegging niet worden gebaseerd op de bewering dat de uitvaardigende rechtbank niet bevoegd is om dit bevel uit te vaardigen en de gezochte persoon te berechten.

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Nederland – Rechtbank Amsterdam - 22 juli 2022 – ECLI:NL:RBAMS:2022:4252

Voortzetting overleveringsdetentie - Uitsstel overlevering - Lopende Nederlandse strafvervolgning

Kaderbesluit 2002/584/JBZ. Op 31 augustus 2021 heeft de Poolse rechter een EAB uitgevaardigd tegen de opgeëiste persoon met het oog op de tenuitvoerlegging van een vrijheidsstraf voor de duur van twee jaren, waarvan volgens dat EAB nog één jaar, elf maanden en zeventwintig dagen resteren. Deze vrijheidsstraf is opgelegd voor dertien strafbare feiten die vallen onder de categorie “georganiseerde of gewapende diefstal” als bedoeld in artikel 2, tweede lid, van Kaderbesluit 2002/584/JBZ. Ter uitvoering van dat EAB is de opgeëiste persoon op 9 april 2022 aangehouden.

Op 16 juni 2022 heeft de rechtbank de overlevering van de opgeëiste persoon toegestaan. In Nederland is een strafvervolgning tegen de opgeëiste persoon aanhangig wegens een ander feit dan de feiten die aan het EAB ten grondslag liggen. Hij is veroordeeld tot een geldboete van € 360,--, subsidiair 7 dagen hechtenis, vanwege overtreding van artikel 107, eerste lid van de Wegenverkeerswet 1994. De opgeëiste persoon heeft daartegen hoger beroep ingesteld en wenst geen afstand te doen van zijn aanwezigheidsrecht in die strafvervolgning. De behandeling van dat hoger beroep staat gepland voor 4 oktober 2022. De rechtbank Amsterdam heeft op verzoek van de OvJ de gevangenhouding van de opgeëiste persoon voor de duur van dertig dagen verlengd, omdat “de feitelijke overlevering door bijzondere omstandigheden niet binnen de termijn van 10 dagen kan plaats hebben”.

De rechtbank ziet zich ambtshalve gesteld voor de vraag of zij de gevangenhouding van de opgeëiste persoon, die – in beginsel – steeds met dertig dagen kan worden verlengd zolang de Nederlandse strafvervolgning niet definitief is afgerond, moet opheffen of schorsen. In dit kader zal zij drie vragen aan het Hof van Justitie stellen, die mede voortvloeien uit het arrest *C en CD (Obstacles juridiques à l'exécution d'une décision de remise)*.

Prejudiciële vragen:

1. *Verzetten de artikelen 12 en 24, eerste lid, van Kaderbesluit 2002/584/JBZ, gelezen in samenhang met artikel 6 Handvest EU, zich ertegen dat een opgeëiste persoon, van wie de overlevering ter fine van tenuitvoerlegging van een vrijheidsstraf definitief is toegestaan maar is uitgesteld “opdat betrokkene in de uitvoerende staat kan worden vervolgd (...) wegens een ander feit dan het in het Europees aanhoudingsbevel bedoelde feit”, gedurende die strafvervolgning in hechtenis wordt gehouden ter uitvoering van dat Europees aanhoudingsbevel?*

2. a. *Is de beslissing om de in artikel 24, eerste lid, van Kaderbesluit 2002/584/JBZ bedoelde bevoegdheid tot uitsstel van de overlevering toe te passen een beslissing over de tenuitvoerlegging van het EAB, die op grond van artikel 6, tweede lid, van Kaderbesluit 2002/584/JBZ, gelezen in samenhang met overweging 8 van dit kaderbesluit, moet worden genomen door de uitvoerende rechterlijke autoriteit?*

2. b. *Zo ja, heeft de omstandigheid dat die beslissing is genomen zonder tussenkomst door een uitvoerende rechterlijke autoriteit in de zin van artikel 6, tweede lid, van Kaderbesluit 2002/584/JBZ tot gevolg dat een opgeëiste persoon niet meer in hechtenis mag worden gehouden ter uitvoering van het tegen hem uitgevaardigde Europees aanhoudingsbevel?*

3. a. *Verzet artikel 24, eerste lid, van Kaderbesluitbesluit 2002/584/JBZ, gelezen in samenhang met de artikelen 47 en 48 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie, zich ertegen dat de overlevering van een opgeëiste persoon wordt uitgesteld met het oog op strafvervolgning in de uitvoerende lidstaat om de enkele reden dat de opgeëiste persoon desgevraagd geen afstand wenst te doen van zijn aanwezigheidsrecht in die strafvervolgning?*

3. b. *Zo ja, welke factoren moet de uitvoerende rechterlijke autoriteit dan betrekken bij haar beslissing over uitsstel van de daadwerkelijke overlevering?*

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Duitsland – 14 juni 2022 (ECER 9.8.2022) – [C-396/22, C-397/22 en C-398/22](#) – [Generalstaatsanwaltschaft Berlin e.a.](#) *

Europees Aanhoudingsbevel – Overlevering – Strafproces - Begrip “proces” - Betekening – Daadwerkelijk ontvangen? - Verstek

Kaderbesluit 2002/584/JBZ. Het betreft drie zaken waarin door middel van een Europees aanhoudingsbevel om overlevering van personen is verzocht.

De vraag is o.a. of ervan moet worden uitgegaan dat artikel 4 bis, lid 1, onder a), i), van kaderbesluit 2002/584/JBZ, zoals gewijzigd bij kaderbesluit 2009/299/JBZ, in het geval waarin de dagvaarding aan een volwassen huisgenoot is betekend, aldus moet worden uitgelegd dat de uitvaardigende rechterlijke autoriteit moet aantonen dat de betrokkene de dagvaarding daadwerkelijk heeft ontvangen, of moet die bepaling aldus worden uitgelegd dat door de betekening aan de volwassen huisgenoot vaststaat dat de betrokkene kennis draagt van de dagvaarding, wanneer hij niet aannemelijk maakt dat en waarom hij daarvan geen kennis draagt? Voorts gaat de vraag over de uitleg van het begrip “proces”.

RECHTSPRAAK LIDSTATEN

Extradition to Russia from an EU Member State ([Verfassungsblog](#))

On 8 August 2022, a Bulgarian Regional Court, acting as a first instance, allowed the extradition of Alexey Alchin, a Russian national, to Russia upon the request of the Russian Prosecutor's Office. This controversial decision sparked much debate among Bulgarian civil society because Alchin became known for burning his Russian passport at a protest against the Russian invasion of Ukraine in February 2022 and for maintaining anti-war stances.

RECHTSPRAAK NL - Hoge Raad - 8 juli 2022 - [ECLI:NL:HR:2022:1044](#)

Uitlevering – Recht op familieleven

Artikel 8 EVRM. Voorkomen van strafbare feiten. Rechtvaardigt belang uitlevering inmenging in gezinsleven? EHRM 26 januari 2010, nr. 9742/07 (King t. Verenigd Koninkrijk). Legitiem doel. Uitzonderlijke omstandigheden (exceptional circumstances).

- B** Familie- en gezinsleven staat slechts in uitzonderlijke omstandigheden in de weg aan uitlevering ([Cassatieblog](#))

Uitlevering en art. 8 EVRM: uitgangspunt is dat het belang bij uitlevering voorgaat en dat slechts in uitzonderlijke omstandigheden het recht op respect voor het familie- en gezinsleven aan uitlevering in de weg kan staan; dat laat geen ruimte voor een belangenafweging.

OVERIG

Everything must remain the same for everything can change ([Verfassungsblog](#))

The European Arrest Warrant mechanism has been one of the fiercest manifestations of the rule of law crisis in Poland. Four years have passed since the EU Court of Justice instructed executing courts to carry out a two-step test, to decide on the execution of EAWs issued by a Member State affected by systemic deficiencies to the independence of its judicial system. Four years later, the Polish government has only dug itself deeper into its authoritarian trench. With its recent rulings, the Court has significantly broadened the criteria and factors on which the executing courts can rely, when assessing the risk of a breach of Article 47(2) CFR in the issuing State.

EHRM factsheet

- [Extradition and life imprisonment](#)

Prejudiciële procedure HvJ

HvJ – ARREST – 14 juli 2022 – zaak C-500/20 – ÖBB-Infrastruktur Aktiengesellschaft – Oostenrijk – ECLI:EU:C:2022:563 – [conclusie](#) – [arrest](#)

Internationaal spoorwegvervoer – COTIF - Aansprakelijkheid infrastructuurbeheerder – Bevoegdheid HvJ

Samenvatting onder: [Vervoer](#)

Wiki

[Prejudiciële procedure bij het Hof van Justitie EU](#)

Privacy en persoonsgegevens

HvJ – ARREST – 1 augustus 2022 – zaak C-184/20 – Vyriausioji tarnybinės etikos komisija – Litouwen – **Grote Kamer** – ECLI:EU:C:2022:601 – [persbericht](#) – [conclusie](#) – [arrest](#)

Publicatie van particuliere belangen op internet- Directeur NGO – Noodzakelijk? - Schending privacy?

Artikelen 7, 8 en 52, lid 1 Handvest EU. Richtlijn 95/46/EG. Verordening (EU) 2016/679. Letland, Italië en Finland hebben schriftelijke opmerkingen ingediend. Verzoeker is directeur van een NGO die werkzaam is op het gebied van milieubescherming. De NGO ontvangt subsidie van de EU (LIFE) en van de Litouwse overheid. Verzoeker heeft volgens verweerder de nationale wet geschonden door geen particuliere belangen aan te geven (die vervolgens op een website worden gepubliceerd). Volgens verzoeker is de nationale bepaling niet van toepassing omdat hij geen bevoegdheden heeft van openbaar bestuur. Bovendien is publicatie van zijn persoonsgegevens volgens verzoeker in strijd met de AVG en het EU Handvest. Volgens verweerder geldt de wet wel voor verzoeker omdat de NGO waar hij voor werkt subsidie krijgt van de overheid. Volgens de verwijzende rechter is openbaarmaking van de gespecificeerde omstandigheden op het internet geen noodzakelijke maatregel om het door de wet nagestreefde doel, te weten de toepassing van het beginsel van transparantie in de overheidsdienst, te waarborgen. De verstrekking van dergelijke gegevens aan enkel de in de wet bedoelde entiteiten (artikel 5) en het toezicht waarmee deze entiteiten ter zake zijn belast (artikel 22), daaronder begrepen het toezicht dat aan een bijzondere instelling, te weten de commissie, is toevertrouwd, zijn voldoende maatregelen om de verwezenlijking van het door de wet nagestreefde doel te waarborgen. De rechter twijfelt eraan of de nationale wettelijke regeling volgens welke de opgave van particuliere gegevens openbaar moet worden gemaakt en moet worden gepubliceerd, verenigbaar is met de voornoemde bepalingen van het Handvest en van de verordening en met de rechtspraak. De verwijzende rechter stelt vragen van uitleg over artikel 6, lid 1, onder e), artikel 6, lid 3 en artikel 9, lid 1 van verordening (EU) 2016/679.

Het Hof oordeelt dat de Litouwse wetgeving die voorziet in de online openbaarmaking van een deel van de gegevens in de verklaring van privébelangen van bestuurders van instellingen die overheidsmiddelen ontvangen, in strijd is met het EU-recht. Er moet een evenwichtige afweging gemaakt worden tussen enerzijds de doelstelling van algemeen belang en anderzijds de grondrechten in kwestie.

Hof: [niet officiële vertaling] Artikel 7, onder c), van Richtlijn 95/46/EG en punt c) van de eerste sub van artikel 6, lid 1, en artikel 6, lid 3, van Verordening (EU) 2016/679, gelezen in het licht van de artikelen 7, 8 en 52, lid 1, van het Handvest EU, staat in de weg aan een nationale wetgeving die voorziet in de online publicatie van de verklaring van particuliere belangen die elk hoofd van een instelling die openbare middelen ontvangt, moet indienen, voor zover die publicatie met name naamspecifieke gegevens met betrekking tot zijn of haar echtgenoot, samenwonende of partner, of aan personen die naaste verwanten zijn van de aangever, of bij hem of haar bekend zijn, die

aanleiding kunnen geven tot een belangenconflict, of betrekking hebben op een transactie die tijdens de laatste 12 kalendermaanden is gesloten met een waarde van meer dan EUR 3.000.

Artikel 8, lid 1, van richtlijn 95/46 en artikel 9, lid 1, van verordening 2016/679 moeten aldus worden uitgelegd dat de bekendmaking, op de website van de overheidsinstantie die verantwoordelijk is voor het verzamelen en controleren van de inhoud van verklaringen van particuliere belangen, van persoonsgegevens die indirect de seksuele geaardheid van een natuurlijke persoon kunnen onthullen, een verwerking van bijzondere categorieën persoonsgegevens vormt in de zin van die bepalingen.

- E EU-Hof: gegevens waaruit indirect de seksuele geaardheid van een persoon kan worden afgeleid vormen gevoelige gegevens in de zin van de AVG ([ECER](#))

PREJUDICIËLE VERWIJZING – België – (ECER 13.7.22) – [C-333/22 - Ligue des droits humains](#)

Politionele informatie – Weigering veiligheidsattest - Toezichhoudende autoriteit – Verwerking persoonsgegevens – Recht op voorziening in rechte

Richtlijn (EU) 2016/680. De gegevens die door de politiediensten worden verwerkt, zoals de litigieuze gegevens, zijn naar Belgische recht onderworpen aan een bijzondere regeling. Zoals is toegestaan op grond van artikel 17 van richtlijn 2016/680, bepaalt artikel 42 van de Belgische wet dat verzoeken uit hoofde van de rechten op persoonsgegevens worden gericht aan het Controleorgaan op de politionele informatie, dat de betrokkene enkel meedeelt dat „de nodige verificaties werden verricht”. De „contextuele informatie” die het Controleorgaan op de politionele informatie aan de betrokkene kan verstrekken, is tot nu toe niet gepreciseerd. Hoewel artikel 17, lid 3, van de richtlijn vereist dat de betrokkene in kennis wordt gesteld van zijn recht om beroep in te stellen bij de rechter, verzoekt artikel 42 van de wet de toezichhoudende autoriteit niet om de betrokkene te informeren over dit recht. Artikel 17, lid 3, van de richtlijn is dus niet omgezet in nationaal recht. De vraag is o.a. of artikel 47 en artikel 8, lid 3, van het Handvest vereisen dat wordt voorzien in een voorziening in rechte tegen een onafhankelijke toezichhoudende autoriteit zoals het Controleorgaan op de politionele informatie, wanneer zij de rechten van de betrokkene uitoefent jegens de verwerkingsverantwoordelijke.

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Duitsland – 30 juni 2022 (ECER 12.8.2022) – [C-456/22 – Gemeinde Ummendorf*](#)

AVG – Zonder toestemming publiceren persoonsgegevens op internet – Vordering schadevergoeding wegens immateriële schade

Verordening (EU) 2016/679. Verweerster (een gemeente) heeft zonder toestemming van eisers een agenda voor een gemeenteraadsvergadering en een uitspraak van de bestuursrechter in eerste aanleg op internet gepubliceerd. In beide documenten worden de namen van eisers en adresgegevens vermeld, zonder dat deze gegevens onleesbaar waren gemaakt. Eisers vorderen o.g.v. artikel 82, lid 1, AVG schadevergoeding van de immaterieel geleden schade, wegens schending van artikel 5, lid 1, onder a), AVG.

Vereist het begrip immateriële schade in artikel 82, lid 1, van verordening (EU) 2016/679 dat er bij de vaststelling van immateriële schade sprake is van een merkbaar nadeel en een objectief vaststelbare aantasting van persoonsgerelateerde belangen, of volstaat hiervoor reeds dat de betrokkene kortstondig de zeggenschap over zijn gegevens heeft verloren als gevolg van de publicatie van persoonsgegevens op het internet gedurende een periode van enkele dagen, zonder dat dit merkbare of nadelige gevolgen voor hem heeft gehad?

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Duitsland – 28 juni 2022 (ECER 16.8.2022) – C-461/22 – MK*

AVG - Curator – Verwerkingsverantwoordelijke – Inzage gegevens

Verordening (EU) 2016/679. Verweerder werkt als advocaat en werd door de rechter als curator van verzoeker aangewezen. Inmiddels is verweerder als curator ontslagen en is een andere professionele curator aangesteld. Verzoeker verzoekt overeenkomstig artikel 15 AVG om inzage in gegevens die over hem zijn opgeslagen en om een eindafrekening.

Is de wettelijk benoemde curator die deze activiteit uitoefent in het kader van zijn beroep, een verwerkingsverantwoordelijke in de zin van artikel 4, punt 7, van verordening (EU) 2016/679? En moet hij informatie verstrekken overeenkomstig artikel 15 AVG?

EDPB

- EDPB-EDPS Joint Opinion 04/2022 on the Proposal for a Regulation of the European Parliament and of the Council laying down rules to prevent and combat child sexual abuse (EDPB)
- EDPB-EDPS Joint Opinion 03/2022 on the Proposal for a Regulation on the European Health Data Space (EDPB)

OVERIG

- AP: stel grenzen aan opnieuw gebruiken van persoonsgegevens uit overheidsdata (AP)
- Nieuwe EDPB-guidelines over AVG-certificaat als doorgifte-instrument (AP)
- Adoption of the 'Lisbon Guidelines on Privacy' at the 80th Biennial Conference of the International Law Association ([conflict of laws](#))
- To Use or Not to Use the European Digital Identity Wallet: Data Protection issues in the ongoing legislative debate ([EU law analysis](#))
- The Belgian DPA yet again on processing of activities and Article 3(1) v 3(2) GDPR. Google appeals a prime example of circular reasoning. ([GAVL](#))

Wiki

- [Wiki AVG](#)

EHRM - factsheets en guides

- [Guide to the case-Law of the of the ECHR on dataprotection](#)
- [EHRM Factsheet Personal data protection](#)

Procesrecht en recht op eerlijk proces – algemeen en civiel recht

EHRM – ARREST – 30 augustus 2022 – Korporativna Targovska Banca t. Bulgarije - persbericht – arrest - [46564/15](#) - [68140/16](#) - ECLI:CE:ECHR:2022:0830JUD004656415

Intrekking bankvergunning – Ontbinding – Recht op een eerlijk proces – Eigendomsbescherming

Samenvatting onder: [Financiële markt en diensten](#)

REGELGEVING

Wet van 6 juli 2022, houdende verandering van de Grondwet, strekkende tot het opnemen van een bepaling over het recht op een eerlijk proces, [Staatsblad 2022, 331](#)

Artikel 17 van de Grondwet wordt als volgt gewijzigd, voor het tweede lid (nieuw) wordt een lid ingevoegd, luidende:

Ieder heeft bij het vaststellen van zijn rechten en verplichtingen of bij het bepalen van de gegrondheid van een tegen hem ingestelde vervolging recht op een eerlijk proces binnen een redelijke termijn voor een onafhankelijke en onpartijdige rechter.

EHRM – factsheets en guides

[🔗 Guide on article 6 ECHR - right to a fair trial \(civil limb\)](#)

Procesrecht en recht op eerlijk proces – strafrecht

EHRM – ARREST – 5 juli 2022 - Loizides t. Cyprus – [persbericht](#) – [arrest](#) - [31029/15](#) - [ECLI:CE:ECHR:2022:0705JUD003102915](#)

Vervolging na explosie op marinebasis Evangelos Florakis - Geen schending

Artikel 6 EVRM. De zaak heeft betrekking op het proces tegen de heer Loizidis in verband met de explosie op de marinebasis Evangelos Florakis en in het bijzonder op de uitspraak in hoger beroep strekkend tot verwerping van het beroep van klager. Er wordt geklaagd over het feit dat de uitspraak strekkend tot verwerping van beroep onvoldoende gemotiveerd is.

De heer Loizidis was het hoofd van de speciale eenheid voor rampenbestrijding ten tijde van de explosie op de marinebasis in 2011. In verband met het incident werd hij door de rechtbank veroordeeld voor dood door schuld. In hoger beroep was sprake van een staking van stemmen (er waren zes rechters die het beroep hadden verworpen en twee afzonderlijke arresten van respectievelijk de overige twee en vier rechters die het beroep hadden toegewezen). De president van de Hoge Raad deelde vervolgens mede dat het beroep is verworpen, omdat de stemmen staken en appellants zich niet had ontdaan van de bewijslast dat de beslissing in eerste aanleg onjuist was.

Het Hof oordeelt dat duidelijk is dat volgens het nationale recht (artikel 27 lid 2 van wet 14/1960) een staking van de stemmen zou leiden tot verwerping van het beroep wegens niet-nakoming van de bewijslast. Het hof oordeelt verder dat het nationale recht en staking van stemmen niet in strijd is met artikel 6 EVRM. Voorts oordeelt het Hof dat de uitspraak die leidde tot de afwijzing van zijn beroep voldoende gemotiveerd is, ondanks dat in het arrest niet uitdrukkelijk is verwezen naar het van toepassing zijnde nationale recht. De mededeling van de president en het nationale hof hadden duidelijk gemaakt dat het beroep was afgewezen omdat klager zich niet aan zijn bewijslast had gehouden. Ten slotte bleek uit de door klager voor het Hof ingediende opmerkingen dat er geen twijfel over bestond dat hij had begrepen dat de verwerping van het beroep het gevolg was van toepassing van artikel 27 lid 2 van wet 14/1960. Hoewel een korte motivering ter zake en een conclusie met betrekking tot de uitkomst van de zaak in het arrest passend was geweest, is het ontbreken daarvan gelet op de bijzondere omstandigheden van het geval niet in strijd met de vereisten van artikel 6 lid 1 EVRM.

Het hof oordeelt met vier stemmen tegen drie dat geen sprake is van schending van artikel 6 EVRM.

HvJ – ARREST – 1 augustus 2022 – zaak C-242/22 PPU – T.L. – Portugal – ECLI:EU:C:2022:611 – [conclusie](#) – [arrest](#)

Recht op vertolking en vertaling in strafprocedures

Richtlijn 2010/64/EU. Richtlijn 2012/13/EU. Artikelen 47 en 48, lid 2 Handvest EU. Artikel 6 EVRM.

Hof: [niet officiële vertaling] Artikel 2, lid 1, en artikel 3, lid 1, van Richtlijn 2010/64/EU evenals artikel 3, lid 1 d) van Richtlijn 2012/13/EU, gelezen in het licht van artikel 47 en artikel 48, lid 2, Handvest EU en het doeltreffendheidsbeginsel, verzetten zich tegen nationale wetgeving op grond waarvan de rechthebbende de rechten die in die richtlijnen zijn voorzien moet inroepen, binnen een termijn die begint te lopen nog voordat de betrokkene is geïnformeerd, in een taal die hij of zij spreekt of enerzijds het bestaan en de reikwijdte van zijn recht op vertolking en vertaling begrijpt en anderzijds het bestaan en de inhoud van het essentiële document in kwestie en de gevolgen die eraan verbonden zijn.

- E EU-Hof oordeelt over het recht van verdachten op vertolking, vertaling en informatie in strafprocedures ([ECER](#))

HvJ – CONCLUSIE A-G COLLINS – 7 juli 2022 – zaak C-348/21 – HYA e.a. – Bulgarije – ECLI:EU:C:2022:539 – [conclusie](#)

Onschuldpresumptie – Aanwezighedsrecht – Getuigenverhoor in afwezigheid verdediging

Richtlijn (EU) 2016/343. Artikel 47, tweede alinea, en Artikel 48, lid 2, Handvest van de grondrechten van de Europese Unie. In een strafproces wegens mensensmokkel zijn in de opsporingsfase getuigen gehoord in afwezigheid van de verdediging, maar wel in aanwezigheid van de rechter. De getuigen zijn uitgezet en kunnen in het strafproces dus niet meer worden gehoord. De getuigenverklaringen worden voorgelezen in de gerechtelijke fase. De vraag is of hiermee de rechten van de verdediging worden geschonden. De vraag is of de wet die bepaalt dat deze gang van zaken mogelijk is, verenigbaar is met de artikelen 8, eerste lid en 6, eerste lid van richtlijn 2016/343 en artikel 47, tweede alinea, van het Handvest van de Grondrechten.

A-G geeft het Hof in overweging: Een nationale wet die bepaalt dat het recht van een verdachte om bij zijn proces aanwezig te zijn is gewaarborgd, is niet verenigbaar met artikel 8, lid 1, van richtlijn (EU) 2016/343 gelezen in samenhang met artikel 47, tweede alinea, en artikel 48, lid 2, Handvest EU, indien in de gerechtelijke fase van de strafprocedure verklaringen worden ingediend die in de fase van het opsporingsonderzoek zijn afgelegd door getuigen die om objectieve redenen niet kunnen worden gehoord, waarbij deze getuigen in laatstgenoemde fase enkel door de vervolgende instantie, zonder deelname van de verdediging maar wel ten overstaan van een rechter, zijn verhoord en de vervolgende instantie reeds in die fase de deelname van de verdediging aan dit verhoor mogelijk had kunnen maken, maar dit niet heeft gedaan.

HvJ – CONCLUSIE A-G CAMPOS SÁNCHEZ-BORDONA – 14 juli 2022 – zaak C-242/22 PPU – TL – ECLI:EU:C:2022:580 – [conclusie](#)

Recht op vertolking en vertaling in strafprocedures – Recht op informatie

Richtlijn 2010/64/EU. Richtlijn 2012/13/EU. Een Portugese rechtbank heeft TL van Moldavische nationaliteit, veroordeeld tot drie jaar gevangenisstraf. TL verstaat alleen de Roemeense taal, de officiële taal van zijn land. Bij het opleggen van een vonnis beval de rechtbank onder bepaalde voorwaarden de tenuitvoerlegging van het vonnis op te schorten. Een van de voorwaarden was dat TL te vinden moest zijn op het adres dat hij had opgegeven in de procedure 'verklaring van identiteit en verblijfplaats' ('DIR'). Omdat hij niet op dat adres werd gevonden, werd de schorsing ingetrokken en werd TL naar de gevangenis gestuurd om zijn straf uit te zitten. Aangezien er geen tolk aanwezig was tijdens de DIR en andere procedurele stappen en dat bepaalde documenten niet in het Roemeens zijn vertaald, verzoekt het Hof van Beroep, het HvJ om uitleg

van de twee bovengenoemde richtlijnen in verband met de nietigheid van handelingen die niet voldoen aan de eisen van de richtlijnen.

A-G: *La directive 2010/64/UE:*

– *Ne s'appliquent pas à des actes de procédure postérieurs à la détermination définitive de la question de savoir si le suspect ou la personne poursuivie a commis l'infraction pénale qui lui est reprochée.*

– *S'appliquent, toutefois, à des actes de procédure antérieurs à ladite détermination définitive, ainsi qu'aux conséquences qui en découlent pour des actes ultérieurs, lorsque les droits correspondants ont été violés lors de l'établissement des premiers.*

– *Ne s'opposent pas à une législation nationale sanctionnant d'une nullité relative, devant être invoquée, l'absence de désignation d'un interprète et l'absence de traduction d'actes de procédure essentiels, lorsqu'une personne poursuivie ou un suspect ne comprend pas la langue de la procédure, à condition que : a) le délai raisonnable pour attaquer l'acte nul commence à courir à partir du moment où la personne a été informée, dans une langue qu'elle comprend, de son droit à l'interprétation et à la traduction ; et que b) les articles 47 et 48, paragraphe 2, de la Charte des droits fondamentaux de l'Union européenne, qui consacrent le droit à un procès équitable et le respect des droits de la défense de l'accusé, soient respectés ».*

RECHTSPRAAK NL – Parket bij de Hoge Raad – 5 juli 2022 - [ECLI:NL:PHR:2022:659](#)

Geldige betekening dagvaarding - Vertaling

Richtlijn 2012/13/EU. Kaderbesluit 2002/584/JBZ. Richtlijn 2016/343. Klacht over oordeel hof dat dagvaarding in hoger beroep geldig is betekend. Aangevoerd wordt dat oordeel met name in strijd is met artikel 6, lid 1 Richtlijn 2012/13/EU, omdat op grond van enkele versturen van vertaling van dagvaarding naar buitenlandse adres van verdachte niet op objectieve wijze kan worden vastgesteld dat verdachte informatie over tijdstip en plaats van zijn strafproces daadwerkelijk heeft ontvangen. Conclusie strekt tot verwerping.

EHRM - factsheets en guides

- [Police arrest and assistance of a lawyer](#)
- [Guide on article 6 ECHR - right to a fair trial \(criminal limb\)](#)

Rechtsstaat en rechterlijke macht

EHRM – GECOMMUNICEERDE ZAKEN – 27 juli 2022 – Ricinska e.a. t. Polen - [persbericht](#)

Rechtsstaat in Polen

Het EHRM heeft 37 zaken gecommuniceerd. Het merendeel van de zaken betreft rechterlijke uitspraken van verschillende kamers van het Hooggerechtshof in burgerlijke of strafzaken, naar aanleiding van hoger beroep met betrekking tot een sollicitatie naar een vacante gerechtelijke post, of met betrekking tot een tuchtzaak waarbij een advocaat betrokken is, of beslissingen van de Nationale Raad van de Gerechtelijk (NCJ).

De gerechtelijke formaties die de zaken van klagers behandelen, zouden geen "onafhankelijke en onpartijdige tribunalen zijn die bij wet zijn ingesteld", aangezien die rechters waren benoemd door de nieuwe NCJ. De NCJ is het constitutionele orgaan in Polen dat de onafhankelijkheid van rechtbanken en rechters waarborgt. Het is onderwerp van controverse sinds de inwerkingtreding van nieuwe wetgeving in 2017 die onder meer bepaalt dat de rechterlijke leden niet langer worden gekozen door rechters, maar door de Sejm (het lagerhuis van het parlement).

Verder is ook zaak [Botor t. Polen](#) gecommuniceerd.

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Bulgarije – 9 juni 2022 (ECER 21.6.22) - C-373/22 – N.E.

Onafhankelijk of onpartijdig gerecht - Aangezocht gerecht dat ook gedaagde is in zaak over onrechtmatig handelen

Artikelen 2, artikel 6, leden 1 en 3, en artikel 19, lid 1, tweede alinea, VEU. De vraag is o.a. of artikel 2, artikel 6, leden 1 en 3, en artikel 19, lid 1, tweede alinea, VEU, gelezen in samenhang met artikel 47 Handvest aldus moeten worden uitgelegd dat een gerecht, dat is aangezocht in een strafzaak en tegelijkertijd gedaagde is in een procedure over een vordering tot schadevergoeding die een verdachte in deze strafzaak heeft ingesteld en die is gebaseerd op een onrechtmatige handeling van dit gerecht, geen onafhankelijk of onpartijdig gerecht in de zin van het Unierecht is.

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Kroatië – 3 mei 2022 (ECER 15.8.2022) – C-327/22 – PROM-VIDIJA*

Rechterlijke macht – Tuchtrectelijke fout – Niet voldoen aan de ijkpunten opgesteld door minister – Onafhankelijkheid rechterlijke macht – Betekening van beslissingen van rechters -

Artikel 19, lid 1, tweede alinea VEU. Artikel 47 Handvest EU. Overeenkomstig artikel 121 van het Kroatische reglement voor de procesvoering van de rechtbanken moeten zaken worden behandeld in de volgorde waarin zij bij de rechtbank zijn binnengekomen (behoudens zaken die als dringend zijn aangemerkt). Door middel van een instructie heeft de president van een Kroatisch gerechtshof de volgorde vastgesteld waarin de toegewezen zaken bij het gerechtshof moeten worden behandeld. Artikel 121 en de instructie hebben tot gevolg dat een beslissing in een zaak niet door de rechtbank kan worden betekend totdat alle zaken die aan deze zaak voorafgaan in de volgorde van behandeling, aan de registratiedienst zijn toegezonden.

Voorts is in ijkpunten vastgelegd dat de rechter iedere dag in één zaak een beslissing moet geven. Er is sprake van een tuchtrectelijke fout wanneer, zonder gegronde reden, het aantal beslissingen per jaar minder dan 80 procent bedraagt van het aantal beslissingen dat in de ijkpunten is vastgesteld.

De verwijzende rechter heeft een beslissing in hoger beroep gegeven. Vervolgens heeft die rechter een afschrift van de beslissing aan de dienst voor de registratie van de rechtspraak overgemaakt, hetgeen een voorwaarde is om de rechterlijke beslissing aan de partijen te kunnen betekenen. De beslissing is teruggestuurd naar de rechter, omdat de zaken overeenkomstig artikel 121 van het reglement moeten worden behandeld in de volgorde waarin zij bij de rechtbank zijn binnengekomen.

De vraag is of artikel 19, lid 1, tweede alinea VEU en artikel 47 Handvest zich verzetten tegen een nationale regeling die verbiedt dat beslissingen van rechters worden betekend aan de partijen, totdat alle zaken die aan deze zaak voorafgaan in de volgorde van behandeling, aan de registratiedienst zijn toegezonden.

OVERIG

- Europese Commissie presenteert het derde jaarlijkse rapport over de rechtsstaat in de EU ([ECER](#))
- Rule of Law Report 2022: Commission issues specific recommendations to Member States ([Europa.eu](#))
- Polen weigert verdere stappen rechtsstaat voor EU-gelden ([Europa-nu](#))
- Hongaars parlement stemt voor afschaffing Europees parlement in huidige vorm ([Europa-nu](#))
- Civil society vital for strengthening the rule of law ([FRA](#))
- Judges on politically sensitive descisions ([Leiden law blog](#))

- The EU Commission's 3rd Rule Of Law Report: Progress, But More Action Needed ([liberties](#))
- Rechtsstaatrapport Commissie: zorgen om positie rechterlijke macht ([Europa-nu](#))
- Europese rechters vechten goedkeuring Pools herstelplan aan ([Europa-nu](#))
- 4 Europese rechtersverenigingen klagen EU aan om Poolse coronamiljarden ([Intro nieuwsbericht](#))
- Hongarije belooft wetswijzingen in hoop op Europese fondsen ([Europa-nu](#))
- Kabinet wil gespreide toetsing aan Grondwet en bindende rechterlijke oordelen (NJB)
- Extinguishing the Court; Why There Is No Salvation for the Current Polish Constitutional Tribunal ([Verfassungsblog](#))
- Will the Commission Throw the Rule of Law Away in Hungary? ([Verfassungsblog](#)) Hungary, Poland and the “Community of Fate” ([Verfassungsblog](#))

- Testing judicial independence ([Verfassungsblog](#))
Despite the recent abolition of the Disciplinary Chamber, the crisis in the Polish judiciary is still far from resolved. The main reason for this is that the status of judges appointed at the request of the National Council of the Judiciary have not yet been addressed. As a result of the lack of a systemic solution, the problem of irregular judicial appointments must be dealt with by courts in concrete cases. For that purpose, the Supreme Court developed a test aimed at determination of the impact of irregularities in the appointment of judges on the legality of the composition of the court. The most recent amendment to the Act on the Supreme Court introduced a new test and raises serious concerns.

- Putinism is Contagious ([Verfassungsblog](#))
As Moscow's invasion of Ukraine continues, EU Member States are contemplating new sanctions, including Schengen visa bans for Russian citizens. The underlying rationale is the WWI 'enemy alien' logic, where all Russian civilians are enemy aliens, and must be treated with suspicion. This populist construction of an 'enemy alien' is antithetical to the EU's constitutional core, which also informs its visa and migration law. The populist retributive logic, to us, is a stress-test of the rule of law in the EU. It's good news that, outside Estonia and Latvia, it seems to be holding strong in other Member States.

- And what if the courts could strengthen our democracies? ([Leiden law blog](#))
Public interest litigation allows courts to provoke social change to some extent. But court decisions on political issues are not unproblematic in democratic systems. What if we could define circumstances so courts can enhance democratic participation and debate?

- Zorgen om rechterlijke macht Europa, Nederland moet digitaliseren ([Advocatenblad](#))
De Europese Commissie maakt zich zorgen over de onafhankelijkheid van de rechterlijke macht in verschillende lidstaten. Nederland moet zich blijven inspannen op het gebied van digitalisering van de rechtspraak. Dat blijkt uit het jaarverslag over de rechtsstaat, het Rule of Law Report.

WIKI

- [Wiki - Rechtsstaat en rechterlijke macht](#)

EHRM – factsheets en guides

- [Independence of the justice system](#)

Recht op leven

EHRM – ARREST – 7 juli 2022 – Safi e.a. t. Griekenland – [persbericht](#) – [arrest](#) - [5418/15](#) - [ECLI:CE:ECHR:2022:0707JUD000541815](#)

Bootvluchtelingen – Gezonken vissersboot – Onderzoek autoriteiten naar ramp - Schendingen artikel 2 en 3 EVRM

Op 20 januari 2014 zonk een vissersboot met aan boord 27 vreemdelingen in de Egeïsche Zee. Elf van hen zijn overleden. De 16 klagers zijn vreemdelingen die aan boord waren toen de boot zonk, waaronder nabestaanden van de overledenen. Het hof oordeelt dat Griekenland tekort is geschoten in hun onderzoek naar de omstandigheden waaronder de boot is gezonken. Ten eerste zijn er verklaringen van klagers in het dossier opgenomen die inhoudelijk niet overeenkomen met wat de klagers daadwerkelijk hadden verklaard omdat er gebruik is gemaakt van een tolk die de taal niet machtig bleek. Ten tweede zijn enkele complexe aspecten van de zaak (zoals radargegevens) niet gedeeld met de klagers, zodat zij zich niet effectief konden mengen in de procedure terwijl zij om die specifieke informatie hadden verzocht. Ten derde was het onderzoek naar de ramp niet adequaat en effectief georganiseerd, waardoor de exacte omstandigheden waaronder de boot is gezonken niet konden worden achterhaald. Dit alles levert een schending van artikel 2 EVRM in procedurele zin op. Daarnaast oordeelt het hof dat Griekenland niet heeft voldaan aan de inspanningsverplichting die op grond van artikel 2 EVRM voor staten geldt. De Griekse overheid heeft niet kunnen uitleggen waarom voor deze 'reddingsoperatie' een speedboot was gebruikt waarop geen spullen aanwezig waren voor een reddingsoperatie, zoals zwemvesten, en er ook niet om assistentie is verzocht. Bovendien heeft de Griekse overheid geen verklaring gegeven voor het feit dat de vereiste hulp pas minuten/ uren nadat de vissersboot was gezonken arriveerde. Aldus hebben de Griekse autoriteiten niet alles gedaan wat redelijkerwijs van hen verwacht mocht worden om het leven van klagers en hun familieleden te beschermen.

Ten slotte oordeelt het hof dat 12 klagers zijn blootgesteld aan onmenselijke behandeling toen zij, nadat de boot waarin zij zaten was gezonken, aankwamen op het eiland Farmakonisi. Zij moesten zich uitkleden, omdraaien en voorover bukken en werden vervolgens gefouilleerd op een open veld terwijl soldaten en andere vluchtelingen stonden te kijken. Door zo te handelen heeft Griekenland artikel 3 EVRM geschonden.

EHRM – ARREST – 30 augustus 2022 – Parvu t. Roemenië – [persbericht](#) – [arrest](#) - [13326/18](#) - [ECLI:CE:ECHR:2022:0830JUD001332618](#)

Buitensporig gebruik geweld door de politie – Ontoereikend onderzoek

Samenvatting onder: [Detentie en politiebehandeling en onderzoek](#)

NOOT – bij EHRM 25 januari 2022, [Gribben t. het VK](#)

Precedent set for UK Government to whitewash history of state authorised killings through GRIBBEN vs United Kingdom judgment. ([strasbourgobservers](#))

EHRM – factsheets en guides

[🔗 Guide on article 2 ECHR on right to life](#)

Seksuele intimidatie

EHRM – ARREST - 30 augustus 2022 – C. t. Roemenië – [persbericht](#) – [arrest](#) - 47358/20 - ECLI:CE:ECHR:2022:0830JUD004735820

Ernstige tekortkomingen in onderzoek naar seksuele intimidatie op de werkvloer

Artikel 8 EVRM. De zaak betreft beschuldigingen van seksuele intimidatie op het werk na een strafrechtelijke klacht ingediend door klagster, schoonmaakster in een station, tegen de stationsbeheerder. De stationsbeheerder zou zich herhaaldelijk aan klagster hebben opgedrongen en de Staat zou verzuimd hebben daarnaar effectief onderzoek te doen.

Zonder zich uit te spreken over de vraag of de stationsbeheerder zich schuldig heeft gemaakt aan seksuele intimidatie constateert het Hof met name dat het onderzoek naar de zaak gebrekkig is geweest. Het hof oordeelt unaniem dat sprake is van een schending van het recht op eerbiediging van het privéleven (artikel 8 EVRM).

Staatssteun

GERECHT EU – ARREST – 13 juli 2022 – zaak T-150/20 – Tartu Agro / Commissie – ECLI:EU:T:2022:443 – [arrest](#)

Staatssteun – Landbouw – Pachtovereenkomst voor landbouwgrond in Estland – Terugvordering – Bepaling van de marktprijs

Besluit C(2020) 252 final. Verzoekster, Tartu Agro AS, vordert de nietigverklaring van besluit C(2020) 252 final betreffende steunmaatregel SA.39182 (2017/C) (ex 2017/NN) (ex 2014/CP) – Vermoedelijk illegale steun aan AS Tartu Agro. Het Gerecht oordeelt dat ten eerste, de Commissie haar zorgvuldigheidsplicht heeft geschonden en, ten tweede, zowel het onderzoek of de pachtprijs op zich voldeed aan de marktvoorwaarden (overwegingen 132-140 van het bestreden besluit) als het onderzoek betreffende de wijze waarop de bijkomende contractuele verplichtingen moeten meetellen in de pachtprijs (overwegingen 147-141 van het bestreden besluit) kennelijke beoordelingsfouten bevat die ook van invloed zijn op de beoordeling van de kwantificering van het voordeel (overwegingen 154-165 van het bestreden besluit).

Bijgevolg moeten het formeel aangevoerde derde en vierde middel worden aanvaard en moet het bestreden besluit in zijn geheel nietig worden verklaard, zonder dat uitspraak hoeft te worden gedaan over de andere middelen die verzoekster formeel heeft aangevoerd.

Gerecht: Besluit C(2020) 252 final (Vermoedelijk illegale steun aan AS Tartu Agro), wordt nietig verklaard.

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Bulgarije – 4 mei 2022 (ECER 4.7.22) - [C-325/22](#) - [Ministar na zemedeliето, hranite i gorite](#)

Staatsteun – Bosgronden – Economische activiteit

Verordening (EU) nr. 1407/2013. Verordening (EU) 2015/1589. Besluit (EU) 2015/456. Mededeling van de Commissie betreffende staatssteunelementen bij de verkoop van gronden en gebouwen door openbare instanties (97/C 209/03). Het staatsagentschap voor bosbeheer, en verzoekster TS hebben een overeenkomst gesloten inzake de ruil van bosgronden. Twee maanden later heeft TS de eigendom van de verworven gronden overgedragen aan de vennootschap HI, waarvan TS op dat ogenblik aandeelhouder was. De door HI uitgeoefende economische activiteit bestond hoofdzakelijk in de exploitatie van een hotel- en restaurantbedrijf, houtproductie en -verwerking en de verkoop van goederen. Het besluit van de Commissie gaat ervan uit dat de Staat, in het kader van de ruiltransacties met betrekking tot bosgronden tijdens de onderzochte periode, bepaalde particuliere eenheden een voordeel uit staatsmiddelen in de

zin van artikel 107, lid 1, VWEU heeft verschaft. De minister van Landbouw, heeft de terugvordering van de met de interne markt onverenigbare staatssteun gevorderd.

De vraag is o.a. of een begunstigde van staatssteun die onrechtmatig is verleend ingevolge een ruilvereenkomst op grond waarvan hij gronden in een bosgebied heeft verkregen, onder het begrip „onderneming” valt, indien hij blijkens de jaarrekeningen een economische activiteit uitoefent waarbij hij goederen en diensten op de betrokken markt aanbiedt, maar overeenkomstig overweging 127 van besluit 2015/456 van de Commissie geen directe of indirecte economische activiteit met de door de ruil verworven gronden uitoefent.

CONSULTATIE

Staatssteunregels voor de beoordeling van staatsgaranties op leningen – evaluatie, Feedback- en raadplegingsperiode 29 Augustus 2022 - 21 November 2022 ([EC](#))

OVERIG

- Europese Commissie keurt diverse Nederlandse steunregelingen goed ([ECER](#))
- Oekraïne-Rusland: Europese Commissie wijzigt tijdelijk staatssteunkader ([ECER](#))
- Europese Commissie doet voorstel voor verordening ter vereenvoudiging van staatssteun voor groen vervoer ([ECER](#))
- Europese Commissie keurt Nederlandse compensatieregeling voor energie-intensieve bedrijven goed ([Europa-nu](#))
- Van der Wal: uitkoopregeling veeboeren vertraagd in Brussel ([Europa-nu](#))
Een nieuwe opkoopregeling voor veeboeren die moest helpen bij het verminderen van de stikstofuitstoot heeft vertraging opgelopen. Mogelijk komt de regeling voor de Europese Commissie neer op ongeoorloofde staatssteun, zo bevestigt stikstofminister Christianne van der Wal berichtgeving van NRC. De lopende regeling is om die reden verlengd tot december.

Strafrecht

HvJ – CONCLUSIE A-G EMILIOU – 7 juli 2022 – zaak C-88/21 – Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija – Litouwen – ECLI:EU:C:2022:544 – [conclusie](#)

SIS II – Registratie voertuig

Besluit 2007/533/JBZ. Artikel 17 Handvest EU. Het Hof wordt verzocht om uitlegging van een van de belangrijkste regelingen betreffende SIS II, namelijk besluit 2007/533/JBZ, meer bepaald artikel 39 ervan. De onderhavige zaak biedt het Hof de gelegenheid te verduidelijken welke verplichtingen op de bevoegde autoriteiten van de lidstaten rusten en welke beoordelingsmarge zij hebben wanneer een voorwerp in SIS II is gesignaleerd met het oog op de inbeslagneming ervan of het gebruik ervan als bewijsmateriaal in het kader van een strafprocedure, maar de reden voor die signalering wordt geacht te zijn vervallen.

A-G: Artikel 39 van besluit 2007/533/JBZ (SIS II) legt de lidstaten niet de verplichting op om de registratie van een voorwerp, zoals een voertuig, dat in SIS II is gesignaleerd te verbieden, noch staat het eraan in de weg dat zij een dergelijk verbod opleggen.

Artikel 17 Handvest EU staat in de weg aan een nationale regel die de registratie van een voertuig absoluut en voor onbepaalde tijd verbiedt, zelfs wanneer een signalering in SIS II in het systeem blijft staan ook al is de reden voor die signalering vervallen.

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Roemenië – 6 december 2021 (ECER 11.8.2022) – C-230/22 – Vlad Magic*

Ambtsmisbruik – Legaliteitsbeginsel – Vervolging van strafbare feiten – Onrechtmatigheid besteding overheidsgeld

Artikel 2 VEU. Strafprocedure tegen meerdere verdachten aan wie meerdere strafbare feiten ten laste zijn gelegd die te maken hebben met de besteding van overheidsgeld voor werkzaamheden die in werkelijkheid niet zijn uitgevoerd.

Verzet het Unierecht zich tegen een nationale wettelijke regeling die het strafbaar stelt een handeling te verrichten die in strijd is met een wet, zonder daarbij uitdrukkelijk aan te geven op grond van welke wetten of wetsbepalingen de schending strafbaar is.

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Bulgarije – 28 juni 2022 en 13 juli 2022 (ECER 19.8.2022) – C-430/22 en C-468/22 – VB e.a.*

Veroordeling bij verstek – Recht op een nieuw proces – Al dan niet uitdrukkelijke kennisgeving - Recht op indiening van een verzoek om een nieuw proces

Richtlijn (EU) 2016/343. VB wordt beschuldigd van deelname aan een criminele organisatie. Hij is echter, omdat hij tijdens het vooronderzoek is gevlucht en niet gevonden kan worden, niet in kennis gesteld van de beschuldiging tegen hem. De procedure is nog steeds aanhangig en loopt al twee jaar. Er bestaat een zekere waarschijnlijkheid dat VB wordt veroordeeld en met name dat hij wordt veroordeeld tot een vrijheidsstraf, die hij daadwerkelijk zou moeten uitzitten.

De vraag (in zaak C-430/22) is of de nationale rechter, op basis van artikel 8 van Richtlijn 2016/343, een veroordeelde in verstek uitdrukkelijk in kennis moet stellen van het recht op een nieuw proces, en betreft deze kennisgeving een erkend recht op een nieuw proces of het recht om een dergelijk verzoek om een nieuw proces in te dienen? Daarnaast is (in zaak C-468/22) de vraag gesteld of een nationale bepaling die de aanwezigheid van de verdachte bij het verzoek als aanvullende voorwaarde stelt aan het recht op een nieuw proces, verenigbaar is met artikel 9 van Richtlijn 2016/434 en met het doeltreffendheidsbeginsel.

CONSULTATIE

Drugsverslaafde delinquenten – alternatieve straffen, Feedback mogelijk van 26 Augustus 2022 - 23 September 2022 (EC)

BNC fiche

- Voorstel over het aanmerken van overtredingen van EU-sanctiemaatregelen als EU-misdrijf, Kamerstuk 22112, nr. 3473
- Fiche: Verordening ter voorkoming en bestrijding van seksueel kindermisbruik, Kamerstuk 22112, nr. 3455

OVERIG

- Eurojust presenteert een verzameling van essays ter gelegenheid van haar 20 jarig bestaan (ECER)
- Versterkt mandaat voor Europol (ECER)
- Interview met Nederlandse Gedelegeerde Europese aanklagers (Paul Notenboom en Egon Visser) en dé Nederlandse Europees aanklager (Daniëlle Goudriaan). (BS-29-08-2022)

Vervoer

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Duitsland – 4 mei 2022 (ECER 18.7.22) - C-319/22 - Gesamtverband Autoteile-Handel

Motorvoertuigen – Voertuiginformatie - Reserveonderdelen - Boorddiagnosesysteem

Verordening (EU) 2018/858. Verordening (EU) 2016/679. Verordening (EG) nr. 595/2009. Gedelegeerde verordening (EU) 2021/1244. Verordening (EG) nr. 715/2007. Richtlijn (EU) 2019/1024. Aanvullende richtsnoeren betreffende verticale beperkingen in overeenkomsten voor de verkoop en herstelling van motorvoertuigen en voor de distributie van reserveonderdelen voor motorvoertuigen (2010/C 138/05)

Partijen zijn het oneens over de vorm, de inhoud en de omvang van verweersters verplichtingen uit hoofde van artikel 61, leden 1 en 2, van verordening 2018/858 om voertuiginformatie, informatie uit het boorddiagnosesysteem (OBD) van een voertuig en reparatie- en onderhoudsinformatie van voertuigen te verstrekken. De leden van verzoeker vertegenwoordigen 80 % van de omzet van de vrije handel in onderdelen van motorvoertuigen in Duitsland. Verweester is een Zweedse fabrikant van, onder meer, bedrijfsvoertuigen. Verweester verleent onafhankelijke marktdeelnemers, zoals de leden van verzoeker, via een website handmatige toegang tot de RMI (waarmee verweester de voertuiginformatie, de reparatie- en onderhoudsinformatie van voertuigen en de informatie uit het boorddiagnosesysteem van voertuigen enzovoort bedoelt). De vragen gaan over de omvang van de verplichting voor een fabrikant van bedrijfsvoertuigen om informatie op gemakkelijk toegankelijke wijze in de vorm van machineleesbare en elektronisch verwerkbare gegevensbestanden te presenteren aan onafhankelijke distributeurs van onderdelen van motorvoertuigen.

EHRM – factsheets en guides

- [Domestic violence](#)
- [Police arrest and assistance of a lawyer](#)
- [Protection of minors](#)
- [Secret detention sites](#)
- [Trafficking in human beings](#)
- [Violence against women](#)
- [Guide on article 7 ECHR - no punishment without law: the principle that only the law can define a crime and prescribe a penalty](#)

Tabak

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Duitsland – 24 februari 2022 (ECER 19.7.22) – C-356/22 - Pro Rauchfrei

Verkoop sigaretten via automaat - Gezondheidswaarschuwingen pas zichtbaar na verkoop

Richtlijn 2014/40/EU. De vraag is o.a of het Unierecht zich verzet tegen het aanbieden van tabaksproducten via verkoopautomaten waarbij de sigarettenverpakkingen, die zijn voorzien van de wettelijk voorgeschreven gezondheidswaarschuwingen, in eerste instantie onzichtbaar worden gehouden en pas zichtbaar worden zodra de klant de verkoopautomaat heeft bediend en de sigarettenverpakking nog vóór het betalingsproces op de kassaband wordt uitgeworpen.

Terrorisme en witwassen

OVERIG

- Nieuwe EU-autoriteit voor de bestrijding van witwassen: Raad bepaalt gedeeltelijk standpunt. ([BS-01-07-2022](#))
- When art goes virtual: what status for collectible NFTs under the current EU Anti Money-Laundering regime? ([EU law analysis](#))
- Webinar EU Anti Money Laundering Package 2021. ([BS-29-08-2022](#))

EHRM - factsheets en guides

- [Terrorism and the European Convention on Human Rights](#)
- [Guide to the case-law of the ECHR on terrorism](#)

Toegang tot documenten

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Nederland – ABRvS – 29 juni 2022 – C-451/22 – RTL Nederland - [ECLI:NL:RVS:2022:1814](#)

Wob verzoek door RTL – MH 17 - Meldingen uit Eccairs – Voorvallen – Passende vertrouwelijkheid - Vrijheid van meningsuiting

Artikel 11 Handvest EU. Artikel 10 EVRM. RTL heeft bij brief van 10 januari 2018 bij de minister van Justitie en Veiligheid op grond van de Wob verzocht om diverse stukken over het neerhalen van de vlucht MH17 boven Oost-Oekraïne op 17 juli 2014, waaronder de in dit geding van belang zijnde "alle meldingen uit Eccairs uit 2014 over Oekraïne". Eccairs staat voor "European Coordination Centre for Accident and Incident Reporting Systems". Zoals RTL ter zitting heeft toegelicht, wil zij weten wat de Nederlandse overheid wist over voorvallen rondom de ramp met de MH17. De minister heeft het verzoek van RTL afgewezen. In het besluit van 17 april 2018 is daartoe overwogen dat op de gevraagde informatie een bijzondere openbaarmakingsregeling van toepassing is.

Prejudiciële vragen:

1. Wat moet worden verstaan onder "bijzonderheden over voorvallen" en "passende vertrouwelijkheid" als bedoeld in artikel 15, eerste lid, van de Verordening Voorvallen en in het licht van het in artikel 11 van het EU Handvest en artikel 10 van het EVRM neergelegde recht op vrijheid van meningsuiting en informatie?
2. Moet artikel 15, eerste lid, van de Verordening Voorvallen, in het licht van het in artikel 11 van het EU Handvest en artikel 10 van het EVRM neergelegde recht op vrijheid van meningsuiting en informatie, aldus worden uitgelegd dat het verenigbaar is met een nationale regel zoals aan de orde in het hoofdeding op grond waarvan geen enkel gegeven ontvangen uit gemelde voorvallen openbaar mag worden gemaakt?
3. Indien vraag 2 ontkennend wordt beantwoord: is het de bevoegde nationale instantie toegestaan om een algemene nationale regeling betreffende openbaarmaking toe te passen, op grond waarvan informatie niet verstrekt wordt, voor zover het verstrekken hiervan niet opweegt tegen de belangen gemoeid met bijvoorbeeld betrekkingen met andere staten en internationale organisaties, inspectie, controle en toezicht door bestuurlijke instanties, de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer en het voorkomen van onevenredige bevoordeling en benadeling van natuurlijke personen en rechtspersonen?
4. Maakt het, wanneer de algemene nationale regeling betreffende openbaarmaking wordt toegepast, verschil of het gaat om informatie in de nationale gegevensbank of om informatie uit of over meldingen die in andere documenten, bijvoorbeeld beleidstukken, is opgenomen?
 - Raad van State stelt vragen aan het EU-Hof in zaak over informatieverzoek over MH17 ([ECER](#))

Verkiezingen en kiesrecht

OVERIG

- European Commission Raises Concerns About Ireland's Planned Electoral Reform Bill ([liberties](#))
- Secrecy, Democracy, and the Greek Wiretapping Case ([Verfassungsblog](#))
The crisis erupted unexpectedly and disrupted the summer calm of the Greek political landscape at the end of June, when the leader of PASOK-KINAL (third biggest party in the Parliament) and member of the European Parliament Nikos Androulakis found evidence of an attempt to infect his cellphone with the illegal spyware called Predator. Scrutiny by the European Parliament's services revealed a suspect link associated with the program, which grants the hacker full and constant access to the target's mobile phone. The politician had received a text message on September 21, 2021, inviting him to follow the link, which he did not do. Mr Androulakis filed a complaint with the Supreme Court Prosecutors' Office claiming that an unknown party or parties had attempted to tap his cellphone during the leadership race in the ranks of the socialist party last year (September 2021).

EHRM – factsheets en guides

- [Guide on Article 3 of Protocol No. 1 to the ECHR - right to free elections](#)

Vervoer, voertuigen, zeevervoer en reizen

HvJ – ARREST – 7 juli 2022 – zaak C-13/21 – Pricoforest – Roemenië – ECLI:EU:C:2022:531 – [conclusie](#) – [arrest](#)

Maximale rijtijden – Tachograaf – Begrip “straal van 100 km” - Uitzondering eigen bedrijvigheid

Verordening (EG) nr. 561/2006. Bij een controle, na verificatie en analyse van de gegevens die uit de tachograafkaart van de bestuurder waren gelezen, is vastgesteld dat de maximale dagelijkse rijtijd van 10 uur was overschreden met 5 uur en 56 minuten. Verzoekster is gestraft met een boete van 9 000 RON (of 4 500 RON als de overtreder binnen 15 dagen betaalt). Verzoekster heeft betoogd dat transport met voertuigen die bosbouwbedrijven gebruiken voor het vervoer van goederen in het kader van hun eigen bedrijvigheid en tot een straal van 100 km van hun vestigingsplaats, uitgezonderd zijn van de Unierechtelijke en nationaalrechtelijke rust-en rijtijdbepalingen. Verweerster preciseert dat de uitzondering van artikel 13, lid 1 onder b) van verordening 561/2006 uitsluitend slaat op vervoer binnen een straal van 100 km van de vestigingsplaats, en dat het voertuig voor controle staande is gehouden op 130 km van de vestigingsplaats.

Vraag is o.a. hoe het begrip “straal van 100 km” in artikel 13, lid 1, onder b) van de verordening moet worden uitgelegd.

Hof: Het begrip „straal van 100 [kilometer (km)] rond de vestigingsplaats van het bedrijf” in de zin van artikel 13, lid 1, onder b), van verordening (EG) nr. 561/2006 moet aldus worden opgevat dat het ziet op een rechte lijn van niet meer dan 100 km die op de kaart wordt getrokken vanuit de vestigingsplaats van het betrokken bedrijf en die deze vestigingsplaats verbindt met elk punt van een cirkelvormig geografisch gebied rond die plaats.

Artikel 13, lid 1, onder b), van verordening nr. 561/2006, moet aldus worden uitgelegd dat wanneer een lidstaat krachtens deze bepaling uitzonderingen op de artikelen 5 tot en met 9 van deze verordening heeft toegestaan voor goederenvervoer dat wordt verricht met de in die bepaling bedoelde voertuigen en die voertuigen dit vervoer niet alleen verrichten binnen een straal van 100 km rond de vestigingsplaats van het betrokken bedrijf maar ook tot buiten de cirkel

met een straal van 100 km rond die vestigingsplaats, die uitzonderingen uitsluitend gelden voor het goederenvervoer dat met die voertuigen wordt verricht binnen die cirkel met een straal van niet meer dan 100 km rond de vestigingsplaats van het betrokken bedrijf.

HvJ – ARREST – 14 juli 2022 – zaak C-128/20 – GSMB Invest – Oostenrijk – Grote Kamer – ECLI:EU:C:2022:570 – [persbericht](#) – [conclusie](#) – [arrest](#)

HvJ – ARREST – 14 juli 2022 – zaak C-134/20 – Volkswagen – Oostenrijk – Grote Kamer – ECLI:EU:C:2022:571 – [persbericht](#) – [conclusie](#) – [arrest](#)

HvJ – ARREST – 14 juli 2022 – zaak C-145/20 – Porsche Inter Auto en Volkswagen – Oostenrijk – Grote Kamer – ECLI:EU:C:2022:572 – [persbericht](#) – [conclusie](#) – [arrest](#)

Begrip manipulatie-instrument – Emissiewaarden - Ontbinding koopovereenkomst

Samenvatting onder: [Vervoer, voertuigen en reizen](#)

HvJ – ARREST – 14 juli 2022 – zaak C-500/20 – ÖBB-Infrastruktur Aktiengesellschaft – Oostenrijk – ECLI:EU:C:2022:563 – [conclusie](#) – [arrest](#)

Internationaal spoorwegvervoer – COTIF - Aansprakelijkheid infrastructuurbeheerder – Ontspoorde trein - Bevoegdheid HvJ

Verdrag betreffende het internationale spoorwegvervoer (COTIF). Uniforme Regelen betreffende de overeenkomst inzake het gebruik van de infrastructuur bij internationaal spoorwegvervoer (CUI). Vraag is ten eerste of het Hof bevoegd is deze Uniforme Regelen uit te leggen. Indien dat het geval is, wil de verwijzende rechter weten hoe deze moeten worden uitgelegd in het licht van de voorliggende zaak. En of de aansprakelijkheid van de beheerder voor zaakschade ook de kosten dekt die de vervoerder maakt doordat hij vanwege schade aan zijn locomotieven ter vervanging andere locomotieven moet huren.

Hof: Het HvJ, dat overeenkomstig artikel 267 VWEU wordt aangezocht, is bevoegd om artikel 4, artikel 8, lid 1, onder b), en artikel 19, lid 1, van aanhangsel E bij het Verdrag betreffende het internationale spoorwegvervoer (COTIF) uit te leggen.

Artikel 8, lid 1, onder b), van aanhangsel E bij het Verdrag betreffende het internationale spoorwegvervoer van 9 mei 1980 moet aldus worden uitgelegd dat de aansprakelijkheid van de infrastructuurbeheerder voor zaakschade niet de kosten dekt die de spoorwegonderneming heeft gemaakt voor de huur van vervangende locomotieven tijdens de duur van de reparatieperiode van de beschadigde locomotieven.

Artikel 4 en artikel 19, lid 1, van aanhangsel E bij het Verdrag betreffende het internationale spoorwegvervoer van 9 mei 1980, moeten aldus worden uitgelegd dat de partijen bij de overeenkomst hun aansprakelijkheid kunnen uitbreiden door een algemene verwijzing naar het nationale recht, op grond waarvan de aansprakelijkheid van de infrastructuurbeheerder wordt verruimd en als voorwaarde voor die aansprakelijkheid wordt gesteld dat er sprake is van schuld.

HvJ – ARREST – 1 augustus 2022 – gevoegde zaken C-14/21 en C-15/21 – Sea Watch – Italië – Grote Kamer – ECLI:EU:C:2022:604 – [persbericht](#) – [conclusie](#) – [arrest](#)

Zeevervoer – Sea Watch - Niet commerciële reddingsactiviteiten in Middellandse Zee - Controle door havenstaat Italië - Aanhoudingsmaatregelen

Richtlijn 2009/16/EG. Verschillende internationale zeerechtverdragen: MARPOL, SOLAS, MLC, STCW, LL 66 en IMO-resoluties. VN-Verdrag inzake het recht van de zee. Spanje, Noorwegen en Italië hebben schriftelijke opmerkingen ingediend. Verzoekster (Sea-Watch) is een humanitaire organisatie zonder winstoogmerk met zetel in Berlijn, die reddingactiviteiten verricht in de Middellandse Zee. Verzoekster is eigenaar en exploitant van een schip dat onder de Duitse

vlag vaart. De havenstaatcontroleurs van de haven van Palermo hebben een aanvullende inspectie gedaan na een veertiendaagse quarantaineperiode vanwege COVID-19 en constateerden veel gebreken aan het schip. Verzoekster heeft, op een aantal na, alle tekortkomingen verholpen. De Duitse autoriteiten hebben goedkeuring gegeven. Italië vindt dat de tekortkomingen nog bestaan. De verwijzende rechter stelt vragen die betrekking hebben op de bevoegdheden van een havenstaat om een schip te controleren wanneer die staat niet de vlaggenstaat is.

Het Hof oordeelt dat schepen van humanitaire organisaties die systematisch activiteiten uitvoeren met betrekking tot het zoeken naar en redden van personen op zee, kunnen worden onderworpen aan controles door de havenstaat. De havenstaat kan echter alleen aanhoudingsmaatregelen nemen in geval van een duidelijk risico voor de veiligheid, de gezondheid of het milieu, dat door die staat moet worden aangetoond.

Hof: Richtlijn 2009/16/EG moet aldus worden uitgelegd dat deze richtlijn:

– *van toepassing is op schepen die weliswaar door de vlaggenstaat als vrachtschip zijn geclassificeerd en gecertificeerd, maar in de praktijk stelselmatig door een humanitaire organisatie worden gebruikt voor niet-commerciële opsporings- en reddingsactiviteiten ten behoeve van mensen in gevaar of in nood op zee, en*

– *eraan in de weg staat dat een nationale regeling tot omzetting van deze richtlijn in nationaal recht de toepasselijkheid ervan beperkt tot schepen die voor commerciële activiteiten worden gebruikt.*

Artikel 11, onder b), van richtlijn 2009/16, gelezen in samenhang met bijlage I, deel II, bij deze richtlijn, moet aldus worden uitgelegd dat de havenstaat schepen aan een aanvullende inspectie mag onderwerpen als die schepen stelselmatige opsporings- en reddingsactiviteiten uitvoeren en zich in een haven of in wateren bevinden die onder zijn jurisdictie vallen na deze wateren te zijn binnengevaren en alle handelingen te hebben verricht voor het overstappen of van boord gaan van personen aan wie de respectieve kapiteins van deze schepen hebben besloten bijstand te verlenen, wanneer deze staat op basis van gedetailleerde juridische en feitelijke gegevens heeft aangetoond dat er ernstige aanwijzingen bestonden waaruit een gevaar kon blijken voor de gezondheid, de veiligheid, de arbeidsomstandigheden aan boord of het milieu, rekening houdend met de omstandigheden waarin deze schepen worden gebruikt.

Artikel 13 van richtlijn 2009/16, moet aldus worden uitgelegd dat de havenstaat bij meer gedetailleerde inspecties op grond van dit artikel bevoegd is om in het kader van een controle die bedoeld is om op basis van gedetailleerde juridische en feitelijke gegevens aan te tonen dat er, gelet op de omstandigheden waarin deze schepen worden gebruikt, gevaar bestaat voor personen, eigendommen of het milieu, rekening te houden met het feit dat schepen die de vlaggenstaat heeft geclassificeerd en gecertificeerd als vrachtschepen, in de praktijk worden gebruikt voor stelselmatige opsporings- en reddingsactiviteiten ten behoeve van mensen in gevaar of in nood op zee. De havenstaat is daarentegen niet bevoegd om het bewijs te verlangen dat deze schepen over andere dan de door de vlaggenstaat verstrekte certificaten beschikken of dat zij voldoen aan het geheel van voorschriften dat van toepassing is op een andere classificatie.

Artikel 19 van richtlijn 2009/16, moet aldus worden uitgelegd dat, ingeval met betrekking tot schepen die in de praktijk worden gebruikt voor stelselmatige opsporings- en reddingsactiviteiten ten behoeve van mensen in gevaar of in nood op zee, terwijl zij door een lidstaat die vlaggenstaat is, zijn geclassificeerd en gecertificeerd als vrachtschip, wordt vastgesteld dat die schepen op zodanige wijze zijn gebruikt dat zij gevaar voor personen, eigendommen of het milieu opleverden, de lidstaat die havenstaat is, de beslissing om deze schepen niet aan te houden of deze aanhouding op te heffen, niet ervan afhankelijk mag maken dat zij beschikken over voor deze activiteiten geschikte certificaten en voldoen aan de overeenkomstige voorschriften. Daarentegen kan deze staat bepaalde herstelmaatregelen opleggen op het gebied van veiligheid, het voorkomen van verontreiniging en de leef- en werkomstandigheden aan boord, mits die herstelmaatregelen erdoor worden gerechtvaardigd dat er tekortkomingen zijn die een duidelijk gevaar opleveren voor de veiligheid, de gezondheid of het milieu en met zich meebrengen dat het onmogelijk is te varen in omstandigheden waarin de veiligheid op zee gewaarborgd is. Dergelijke herstelmaatregelen moeten bovendien passend, noodzakelijk en evenredig aan dat

doel zijn. Daarenboven moet de havenstaat deze maatregelen in loyale samenwerking met de vlaggenstaat vaststellen en uitvoeren, en daarbij de respectieve bevoegdheden van beide staten in acht nemen.

- E NGOs in distress; The CJEU's judgement in the Sea Watch case ([Verfassungsblog](#)) *The Grand Chamber's ruling clarifies the applicability and scope of EU law on matters regarding detention of SAR vessels employed to rescue migrants in distress at sea. However, it is unfortunate that the CJEU does not explicitly address the key issue of cooperation between States and private actors, i.e. NGOs, in greater depth.*
- E Seenotrettung vor dem EuGH ([Verfassungsblog](#))

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Duitsland – 27 april 2022 (ECER 17.7.22) – [C-296/22 - A.T.U. Auto-Teile-Unger et Carglass](#)

Motorvoertuigen – Autofabrikant stelt eisen aan onafhankelijke reparatiebedrijven – Verbinding met server fabrikant

Verordening (EU) 2018/858. Verordening (EU) 2019/2144. Verordening (EG) nr. 715/2007.VN-Reglement nr. 155. De eerste verzoekster is een onafhankelijke garageketen in Duitsland die reparatie- en onderhoudsdiensten voor motorvoertuigen van alle gangbare merken aanbiedt. De tweede verzoekster is marktleider in Duitsland op het gebied van de reparatie en vervanging van voorruit van voertuigen. Beide verzoeksters zijn onafhankelijke marktdeelnemers in de zin van artikel 3, punt 45, van verordening 2018/858. Verweerster is een dochteronderneming van het automobielconcern Fiat Chrysler Automobiles N.V. en produceert personenauto's en lichte bedrijfsvoertuigen. Om schrijfoverdrachten te kunnen verrichten, foutcodes te wissen, herkalibraties uit te voeren en voertuigonderdelen te activeren, dienen zowel onafhankelijke reparatiebedrijven als door verweerster erkende reparatiebedrijven te voldoen aan de eisen van verweerster. De vraag is o.a. of het Unierecht aldus moet worden uitgelegd dat een voertuigfabrikant steeds ervoor moet zorgen dat het OBD, diagnostiek, reparatie en onderhoud van een voertuig, met inbegrip van de daartoe noodzakelijke schrijfoverdrachten, door onafhankelijke reparateurs kunnen worden uitgevoerd, zonder dat hoeft te worden voldaan aan voorwaarden dat het apparaat voorzien moet zijn van een internetverbinding met een door de voertuigfabrikant aangewezen server en/of een gebruiker zich vooraf moet registreren bij de voertuigfabrikant.

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Bulgarije - 7 juni 2022 (ECER 1.8.22) - [C-390/22 - Obshtina Pomorie](#)

Openbare dienstverplichting busdiensten – Betaling van compensatie – Nationale aanvullende voorwaarden

Verordening (EG) nr. 1370/2007. De gemeente Pomorie en de onderneming „Anhialo auto” hebben een contract gesloten voor de exploitatie van busdiensten. De onderneming geeft aan dat verordening 1370/2007 voorziet in een compensatie voor haar uitvoering van een openbare dienstverplichting. Verweerster, de gemeente Pomorie, betwist de vordering. Zij voert aan dat de nationale wet bepaalt dat „subsidies alleen hoeven te worden verstrekt aan vervoerbedrijven waarmee de betrokken gemeente contracten heeft gesloten die aan de voorwaarden van verordening 1370/2007 voldoen”. Het contract met verzoekster voldoet echter niet aan die voorwaarden. De vraag is o.a. of de voorschriften van verordening 1370/2007 toestaan dat een lidstaat bij nationale wetgeving of interne regelingen aanvullende eisen en beperkingen invoert voor de betaling van compensaties aan een vervoerbedrijf voor de uitvoering van een openbare dienstverplichting.

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Letland – 21 juni 2022 (ECER 9.8.2022) – [C-421/22](#) – [DOBELES AUTOBUSU PARKS e.a.*](#)

**Aanbesteding – Openbaar personenvervoer – Busvervoersdiensten –
Compensatieregeling – Indexering contractprijs**

Samenvatting onder: [Aanbesteding en overheidsopdrachten](#)

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Oostenrijk – 19 mei 2022 (ECER 8.8.2022) – [C-414/22](#) – [DocLX Travel Events*](#)

**Pakketreizen – Annulering schoolreis – Onvermijdbare en buitengewone
omstandigheden**

Richtlijn (EU) 2015/2302. Verzoekende vereniging vordert van verweerster betaling van een door een consument aan die vereniging gecedeerde vordering tot vergoeding ten belope van de annuleringskosten van een voor de zomer van 2020 geplande maar niet uitgevoerde schoolreis.

Vraag is o.a. hoe de onvermijdbare en buitengewone omstandigheden die aanzienlijke gevolgen hebben voor de uitvoering van de reis, in de zin van artikel 12, tweede lid, van richtlijn (EU) 2015/2302 moeten worden begrepen: Is het voldoende dat deze omstandigheden zich – achteraf beschouwd – daadwerkelijk hebben voorgedaan vóór de aanvang van de reis, of is het voor een recht op kosteloze beëindiging doorslaggevend dat dergelijke omstandigheden – vooraf beschouwd – op het tijdstip van de beëindigingsverklaring waarschijnlijk of te verwachten waren?

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Italië – 12 mei 2022 (ECER 25.8.22) – [C-477/22](#) - [Azienda regionale sarda trasporti*](#)

Arbeidstijd – Rusttijd – Openbaarvervoerbedrijf - Begrip “rijtijd”- Begrip “traject”

Samenvatting onder: [arbeid en sociale zekerheid](#)

CONSULTATIE

Voertuigveiligheid – herziening van de regels voor de technische controle, Raadplegingsperiode 6 Juli 2022 - 28 September 2022 ([EC](#))

BNC fiche

Fiche: Mededeling Europees noodplan voor vervoer, [Kamerstuk 22112, nr. 3466](#)

OVERIG

- Europese Commissie doet voorstel voor verordening ter vereenvoudiging van staatssteun voor groen vervoer ([ECER](#))
- Overeenkomst tussen de Europese Unie en Oekraïne inzake goederenvervoer over de weg, [PB L 179 van 6.7.2022](#)

Verzekeringen

HvJ – ARREST – 7 juli 2022 – zaak C-264/21 – Keskinäinen Vakuutusyhtiö Fennia – Finland – ECLI:EU:C:2022:536 – geen conclusie – [arrest](#)

Productaansprakelijkheid – Begrip producent

Samenvatting onder: [Civiel](#)

Vrijheid van meningsuiting en persvrijheid

PREJUDICIËLE VERWIJZING – [Nederland](#) – ABRvS – 29 juni 2022 – C-451/22 – RTL Nederland - [ECLI:NL:RVS:2022:1814](#)

Wob verzoek door RTL – MH 17 - Meldingen uit Eccairs – Voorvallen – Passende vertrouwelijkheid - Vrijheid van meningsuiting

Samenvatting onder: [Toegang tot documenten](#)

NOOT – bij EHRM 17 mei 2022, [Simic t. Bosnië Herzegovina](#)

A Joke-Telling Lawyer: the Case of Simić v. Bosnia and Herzegovina. ([strasbourgoobservers](#))

NOOT – bij EHRM 31 mei 2022, [Taner Kilic t. Turkije](#)

Taner Kılıç v. Turkey (no. 2): Court, don't disregard Article 18 all too easily! ([strasbourgoobservers](#))

EHRM – factsheets en guides

- [Hate speech](#)
- [Protection of journalistic sources](#)
- [Protection of reputation](#)
- [Guide on article 10 ECHR - freedom of expression](#)

Vrijheid van vereniging

EHRM – ARREST – 5 juli 2022 - Association of Civil Servants (....) e.a. t. Duitsland – persbericht – [arrest](#) - [815/18 e.a.](#) - ECLI:CE:ECHR:2022:0705JUD000081518

Vakbondsvrijheid – Alleen grootste cao van toepassing - Proportionaliteit

Artikel 11 EVRM. Bij wet is bepaald dat in geval van strijdige cao-bepalingen, alleen de cao van de grootste vakbond van toepassing is. Het EHRM overweegt dat de kleinere vakbonden die hierdoor worden benadeeld, andere rechten wel behouden, waaronder het recht op collectieve onderhandelingen en het recht om te staken. Het Hof merkt op dat de wetgeving is bedoeld om het goed functioneren van het systeem van collectieve onderhandelingen te garanderen, in het belang van zowel werkgevers als werknemers, en aldus een legitiem doel dient. Dergelijke wetgeving is overigens in verschillende lidstaten van kracht. Dit levert geen disproportionele inperking op van de rechten van de kleinere bonden, en geen schending van het recht van vereniging.

Bij het arrest is een gezamenlijke dissenting opinion gevoegd van twee van de zeven rechters, die de beperkingen wél – en zelfs compleet – disproportioneel achten. Als de cao niet van toepassing is die door een minderheidsvakbond is gesloten, heeft het recht van deze vakbond

om haar leden te vertegenwoordigen, teneinde hun belangen te beschermen, en om gehoord te worden door de werkgever en collectieve onderhandelingen te voeren, geen betekenis meer. Dit raakt de kern van het recht om een vakbond te vormen, terwijl minder ingrijpende maatregelen denkbaar waren, zoals onderhandelingen en arbitrage. Deze rechters zouden dus wel concluderen tot schending van artikel 11 EVRM, en hadden overigens ook proceskosten willen toekennen, naast (materiële én immateriële) schadevergoeding.

OVERIG

What Is Freedom Of Assembly: Definition, Importance, Limitations ([liberties](#))

EHRM – factsheets en guides

- [Guide on the case-law of the ECHR on mass protests](#)
- [Guide on article 11 ECHR - freedom of assembly and association](#)

Vuurwapens

HvJ – CONCLUSIE A-G CAMPOS SÁNCHEZ-BORDONA – 7 juli 2022 – zaak C-296/21 – A – Finland – ECLI:EU:C:2022:538 – [conclusie](#)

Vuurwapens – Vergunning – Bevoegde entiteit

Richtlijn 91/477/EEG. Uitvoeringsverordening (EU) 2015/2403. Verzoeker heeft onbruikbaar gemaakte vuurwapens van Oostenrijk naar Finland overgebracht. Verzoeker heeft aan de Finse autoriteiten een certificaat van onbruikbaarmaking overgelegd dat in Oostenrijk is afgegeven en waarin wordt verwezen naar de vuurwapenrichtlijn en verordening 2015/2403. De Finse politie heeft het certificaat niet erkend en de onbruikbaarmaking opnieuw gecontroleerd, omdat de verstrekker van het certificaat geen autoriteit was zoals door de wettelijke norm wordt vereist en evenmin voorkwam op de in verordening 2015/2403 genoemde lijst van de Commissie. De verwijzende rechter moet in het geding antwoord geven op de vraag of het certificaat in overeenstemming is met artikel 3 van verordening 2015/2403 en of dit certificaat op grond van artikel 7, lid 2 van die verordening in Finland erkend had moeten worden

A-G geeft het Hof in overweging: Artikel 3 van richtlijn 91/477/EEG moet aldus worden uitgelegd dat:

– zij zich er niet tegen verzet dat een lidstaat een privaatrechtelijke vennootschap aanwijst om, onder toezicht en leiding van een overheidsdienst, te controleren of de onbruikbaarmaking van een vuurwapen is uitgevoerd volgens de technische specificaties van bijlage I bij voornoemde verordening;

– de opneming in de lijst van door de lidstaten aangewezen controlerende entiteiten, die op de website van de Commissie wordt gepubliceerd, geen wezenlijk vereiste is voor het bewijs van die aanwijzing, die kan worden aangetoond met alle rechtens toegestane middelen.

Artikel 7, lid 2, van uitvoeringsverordening 2015/2403 moet aldus worden uitgelegd dat de autoriteiten van een lidstaat waarnaar de onbruikbaar gemaakte wapens zullen worden overgebracht, indien zij daarvoor ernstige redenen hebben, kunnen nagaan of de door de controlerende entiteiten van een andere lidstaat afgegeven certificaten van onbruikbaarmaking voldoen aan de in die verordening vastgestelde formele en materiële vereisten.

Deel II – Algemeen

- Europese Commissie brengt jaarrapportage 2021 uit over de naleving van Europees recht door lidstaten ([ECER](#))
- Vacature: Oproep tot het indienen van blikken van belangstelling voor lidmaatschap van het wetenschappelijk comité van het Bureau van de Europese Unie voor de grondrechten (FRA) — Ref. nr. CEI-SCIE-2022, [PB C 297A van 4.8.2022](#), **deadline: 19 september 2022**
- In Dubio Pro Futura ([Verfassungsblog](#))
- *This post introduces a proposal to promote the long-term interests of humanity and to avert existential and other catastrophic risks, such as those resulting from extreme climate change, pandemics and unaligned artificial intelligence, through the adoption of a novel legal decision rule: in dubio pro futura. In the face of legal indeterminacy, when the law does not provide a single correct answer but a range of several acceptable answers, courts should choose the one most favorable to the future of humanity.*
- Besluit (EU) 2022/1318 van de Raad van 26 juli 2022 tot benoeming van een lid van de Rekenkamer, [PB L 199 van 28.7.2022](#)
De heer Stephanus Abraham BLOK wordt benoemd tot lid van de Rekenkamer voor de periode van 1 september 2022 tot en met 31 december 2025.

Cursus en opleiding

Studiemateriaal over Europees recht gratis online beschikbaar; links naar EJTN, ERA en HELP ([Intro](#))

Raad van Europa-Online cursussen over mensenrechten met focus op EVMR ([Help](#))

[Introduction to the European Convention on Human Rights](#)”, a 5-hour interactive training course aimed at legal professionals, public authorities, civil society and students.

Overzicht van trainingen op het gebied van Europees Strafrecht ([Bijzonder Strafrecht](#))

Dit overzicht staat ook op de [Wikipagina Cursus en opleiding Europees en Internationaal recht](#)

Datum	Onderwerp	Titel
e-learning	Grondrechten	De horizontale directe werking (HDW) van EU Grondrechten; De toepassing van grondrechten tussen private partijen, een dagdeel
e-learning	EU Handvest	Toepasselijkheid van EU Grondrechten Digitale zelfstudiemodule over artikel 51 EU Handvest van de Grondrechten, SSR
e-learning	straf	The European Arrest Warrant: 10 Key Questions for Defence Counsel, specialised e-learning course, ERA
e-learning	IE	How to make the best use of the case law of the CJEU on EU copyright in your legal

Datum	Onderwerp	Titel
		practice? Ten questions on European copyright law, ERA
e-learning	algemeen	The Preliminary Reference Procedure before the CJEU, ERA
webcollege	algemeen	Gratis webcolleges EU-recht beschikbaar op MIJN SSR: Webcolleges EU en haar invloed op het Nederlandse rechtssysteem
webcollege	asiel & migratie	SSR webcollege 'Procedurerichtlijn, het rechterlijk toetsingskader
webcollege	erfrecht	Europese erfrechtverordening, via SSR.nl (alléén voor de rechtspraak)
webcollege	EVRM	Gratis webcollege door docenten Prof. mr. Egbert Myjer en Prof. mr. Martin Kuijer over het EVRM
webcollege	ASIEL & MIGRATIE	Associatierecht EEG-Turkije, Stichting migratierecht
webcollege	STRAFRECHT	Webinar: EHRM Keskin & rechterlijke beoordeling van getuigenverzoeken
8 sep 2022	IPR; FAMILIE	<u>What's New in EU Family Law?</u> Hybrid Conference – European Parliament Brussels and Online, 13.00- 16.00 uur
9 en 10 sep 2022	IPR	Save the date: University of Bonn/HCCCH Conference “ The HCCCH 2019 Judgments Convention: Cornerstones – Prospects – Outlook ”, Bonn University, Germany
20 sep 2022	CIVIEL; BEWIND	SAVE THE DATE: Crossborder protection of vulnerable adults, Tsjechisch voorzitterschap, Brussel
21 sept 2022	Asiel en Migratie	Hybride cursus de Dublinverordening: actuele ontwikkelingen en procederen in de praktijk, Stichting migratierecht; Docenten: mr. drs. S. (Steffie) van Lokven en mr. W. (Wil) Eikelboom Locatie: Rechtbank Den Bosch, van 12.30 tot 17.35 uur
6 okt 2022	Asiel en migratie	Webinar Hofjurisprudentie asiel, van 13.00 tot 16.30 uur

Datum	Onderwerp	Titel
		Docenten: mr. dr. K.E. (Karen) Geertsema en mr. M.F. (Marq) Wijngaarden
26-28 okt 2022	IE	Annual Conference on Trade Mark and Design Law 2022 , ERA (online)
1 en 2 nov 2022	Asiel en migratie	Webinar Actualiteiten jurisprudentie Hof van Justitie EU , van 14.00 – 16.15 uur Docenten: mr. dr. H. (Helen) Oosterom-Staples en mr. A. (Aniel) Pahladsingh
24-25 nov 2022	IE	Annual Conference on European Copyright Law 2022 , ERA, Trier
7-9 dec 2022	IR, AI	The European Approach Towards Artificial Intelligence , ERA (online)
9-10 juni 2023	IPR	Conference on “The HCCH 2019 Judgments Convention: Cornerstones, Prospects, Outlook” – Rescheduled to 9 and 10 June 2023 Bonn, Duitsland

Nieuwsbrieven

Algemeen

- [EUR-Alert jurisprudentienieuwsbrief van het Belgische GCE-netwerk \(INTRO\)](#)
- [Brussels law societies](#)
- [Information note ECHR](#)
- [Maandelijks Bulletin HvJ](#)

Bestuursrecht

- [Jurisprudentienieuwsbrief bestuursrecht Landelijk Bureau Vakinhoud rechtspraak](#)

Dataproductie

- [European data protection supervisor \(EDPS\) nieuwsbrief](#)

Strafrecht

- Nieuwsbrieven (Europees) Strafrecht , o.a. over cybercrime, ([Bijzonder Strafrecht](#))

Vreemdelingenrecht

- [EASO \(European asylum support office\)](#)
- [Centrum voor Migratierecht van de Radboud Universiteit Nijmegen: CJEU Overview of judgments and pending cases](#)
[NEMIS: newsletter on European migration issues](#)

NEAIS: newsletter on European asylum issues

NEFIS: newsletter on European free movement issues

Databank op het gebied van asiel: www.dicta.eu

Databanken en zoeksystemen

- [EUAA](#) (asiel en migratie)
- [Dicta](#) (asiel en migratie)
- [European database of asylum law](#) (asiel en migratie)
- [Statelessness Case Law Database](#) (sinds juli 2021)
- [EDAL](#) – European database of asylum law)
- [Refworld UNHCR](#)
- [FRA](#) (Handvest EU) – onderverdeeld per artikel uit het Handvest EU
- [EFRIS](#)
- HUDOC (EHRM)
 - [HUDOC - Part I - Simple search - EN \(ECHR-CEDH\) - YouTube](#)
- [HUDOC User Manual](#)

NL zaken bij het HvJEU

Datum	Zaak-nr.	Naam	NL Prejudiciële verwijzing	Conclusie HvJ	Arrest HvJ	Einduitspraak	Onderwerp
7.7.22	C-194/21	Staatssecretaris van Financiën	ECLI:NL:HR:2021:455		ECLI:EU:C:2022:535		btw
14.7.22	C-36/21	Sense Visuele Communicatie en Handel	ECLI:NL:CBB:2020:1034		ECLI:EU:C:2022:556		landbouw
26.7.22	C-189/21	R. en R.				ECLI:NL:CBB:2022:434	Gewasbeschermingsmiddelen
1.8.22	C-19/21	Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid	ECLI:NL:RBDHA:2021:157		ECLI:EU:C:2022:605		Asiel en migratie

NL prejudiciële verwijzingen

Een volledig overzicht van Nederlandse prejudiciële verwijzingen wordt apart gepubliceerd op [rechtspraak.nl](#) en staat op de Wiki [Prejudiciële procedure bij het Hof van Justitie EU](#).

Een overzicht van *alle* prejudiciële verwijzingen uit alle lidstaten is te vinden op de [website van het Expertisecentrum Europees recht van het Ministerie van buitenlands zaken](#) of in de [Databank van het HvJ](#) (curia-website).

29.6.22	ECLI:NL:RVS:2022:1814	Toegang documenten tot	C-451/22	RTL Nederland
22.7.22	ECLI:NL:RBAMS:2022:4252	overlevering		
11.8.22	ECLI:NL:RBDHA:2022:8164	Vreemdelingenrecht; werknemers; vrij verkeer diensten		
15.8.22	ECLI:NL:CRVB:2022:1793	SZ; export nabestaandenuitkering		

NL zaken bij het EHRM

Een volledig overzicht van Nederlandse zaken bij het EHRM wordt apart gepubliceerd op [rechtspraak.nl](#).

Datum	Naam	nummer	Onderwerp	
16-6-22	Suciu	27014/20	Strafrecht-voorlopig hechtenis	Strike-out

Verzoeken Protocol no. 16 EVRM

Een advies kan alleen worden gevraagd in het kader van een bij de nationale rechter aanhangige zaak. Het al dan niet in behandeling nemen van het verzoek staat ter beoordeling van de rechtbank. Een panel van vijf rechters beslist of het verzoek wordt ingewilligd en motiveert de redenen voor elke weigering.

Adviezen, gegeven door de Grote Kamer, zijn gemotiveerd en niet bindend. De adviezen worden gepubliceerd en meegedeeld aan de verzoekende rechterlijke instantie en aan de betrokken Hoge Verdragsluitende Partij. Rechters hebben het recht een afzonderlijk advies uit te brengen. Het panel en de Grote Kamer omvatten ambtshalve de rechter die is gekozen voor de Hoge Verdragsluitende Partij waartoe het verzoekende gerecht behoort.

Het doel van Protocol nr. 16 is om de interactie tussen het Hof en de nationale autoriteiten te versterken en daardoor de uitvoering van de rechten en vrijheden van het Verdrag te versterken.

Zie ook: Toon Moonen & Laurens Lavrysen, 'Abstract but Concrete, or Concrete but Abstract? A Guide to the Nature of Advisory Opinions under Protocol No 16 to the ECHR', Human Rights Law Review, 2021, Vol. 21, Issue 3, pp. 752–785.

Datum	Land	Onderwerp	Artikel	Advisory opinion
19.4.21	Frankrijk	Jagersvereniging	Artikel 1, Eerste Protocol EVRM	<u>ADVISORY OPINION</u> 13.7.22 <u>Persbericht 2.6.21</u> Zaak wordt behandeld P16-2021-002
11.3.21	Armenië	Politiebehandeling; verjaring marteling – uitvoering EHRM arrest	Artikelen 3 en 7 EVRM	<u>ADVISORY OPINION</u> 26.4.2022 <u>Persbericht 12.5.21:</u> zaak wordt behandeld P16-2021-001
19.11.20	Slowakije	Onderzoek naar misdaden door de politie	Artikelen 2, 3 en 6 EVRM.	<u>Persbericht:</u> afwijzing van het verzoek 1.3.2021 <u>persbericht</u> (4.12.2020)
5.11.20	Litouwen	Afzettingsprocedure parlementslid	Artikel 3, Eerste Protocol EVRM	<u>ADVISORY OPINION</u> 8.4.2022 <u>persbericht</u> <u>Persbericht:</u> zaak wordt behandeld 28.1.21 <u>persbericht</u> (11.12.2020)

2.8.19	Armenië	Geen straf zonder wet - Terugwerkende kracht van een strafbepaling - Verwijzing naar andere bepaling	Artikel 7 EVRM	29.5.2020 Advisory opinion persbericht
12.10.18	Frankrijk	Draagmoederschap; geboorteregister	Artikel 8 EVRM	10.4.2019 Advisory opinion Persbericht 26.6.2014 Menneson t. Frankrijk